

P.A. BELLANTONIO

SVATÝ FRANTIŠEK Z PAULY

Ať Tě stále provází milost požehnaného Ježíše Krista, která je tím největším a nejuzácnějším ze všech darů.

Sv. František z Pauly

Úvodní slovo k předešlým vydáním

Svatá Církev podporuje uctívání svatých ze tří hlavních důvodů:

- 1) *aby vzdala hold jejich ctnostem;*
- 2) *aby nám nabídla ochránce v nebi*
- 3) *aby nám předložila vzory k napodobování.*

Tato kniha, psaná s obratností a zbavená rudis indigestaquemoles suchopárné učenosti, plní tyto tři nejušlechtilejší záměry.

Autor, popisující život divotvůrcův, klade důraz na jeho nadpřirozenou povahu a velebí jeho slavné činy; představuje nám ho jako neobyčejného a mocného přímluvce u Boha; nakonec objasňuje onen plamen lásky, který ho zachvacoval celý život, uskutečňující vyjádření sv. Pavla: mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi (Gal. 6-14).

Na stezce dějin svatých osob rozkvétají také zbožné legendy, které přikrašlují lahodnou poezií a jemnou vůní jejich cestu a zviditelňují tak jejich duchovní rysy.

Tak jako sv. František z Assisi, také život našeho světce je okrášlen řadou kvítků. Jestliže nejsou všechny historicky pravdivé, přesto přispívají k osvětlení smyslu pro Krista (sensus Christi; 1.Cor.2-16) a oné atmosféry, v níž žil a dýchal tento hrdina lásky, který byl v neustálém společenství s Bohem.

Novost, aktuálnost, nepomíjivá působivost života svatých je božskou výsadou, je Božím darem. V nich historická pravda stále ožívá v trvajícím přítomnosti. Svatý otec Pius XII. praví: „Mláď Církve je věčné; neboť Církev nestárne, měníce krok dle podmínek doby, na své cestě k věčnosti: staletí, která počítá, jsou pro ni jako jeden den, tak jako jsou jeden den staletí, která očekává. Její mláď za časů císařů je stejné jako to, které mluví k nám.“ (Rozhlasové poselství svatého otce Pia XII. – 13. května 1942).

My žijeme v dnešní době v atmosféře, kterou se materialismus a nepřátelství mezi národy pokoušejí učinit dusivou. Povstaňme tedy z tohoto záhonu, který nás činí tak krutými (Purg. 12-114) nad stagnující vzduch, a pohleďme k oněm géniům lásky, kteří dávají opravdový smysl životu a objasňují a posilují rozpornosti ubohé lidské přirozenosti.

Přijměme s upřímným srdcem morální odkaz sv. Františka z Pauly: „Kdo má lásku, vlastní všechna dobra; a kdo je bez lásky, nemá nic“.

Řím, 16. října 1955

Kard. Celso Costantini
Kanclář Svaté Římské Církve

Světlo v temnotách

5. dubna 1507, pondělí po Velikonocích, byl kostel v Montils¹ plný věřících. Šest tisíc lidí tlačících se podél cesty vedoucí k němu, přicházejících z Tours a okolí, si přálo vidět naposledy tvář svatého poustevníka: bratra Františka z Pauly.

Jeho tělesná schránka byla upravena pro smuteční obřady a okolo ní vojenské síly stěží potlačovaly přemíru zbožných projevů lidu.

Dvacet urozených pánů si již rozdělilo velkou část tuniky, aby si ji uschovali jako vzácnou relikvii, jiní se zmocnili zíněného roucha, důtek a řemenu z kůže, které pokrývaly jeho tělo.

To tělo v nehybnosti smrti mluvilo k živým o odřikání, o lásce, o horlivosti, o pokoji a zrekapitulovalo v úžasném souhrnu program, život spolehlivých ponaučení.

Ti, kteří se seběhli hned po prvním oznámení o jeho úmrtí, byli tam, aby se stali učedníky jeho minulosti, aby si vtiskli do mysli a do srdce jeho mimořádnou postavu kajícího, mystika, poustevníka a apoštola, který neztratil nic ze své jedinečnosti.

Fyzicky byl vyšší nadprůměrné postavy. Trochu vyhublý, ale tvář měl svěží a zbarvenou. Široké a , pouze v posledních letech, vrásčité čelo. Vlasy světle plavé v mládí, zšedivěly ve stáří. Bělostný, ne příliš dlouhý vous. Živé a pronikavé oči pod klenbou hustého obočí.

Toto je v několika málo řádcích fyzický portrét Františka z Pauly načrtnutý od anonymního životopisce.²

Mnohem výraznější byl jeho morální profil; takový že, začleněný do života - své doby, skrze původ a blahodárné poslání, mohli bychom jej přirovnat ke světelnému zdroji, jenž odhaluje skutečnost sousedních postav: kruté, násilnické a zuřivé postavy jako vášně, které zdivočely v nitru a které, ne zřídka, vybuchovaly s nezměrnou újmou na bratřech.

To pohnulo mnohé životopisce světce, aby jej vypočetli ve světelné vizi, po způsobu vlámského malíře delle Notti na obrazech „Narození s anděly“ a „Klanění pastýřů“.³

Toto je také důvod, který pobádá kráčet v jejich šlépějích a odpovédět na na agiografický požadavek Paulána.

Jako všichni Pánovi služebníci – menší světla, která odráží, převedenou do skutků, svítivost věčného Slunce – kalábrijský divotvůrce splnil poslání osvěcovat jako žhoucí světlo na vysokém svícnu.

Poustevník, zakladatel, apoštol, šířil záři svatosti tak, že může být zaslouženě nazýván: Slunce italského Jihu, Itálie a světa. Slunce, které osvětluje a zahřívá, oživuje a křísí z malátnosti současnou společnost.

Pohled na obraz doby a na Františkovo působení v ní to výmluvně dosvědčuje.

Ne docela odsuzované patnácté století; velká většina národa byla hluboce nábožná; ale vzpomínka na dobro, které měli, je překonána onou na zlo, které v některých oblastech nacházelo bohatou živnou půdu.

Hluboká brázda se vytvořila, od r. 1300, mezi minulostí a přítomností. Přerušila se návaznost vědění, vytvořil se odstup mezi morálkou a politikou⁴, morálkou a uměním, a to mělo za následek nezávislost ode všeho a ode všech, víra a zbožnost navíc ochably. Nemravnost, podporovaná dogmatickou lhostejností, se šířila všude. Pod vlivem Occamova⁵

¹ Poblíž Plessis-lez-Tours (Francie).

² P. LORENZO DELLE CHIAVI (nazývaný Anonymem), n. Země Královny (Cosenza), diktoval první životopis Světce, jehož byl současníkem.

³ GHERARDO VAN HONTHORST (1590-1656), zvaný „delle Notti“ (noci) podle manýry svého umění, v níž převládají umělá světla na temném pozadí.

⁴ Viz MACHIAVELLI N., *Princ* (passim).

⁵ OCCAM G., františkán, anglický filozof. Zemřel kolem r. 1347 v Oxfordu.

nominalismu byl vydrážděn instinkt vzpoury ve všech úředních systémech, autorita se považovala ne již za pocházející od Boha, ale za jho k setřesení, ať to stojí cokoli.

Tedy společenská, občanská a státní emancipace.

Ztratil se smysl pro svornost, zmatek vládl ve všech systémech společnosti a hrozil jim úpadkem.

Zmatek existoval v myšlení.

Po zbavení podstaty a skutečné hodnoty věcí a jejich mravnosti se otevřela cesta novopohanství, podporovanému proudem napodobování klasického řecko-římského starověku, jenž se v literatuře nazýval humanismus. Upřednostňování studia člověka a lidských pravd mělo za následek pohromu, že od „krásných a dobrých úslolí předků“ přispívajících božským pravdám, se sklouzlo k uctívání pohanských forem.

Studium klasiků, prudká vášeň učenců, vyjma každého smyslu zdravého rozlišení mezi obsahem a formou, vedlo k návratu zpět ve veřejném i osobním životě, přičemž se zachovával pouze vnější hold křesťanství.

Což odhalovalo hlubší zkázu, převracející se nezadržitelně v neřest a maskující ji klasickou slavností s výmluvou na kulturu.

Takovým obecným třeštěním bylo postiženo zčásti také duchovenstvo.

Někteří vskutku, stržení nadšením prvních humanistů, měli vše za nevinné⁶. Jiní, jako blahoslavený Dominici, kteří předvídali neblahý vliv pohanských děl na mládež, jako opouštění morálky a uspokojování nejohavnějších a zhoubných neřestí, kladou na srdce návrat k mravní vážnosti. To vyžadovala explodující nemravnost.

Nechyběly vyrovnané duše, které, i přes obracení pozornosti a úcty k člověku (obdivující jeho přirozenost a svobodu, živíce důvěru v jeho schopnosti), měli jistotu jeho hodnosti a morálky, jeho věčného údělu, obraceli studium k odhalování člověka ve funkci jeho křesťanské dokonalosti⁷, drželi víru ve zjevených pravdách a nabízeli příklad opravdové zbožnosti.

Větší část byla naopak sváděna pohanským obsahem klasiků. A protože – učí Aquinate – ve většině případů rozum podlehe popudu vášní, chybějící řízení a brzda prudkému přání probádat překonaný a pohrbený svět pro početí života, pro ideálnost, pro historický průběh, šířilo se jako epidemie to, co ze zkázy vycházelo ven z hrobu starověku.

Chaos byl v politice.

Přemrštěný individualismus se rozšířil do národní svéráznosti proti Říši. Státnictví, nadvláda krutosti, byly břemenem, od něhož se baroni i města toužebně přáli osvobodit. Pokusy tohoto druhu byly vícekrát krvavě potlačeny⁸.

Ozbrojené násilí, obvyklé u toho kdo disponoval naverbovanými muži a nebojácnými žoldánskými kapitány, postoupilo do systému vlády zajišťující panování a země.

Z důvodu takových smutných událostí byli prostí lidé, bezbranní a vystrašení, nuceni potulovat se, aby unikli nenávisti a odvetným opatřením mocných.

Spiknutí, války mezi barony a panovníky, učinily z občanského světa bezútěšnou podívanou.

Po sedmdesáti letech babylonského vyhnanství z Avignonu, v průběhu kterých se vztahy mezi vysokým kněžstvem a věřícími oslabily, kromě toho všeho pro tyranii francouzských králů a stav papežského státu sužovaného vojenskými silami, se pro křesťanstvo otevřelo další zlověstné období. Západní schizma.

Po čtyřicet let nebylo jasně uznáno, kdo je pravým zástupcem Krista.

Dva (a občas i tři) se přeli o papežskou korunu, dávající tak prostor neblahé dvojí poslušnosti.

⁶ Bratr LUIGI MARSILI, augustinián (+ 1394).

⁷ MANETTI GIANNOZZO, (Florence, 1396 + Neapol, 1459).

⁸ Viz MACHIAVELLI.

Nastal tedy chaos a dezorientace u věřících, na úkor pravdy a jednoty.

Kdo využil takové chaotické situace, byli obnovitelé Jan Wicleff v Anglii, Jan Hus a Jeroným z Prahy v Čechách. Tito, rozhlašující omyl „církvní demokracie“, ohrožovali v základech papežskou vládu a církev.

Tak započalo v severských oblastech ono hnutí odloučení, které převezme název „protestantismus“ a které se rozlije jako řeka při rozvodnění Luterem, Kalvínem, Zuingliem a jejich stoupenci.

Současně duch pokání, udušen navíc změkčilostí mravů, se omezil na výsadu klášterních řádů, ale bohužel v leckterých z nich ochabl. Příznačný je za takovým účelem pokus o ospravedlnění karnevalových jásotů, učiněný od zodpovědných za veřejné záležitosti, jako Lorenc Medicejský⁹.

Přidává se vnější nebezpečí pro křesťanstvo: vpád Turků. Poté co vnikli v patnáctém století do Gallipoli, hrozili rozšířením se. Marnými se ukázaly pokusy evropských států zastavit nebezpečí. Chyběla duchovní síla. Ne že by vyschly prameny a vědomí o svatosti v církvi (rychlé přehlédnutí seznamu mučedníků na představuje více než devadesát atletů a hrdinek ducha)¹⁰, ale nebyla obecně v úctě, protože zaměření k ní znamenalo sebezapření, považované za přežitky.

Tajemství svatých v posvátných vyličeních byly důvodem, tu a tam, probuzení; ale neměly moc svrhnout oceňované postoje neslučitelné s dobrem duše.

Také bratrstva, která se tehdy hemžila, představovala fenomén větší horlivosti, vymezený do tříd a městských čtvrtí; ale neprohlubovala řeholní dodržování, často přivedené k čistému formalismu.

Bez spravedlnosti, bez řádu, bez lásky, společnost patnáctého století zanechala smutné dědictví pokolením.

Avšak, kde překypovalo zlo, v míře daleko větší překypovala Milost.

* * *

Ten kdo vládne a řídí dějiny – Bůh – ve své Prozřetelnosti uspořádává s pevností a mírností viditelné a neviditelné.

Zasahuje ve světě a ve stvořeních, která ho obývají, působením, které se nevyčerpá v pouhém vnějším vlivu, ale řídí svobodné činy lidí k jejich cílům.

Jako nepřetržitá činnost prozřetelnosti, takové božské působení nás nepřekvapí, protože jsme na ně zvyklí jako na obvyklý proces. Je to naopak neobyčejná míra prozřetelnosti, která nás volá aktuálně zpět k myšlence na Boha jako na Toho, který zřizuje morální nápravu v dějinách, používající k tomu zvláště lidi a věci, jednou jako nástroje pohromy, podruhé jako hlasy, které svolávají rozvážné, ochotné, ty, kteří chápou nadpřirozený smysl života. Tak jsou vladaři, proroci, apoštolové vysílání, a by vedli společnost na rozcestí.

Jedním z těchto byl František z Pauly, vyslaný posel, apoštol pokoje ve svém bouřlivém století.

Ne jako u druhých, které ho předcházely, patnácté století bylo rozvráceno třemi démony, kteří se snaží pokořit křesťanství: pýchou, smyslností a nenávisť.

Pokoj řádu nebyl jeho předností a kalábrijský světec jej musel znovu přinést do srdce bratrů.

⁹ Zvaný „il Magnifico“ (=velkolepý) (1449 + 1480). Viz Karnevalové zpěvy.

¹⁰ Vincenc Ferrari, Bernardino ze Sieny, Jan Kapistránský, Antonín z Florencie, Lorenc Giustiniani, atd.

„Všichni obyčejní Italové byli zachvázeni domácími rozbroji, které, jak se zdálo, se měnily ve války osobní: města se rozdělovala podle jmen těch nejmocnější a nejbouřlivějších, samotné rodiny se rozbíjely a trhaly, protože lidé se už neuměli sklonit nějakému svazku“¹¹.

V hlavních městech stejně jako v bezejmenných končinách politické strany, štvané jedna proti druhé, svěřovaly rozum meči, otráveným dýkám, hranicím a stovkám čarodějnicí.

František je povolán usmířit všechny pokorou a láskou. Silný ze síly, která pochází od ducha, z dokonalého sebezapření se, ze života jednoty s Bohem, projde bojovný zastánce oné sociální spravedlnosti a onoho soucitu s bídou druhých, které podporují lásku k bližnímu a mír.

Bojující v pravdě a za pravdu, až do neohroženého vzdorování svévolníkům, on bude nabádat, napomínat, zapřísahat ve jménu Boží lásky, která jej proniká.

Lnout k Bohu a ke všem věcem v Něm, odít se Ježíšem Kristem Ukřižovaným, je modelem pravého humanismu Vtělení, které staví proti pohanskému humanismu, aby napravit zbloudění obsahu a formy.

Proti požívačnému zaměření světa on postaví přísnosti umrtvování a vztyčí prapor neustálého postu, chlouby a ozdoby svého Řádu. Božská láska, jeho vášeň, zbraň, pouto, plazma, je praporec, kterým mává pro osvětlení svědomí, aby je přiměl zavrhnout zlo jako to, co se bojí světla.

Poutník lásky, spíše „div, světec lásky“, František z Pauly dovrší své poslání, když učí lidi, že ve světle a teple lásky se konají divy spravedlnosti, míru, umrtvování těla a duší.

Apoštol křesťanského humanismu, pokorný bratr laik, bude čerpat ze sebezpoznání, z meditace náboženských pravd, to co stačí ke zhodnocení skrze život milosti děl utvářených láskou. Ve trojnásobném světle pokory, pokání a lásky, bude mimořádným vyslance od Boha, aby podivuhodně osvěcoval téměř mystickou pochodní temnoty svého století“¹².

Ale Paulánovo poslání nese svůj podnět více než devadesát jedna let jeho života a jako první předchází protireformaci.

Povolán Bohem ke bdění nad protestantskou herezií, je od Něj postaven proti původci reformy. „Dva protikladní lidé byli Luter v Německu a František v Itálii“. Tak to komentuje Bellarmino a dodává: „Zatímco Luter učil, že půst nemá žádnou hodnotu a že je pověřivý výběr v živání potravin: František naopak založil Řád, jehož členové jsou zavázáni k častým postům a zdržování se doživotně od masa a mléčných výrobků“¹³.

Ani dílo Františka se nesmí přičítat jen jeho ryzí a pevné povaze, morálně zdravému a plodnému životu, spiritualitě založené na odříkání a lásce: ale Milosti, která jej učinila „nejupřímněji uctívaného, nejvyhledávanějšího z velikánů země“¹⁴.

Neobyčejný pro vysoko úroveň vnitřního života, pro dary prorocství, vidění do srdcí, pro úžasnou mnohotvárnost zázraků, tento světec může být jmenován mezi hvězdami první velikosti na obloze Církve.

Nadpřirozený pronikl jeho bytí a, i když zanechal neporušenou svobodu nutnou pro ctnosti a zásluhy, přetvořil jej hluboce až tak, že mu dal žít v podstatě skrytý život s Kristem v Bohu. Formován Duchem byl nástrojem hodným mandátu: takovým, aby zasáhl až k smrti vtíravé neopohanství.

Přirozenost a nadpřirozenost utvářely ve Františkovi pletivo, které je podivuhodné až do té míry, že první sama o sobě nemůže objasnit jeho duchovní fyziognomii, překvapující kouzlo působící na prosté lidi i na buřičské vládce až ke vzbuzení křesťanské sebekritiky, na

¹¹ VILLARI P., *Niccolò Machiavelli a jeho časy*, Milán, 1895, Svazek I. str. 11.

¹² LEV X. „Kanonizační bula sv. Františka z Pauly...“.

¹³ BELLARMINO (S. ROBERTO), *Řeč VI. O slávě zázraků*.

¹⁴ HENRION, *Světové dějiny Církve*, Milán 1840 – 1. LVIII.

řeholníky od něj založených a na vladaře Církve, na papeže kteří získání jeho svatostí jej měli za mimořádného rádce.

Na potvrzení Božího působení v životě a v dílech světce měl dar zázraků, jenž mu byl poskytnut v míře opravdu neobyčejné a učinil jej pánem nad přírodou při veřejných i osobních pohromách, při velkých či malých překážkách, pro výchovu věřících, pro čisté a prosté ukázání práva nevinnosti na dobro stvoření, snadnosti, s níž si slouží mocí, která mu přichází shora.

Zářivý úsvit

Paula¹⁵, půvabné městečko kalábrijského pobřeží, schoulené uprostřed úbočí mezi vrcholkem Bonifanti a předhořím Amantea, byla Františkovým rodištěm.

Jeho rodiči jsou Jakub z Alessia a Viena z Fuskalda.

Za skromných podmínek bydleli v městské čtvrti „Stará Země“ (Terravecchia). Práce na polích byla jejich obvyklým zaměstnáním, které posvěcovali zbožnými praktikami.

Ctění okolím pro své křesťanské ctnosti, byli milejší Bohu pro jejich vzájemnou pomoc při získávání křesťanské dokonalosti.

Jediný mrak zatemňoval jejich štěstí, jinak plné a zasloužené: postrádání plodu jejich lásky, který by mohl učinit dokonalým stav jimi odejmutý svatostí a udržet linii po předcích.

Když uběhlo již patnáct let ode dne jejich svatby a už byla ztracena veškerá lidská naděje, obrátili se o pomoc k nebi.

Ctitelé svatého patriarchy z Assisi, k němu se utíkali o pomoc tito bohobojní manželé, aby podepřel svou přimlouvou jejich modlitby. Aby si jej více naklonili, připojili almužny a posty a slib dát nenarozenému dítěti jeho jméno.

Líbila se Pánovi důvěra těchto pokorných lidí a zanedlouho poté Vienna počala¹⁶. Oba dva rozšířili srdce v naději a znásobili cvičení ve zbožnosti, lásce a umrtvování, až se v pátek 27. března 1416¹⁷, za svítání¹⁸, skromný domeček rodiny Alesských rozveselil pláčem novorozeněte.

Když se zpráva o radostné události rozšířila, dům se brzy naplnil příbuznými a přáteli, kteří se seběhli, aby poblahopřáli rodičům a obdivovali roztomilé nemluvně.

¹⁵ Spíše než Enotriových nebo, jak jiní chtěli, starověká římská osada, založena Pavlem Emiliem, za časů světce byla usedlost Fuskaldských, známá také pod názvem „*Sv. Marie z příkopů*“. Pravděpodobněji to bylo benediktinské hospodářství náležející k florentskému opatství Fontelauráta, poblíž Fiumefredda. Bylo majetkem nejdříve Ruffových, poté jakéhosi Sforzy a Marina Marzana, kterým bylo připsáno věnem případně od Podlisteny Ruffové a od Covelly Fuffové, vévodkyně ze Sessy. Bylo zařazeno do královského státního majetku za Františka I., když se proti němu Marzano vzbouřil.

Bylo postoupeno později, Alfonsem II. Aragonským Spinelliovým, markýzům z Fuskalda. (Viz P. FRANCESCO RUSSO M. S. C., *Poutní kostel – bazilika z Pauly*, Paula 1966. kap. I., str. 13-18).

Titul „Město“ Paula dostala od vznešených králů aragonských Alfonsa II. (1494) a Ferdinanda II. (1496), a byl potvrzen o století později Filipem II.

¹⁶ Otec PAPEBROCHE, od Bollandistů, přisoudil r. 1436 narození světce; ale to bylo učiněno svévolně a bylo vyvráceno od P. F. GIRY (od Nejmenších) v „*Dissertatio chronologica... de anno natali et aetate S. Francisci*“, Parisiis, 1680.

Viz LEV X., *Excelsus Dominus*. (Kanonizační bula): Sv. František z Pauly zemřel... „*cum iam nonagesimum primum vel circa annum feliciter implevisset... millesimo quingentesimo septimo*“.

¹⁷ Podle historie.

¹⁸ Podle tradice.

Onen dům byl, dle starodávné trvalé tradice, divákem dvou zázraků - že vítali počtí světce je jeden, jeho narození druhý.

Vskutku se vypráví, že jedné noci někteří obyvatelé městské čtvrti byli překvapeni, když uviděli zvláštní oheň, který planul na střeše domu Alesských a ozařoval celé okolí.

Seběhli se k tomu místu a s nimi další, kteří se vzbudili jejich povykem. Zavolali Jakuba, který rychle vyběhl, obdivoval zázrak a když pochopil nebeské znamení, aniž by ukojil jejich zvědavost, šel o tom zpravit manželku.

Mnohé věci rozvažovali manželé a událost uchovávali věčně v paměti.

Devět měsíců poté, při Františkově narození, se dům rozezvučel tajemnými melodiemi¹⁹.

Ať už se dává jakákoli hodnota takovým tradicím, skutečností zůstává, že zbožní rodičové v narození chlapečka rozeznali hmatatelné znamení nebeské ochrany.

Znovu narozené v milosti, novorozeně dostalo jméno František.

Ještě jeden plod rozveselil jejich svazek: děvčátko, které nazvali Brigita²⁰; ale chloubou, odměnou, největším štěstím rodinného krbu byl prvorozený syn.

Neuběhl však ani měsíc od narození a již se úzkost zmocnila srdce matky. Jeden nádor, jak se brzy ukázalo zhoubný, zanášel hnisem oko nemluvněte a uváděl je ve vážné nebezpečí.

Když se ukázaly marnými pohotově použité léčivé prostředky vědy, Vinna, povzbuzená živou vírou v toho, jenž jí dal důkaz pádné přimluvy, ráno ovinula hošíka do plének a přitisknuvšího na hrud', odebrala se do blízkého kostela. Tam na koleno před obrazem světce z Assisi, více slzami než hlasem, úpěnlivě prosila za uzdravení svého dítěte a připojila také tentokrát slib: na rok by si malý hošík oblékl hábit menších bratří – františkánů v nějakém konventu řádu, jakmile by mu to věk dovolil.

Když se vrátila domů, zakoušela tolik pokoje, jakoby měla ujištění shora. Znovu uložila nemluvně do postýlky a pozorovala s nepopsatelnou radostí, že se nemoc zjevně zmenšila. Několik dnů poté se oko zcela uzdravilo.

Podle jedné tradice, sebrané od Perrimezziho, nepatrná jizva byla jedinou známkou která zůstala, téměř jakoby na dosvědčení nadpřirozeného zásahu²¹.

Dvakrát pomožení z nebe, manželé Alessiovi pochopili velikost obdrženého daru a věnovali veškerou péči, aby Františkovo dětství bylo podpořeno zdravým a morálním prostředím. Snažili se mu proto vštípit první základy náboženství.

Dobrá Vinna, vědomá mateřského poslání, se stala poddajným Pánovým nástrojem k zasetí do synáčkovy duše zárodků zbožnosti a bázně Boží.

Jaký podíl měl otec a jaký matka při Františkově formaci, nám není známo. Avšak byly známé ctnosti Alessiových. Usuzuje se proto, že jak jeden tak druhý se přičinili v opatrování a péči pokladu svěřeného jim z nebe.

Světcovi životopisci, již od nejstarších, kladou na zřetel, že jej matka vychovávala živíce jej vlastním mlékem, aby tak ukázali, že s přirozenou výživou mu byla vštěpována její dobrá povaha. Vdechla mu opravdu zalíbení v modlitbě a lásku k usebranosti a to natolik, že ještě v útlém věku ukazoval nutkavou potřebu samoty a modlitby.

¹⁹ DELEHAYE P., *Agiografické legendy*. Florencie 1906, str. 76. Tento dům, již otcovský, Jakuba d' Alessio, byl později přeměněn v kapli a nad vchodem byl dán nápis: „*Charita – Hic anno MCCCCXVI – Nativita SS. Patris Angelico cantu decorata*“. Zazděná pamětní deska připomíná světce ochranu nad rodným městem: „*V tomto požehnaném domě – před čtyřmi stoletími se narodil František z Pauly – zázrak víry, pokání, síly, nový apoštol – Pauláni zachráněni díky jeho ochraně – od zemětřesení osmého září MCMV – na památku jejich věčné vděčnosti*. (Kard. CAPECELATRO).

²⁰ Narodena pravděpodobně v r. 1418, provdala se za Antoina d' Alessio, s nímž měla pět dětí: Nikolu a Petra – kteří vstoupili do Řádu založeného strýcem – Andělu, Pavla a Ondřeje. Tento poslední doprovázel Františka do Francie, kde se oženil a dal tak počátek početnému potomstvu, mezi nimi d' Alencon, d' Eaulonne, d' Ormesson, de Léseau, de Coureéles atd., všechny rodiny výrazné počestností a mravností (viz GIRY, sv. cit.).

Tyto věci podpoří v synu cvičení Boží přítomnosti a budou jej provázet v askezi pouště, v apoštolátu napříč Itálií a Francií, neustále.

Otcova slova a činy tvořily první školu, z níž František získal svou solidní zbožnost. Doma nacházel potřebnou výživu pro svou duši, předčasně žíznící po Bohu.

Dalek zábav a kratochvílí patřících k dětskému věku, raději se stahoval do nějakého skrytého kouta, kde se, aniž by byl pozorován, mohl soustředit v myšlenkách na Boha.

O. Giry²² vypráví dle jedné tradice, že jednoho dne, když jej maminka vybídla, aby si šel hrát nedaleko se svými vrstevníky, dostalo se jí této odpovědi: „Má matko, já si půjdu hrát s nimi, jestli to tak chcete, ale udělal bych to jen proto, abych vás poslechl, neboť mou největší radostí je přebývat stále ve spojení s Bohem“.

Je jistě přesahující tento věk taková moudrost, avšak nevyvolává údiv vzhledem k tomu, že jej Boží Duch připravuje k velkému náboženskému a sociálnímu poslání.

Obdivuhodná je proto chlapcova velkorysá pohotová spolupráce na takové vnitřní práci.

Prisluhování posvátným úkonům bylo pro něj vrcholem radosti. Neodolatelná přitažlivost, kterou k nim zakoušel, přiměla příbuzné uspokojovat jeho přání odebírat se často do kostela.

Další zalíbení a nebeské náklonnosti zaměstnávaly srdce malého: ukřižovaný Ježíš a jeho přesvatá matka.

Když se modlil před jejich obrazy, jeho tvář byla jakoby ozářená světlem, které nechávalo prosvítat v rysech obličeje duši v milosti.

Jednoho dne drsné kalábrijské zimy – o. Giry ještě stále vypráví²³ – František na kolenou a bez čepice se modlil svatý růženec. Něžná matka při pohledu na něj jak se třese zimou, jej prosila, aby si vzal čapku; ale on se omluvil slovy: „Má matko, řekla byste mi, abych byl s hlavou pokrytou, kdybych v této chvíli mluvil s neapolskou královnou²⁴? Nuže, není snad větší Královna nebe, s kterou nyní mluvíme?“

Žena, uklidněna, odešla.

Tak jako v modlitbě, chlapec dělal stejným tempem pokroky i v duchu a ve cvičení umrtvování.

Od abstinence zpočátku nevědomé – dochovalo se nám, že už jako kojeneček se zříkal v pátek mléka, ani ho nevyžadoval v jiných dnech, ale jen se zdrženlivostí jej bral, když mu jej matka nabízela – dospěl k úplnému odříkání tučných jídel, napodobujícíce v tom otce, který, říká se, již zachovával takový řád.

Jako sedmiletý připojil přísnost každodenního půstu, omezeného v pátek na pouhý chléb a vodu. Od té doby začal také odpočívat na holé zemi a bičovat se každé noci. Taková přísnost, neobyčejná u chlapce, vůbec neovlivnila jeho fyzický vývoj, ani neukrátila jeho existenci, která naopak byla zdravá a dlouhověká.

Dalo by se říci, že jeho tělo čerpalo sílu z oněch samotných strohostí, které by je měly nejvíce oslabit.

Prostota jeho duše a jeho způsobů, vyrovnanost a milost rostly s přibýváním jeho dnů. Skromný ve vystupování, vlídný a přívětivý ke všem, znal poslušnost a cvičil ji jako znalý

²² GIRY (Otec FRANTIŠEK), od Nejmenších, *Vies des Saints. Viz 2 avril, S. Francois de Paule fondateur de l'Ordre des Minimes*, Paříž, srov. Mgr. Paul Guérin, Bar-le-Duc, 1874, díl IV. str. 137.

²³ Sv. cit., 1. cit.

²⁴ Tehdy kralovala na neapolském trůně Jana II., zvaná „Šílená!“ (La Pazza) pro své bezuzdnosti. Ta, dcera Karla III. z Durazza, nastoupila po bratru Ladislavovi. Již milenkou kavalíra pana Gianni Caracciola, žádala o pomoc Alfonse V. Aragonského a přislíbila mu nastoupení na trůn království kvůli obléhání, kterým Ludvík III. d'Angiò obtěžoval hlavní město. Tento se ucházel o trůn jako synovec Ludvíka d'Angiò adoptovaný Janou I. Alfons osvobodil Neapol a, nedočkavý vystoupit na trůn, zatkl Caracciola, když se stal nyní mocným. Snažil se také zmocnit královny; ale ta, poté co unikla nebezpečí, zrušila adopci a přičkla právo následnictví svému starodávnému nepříteli Ludvíkovi d'Angiò. Kralování Jany II. (1414-1435) bylo charakteristické intrikami, korupcemi, vnitřními rozbroji, neshodami, rabováním, žízní baronů po vládě.

této ctnosti. Laskavý a úslužný ke všem, byl naopak přísný sám k sobě a železné vůle ve svých malých povinnostech, že to budilo úžas a obdiv okolí.

Byl takový, že si brzy získal sympatie a náklonnost všech co ho znali a kteří o něm mluvili jako o „svatém chlapci“ a blahopřáli rodičům činice nad ním ty nejradostnější předpovědi.

Nastával věk větší rozvahy a náš světec, který čerpal z mateřské zbožnosti živou lásku k Vězni Svatostánku, dychtil po dni, v němž jej bude moci přijmout.

K přípravě chlapce na toto první setkání s eucharistickým Ježíšem, podle jedné starodávné tradice byl pozván o. Antonio Papparico z Katanzára, od minoritů²⁵.

Tento řeholník, svatého života a zkušený v úřadu, býval tehdy v klášteře sv. Lucina²⁶; ale často se ubíral do Pauly, kde byl známý a vítaný pro své ctnosti.

Františkovi rodiče, kteří jej ctili ne méně než druzí, věřili, že je vhodné právě jemu svěřit doktrinální a asketickou přípravu syna, který se mohl s učitelem podobného rázu a ctností jistě řádně připravit na takovou velkou událost. To dosvědčuje neobvyklá zbožnost, s níž malý přistoupil k eucharistickému Ježíši.

Od toho dne, těmi nejlepšími hodinami, nejdražšími a nejslavnějšími svátky bylo vždy svaté přijímání. Říci, že se na ně připravoval se stejnou zbožností jako poprvé by znamenalo připustit zastavení v počátečním rozletu; rostly v něm ze dne na den hlad a žízeň po eucharistii. Pokud ji nemohl přijmout, odebíral se do kostela na adorační návštěvu a vyléval své srdce v horoucích přáních, v aktech lásky v podivuhodné důvěrné rozpravě s Božským Hostem.

Tak rostl František pod milujícími pohledy Boha a v náklonnosti lidí.

Rodiče, kteří v něm více než kdo jiný shledávali pokrok v moudrosti a zbožnosti, za to vzdávali nekonečné díky Pánu a Světcům z Assisi; avšak neusilovali o splnění slibu. Postaralo se o to tedy samo nebe.

Vypráví Anonym, že jedné noci, zatímco chlapec odpočíval, jeho komůrka se zaplavila světlem. Nějaký řeholník, který hábitem a rysy obličeje připomínal sv. Františka se k němu přiblížil a pravil: „Upozorni své rodiče, že nyní nastal čas splnit slib nechat tě obléci na jeden rok votivní hábit bratrů františkánů“²⁷.

Zpravit o vidění rodiče a poprosit je, aby nekladli překážky, bylo první myšlenkou našeho světce jakmile se rozednilo.

Slib byl splněn a opravdu, nacházíme třináctiletého chlapce²⁸ v doprovodu svých na prahu minoritského kláštera Sv. Marka Argentina²⁹.

Zbožnou družinu přivítal již známý o. Antonín z Katanzára, představený oné komunity. On, který chlapce znal, mohl nejlépe pečovat o jeho duši.

Jemu jej tedy svěřili a, unaveni z cesty, neboť šli celý den pěšky, byli pozváni otcem, aby přenocovali nedaleko kláštera.

Nazítí, po mši svaté, představený oblékl Františka do františkánského hábitu připraveného s láskyplnou péčí a zbožností jeho rodiči. „Františku, můj synu – tak zhruba zněla formule oblékání – s tímto chudým hábitem, jímž jsem tě oblékl, se slouží Pánu nebe v tomto domě, zachovávající zdravá nařízení čistoty, chudoby, pokory a poslušnosti“.

Dojatí Jakub a Vienna objali svůj poklad, vzdali díky Nejvyššímu za tolik štěstí jim vyhrazeného a vydali se zpět, sami, tiší a zamyšlení.

²⁵ Již učedník sv. Jakuba della Marca a v písemném dopisovém styku se sv. Bernardinem ze Sieny.

²⁶ Obec vzdálená asi 6 km od Pauly. Za časů světce to muselo být malé městečko ne významnější než samotná Paula.

²⁷ *Anonymní životopis*, kap. X. (V edici LUSITO, Svatyně-Paula, čl. 1969, str. 65).

²⁸ *Kosenský proces*, svědek VI. – LEV X., Kanonizační bula.

²⁹ 12 mil od Pauly. Otcové františkáni tam byli od r. 1320 a zůstali tam až do r. 1517, v němž byl klášter předán minoritům observantům. Následně ho získali za přibytěk reformátoři.

Tento dal pro ně znamenal oběť, ale na odměnu myslel Pán, který již vyslyšel modlitby jejich synáčka.

Ve vlněných látkách patriarchy z Assisi

Klášteř sv. Marka Argentana, kvetoucí pro řádovou kázeň, pro horlivost a zbožnost řeholníků, kteří jej obývali, byl vnější školou, již si posloužila Prozřetelnost, aby uvedla Františka na cestu řeholní dokonalosti.

Pod osvíceným vedením otce Antonia – obdařeného znalostmi a jednáním ne běžnými v duchovním vedení, obohacených také dlouhou zkušeností – chlapec činil rychlé pokroky v křesťanské askezi.

Upřímně zbožný, věrný, dodržující řeholní ticho, pečlivý v pokorných i obtížných povinnostech a úkolech, v zákřístii stejně jako v kuchyni, v ošetřovně, při občůzkách pro sběr almužen či dříví v lesích, nic jej neodvádělo od myšlení na Boha a od modlitby.

Ve službě řeholníkům začala zářit jeho nadpřirozená láska v míře tak velké, že vzbuzovala jejich obdiv.

Neboť pochopili vzácný dar učiněný této komunitě, studovali každý jeho čin, aby odhalili tajemství tolika ctností.

O. Antonín, i když potěšený z rychlých pokroků svého svěřence, musel však často krotit mladistvé zápal v touze po pokání, kterou projevoval při užívání jídla, v odpočinku, který omezil na několik málo hodin, ve službě domu. Ale František, jenž v postní přísnosti a v pokáních nacházel energie dostačující k normálnímu vývoji údů, tím uklidnil jeho obavy.

Mezi jednotlivými zaměstnáními našel mladík, jenž obýval malou celu spodního kláštera, způsob, jak se často nepozorovaně uchýlovat do skrytého rohu zahrady, aby se modlil. Takto pokračoval v rozvíjení modlitby, která byla jeho hlavní starostí již v otcovském domě, aniž by to bylo na úkol jeho nových povinností.

Krátký odpočinek, který si dopřál, se také vyznačoval zjevnou tendencí ke strohosti. Neodpočíval na lůžku, ale na holé zemi a posloužil si kamenem místo polštáře.

Taková svatost nacházela svou odměnu v charismatech, jimiž Pán obohatil svého služebníka. Uchovávají se v paměti, dle jedné trvalé místní tradice, alespoň tři zázraky vykonané během záslibného roku v klášteře Sv. Marka Argentina.

Prvním je případ bilokace, vyprávěný otcem Girym.

Zatímco František posluhoval u oltáře, byl viděn od řeholníků jak uklízí refektář.

Podle samotného životopisce by se to dalo vysvětlit jeho dokonalou přesností.; ale není to jediný takový případ, jenž se udál v životě světce.

Jiný den, když chyběl bratr pověřený kuchyní, byl pověřen František přípravou pokrmů. Za chvíli byly všechny věci na místě a neboť zbýval ještě čas do oběda, odstavil hrnc s luštěninami z ohně a odebral se do kostela, aby ukojil svou potřebu zbožnosti před Svatostánkem. V hodinu oběda, když se František nevrátil, několik řeholníků jej šlo hledat. S nesmírným úžasem jej našli v kostele, vytrženého v extázi, vzneseného tři dlaně od země.

Na hlas poslušnosti se mladík vzpamatoval a zahanbený se vrátil do kuchyně. Načrtl znamení kříže nad hrncem a jakoby se k němu přiblížila ohnivá pochodeň, oheň s praskáním vzplál. Za pár okamžiků byly luštěniny připraveny a mohly se podávat. Takto Pán chtěl odměnit ctnost malého ctitele.

Třetí div před nás staví zkušenost, která se stala běžnou ve Františkově životě: jeho důvěrný vztah s ohněm.

V kostele se celebrowala božská tajemství slavností požadovanou liturgií. Avšak nemyslelo se na přípravu kadidelnice pro okouřování. Vyslán spěšně do kuchyně pro oheň, světec si uvědomil, že zapomněl pánvičku. Aniž by se vzrušoval, s prostotou a přirozeností vlastní tomu, kdo činí obvyklou věc, vzal do rukou žhoubící uhlí a ve zvednutém lemu kutny je přenesl aniž by sukno utrpělo popálením.

Není proto vůbec k podivu, když po uplynutí záslibného roku a po Františkově vyslovení záměru vrátit se ke svým, se jej řeholníci snažili přesvědčit, aby vstoupil do Řádu. Ale on, i přes jejich prosby a slzy, chtěl raději splnit Boží vůli, která jej uváděla do svého života. Dal tedy zavolat rodiče, rozhodnutý následovat ji³⁰.

Dříve než opustíme klášter otců františkánů, dovolte nám zmínit se o Františkově výuce.

Naučil se písmenům?

Nemáme žádné dokumenty ohledně případné první obecné výuky obdržené v Paule před záslibným rokem. Ale nemůžeme to stejně tak vyloučit, neboť bylo na onom místě několik učitelů³¹. Perrimezzi se domnívá, že malý byl ve čtyřech letech svěcen jednomu z nich. Giry naopak vyjadřuje mínění, že světec se naučil první základy od rodičů, zbytek přímo od Ducha Svatého. Po pravdě existují argumenty prokazující že on, třebaže bez opravdové a vlastní literární kultury, nebyl negramotným. Vskutku jeden svědek potvrzuje, že se modlival officium blahoslavené Panny, sedm kajících žalmů, vigilie zesnulých a kanonické hodinky³².

Mezi relikvie světce patří jeho breviáře, jež se uchovávají v kláštorech v Janově a kalábrijském Paternu. Dále existuje sbírka dopisů světce³³. Mnohé z nich jsou sice podvržené, některé jsou však uznány autentickými³⁴. Dále praxe, kterou měl z míst Sv. Písma, nás opravňuje dojít k závěru, že se naučil to co je podstatné ke čtení a psaní.

Konečně se dá předpokládat, že pokud nezačal studium literatury právě v klášteře sv. Marka³⁵, alespoň se tam cvičil pod vedením otců, kteří by jistě neopomíjeli dílo tak láskyhodné vzhledem k chlapci, do něhož vkládali velké naděje.

Mimořádný poutník

Na synovo zavelání se manželé Alessiovi odebrali ke sv. Markovi, šťastní, že se jím znovu přivedou domů. Když tam dorazili, mladík jim vyjádřil jedno přání. V milosti společně

³⁰ František z P. nebyl nikdy novicem, ani profesem ve františkánském Řádu, naopak než se domnívali spisovatelé P. Giovanni Pineda, P. Francesco Gonzaga, P. Luigi Miranda, františkán, a augustinián P. Girolamo Romano, kromě l'Opmeer. (Viz PERRIMEZZI P., *Vita S. Francisci de Paula notis et dissertationibus illustrata*, Roma, 1702, Dissertazione VI, str. II., str. 106-120).

³¹ Kosenský proces, svědkové VI. a XXXII.

³² Kosenský proces, svědek CXVII.

³³ *Setnina dopisů slavného patriarchy sv. Františka z Pauly* – Řím, 1655, pro o. FRANTIŠKA PRESTE z Longobardi. Svazek byl na Indexu od 10. června 1659 „cum multa contineat falsa... „

³⁴ Tak např. dopis, který se uchovává v klášteře sv. Marie della Stella (hvězdné), v Neapoli.

³⁵ Tak MISASI N., *Mysl a srdce Františka z Pauly* – Lanciano, 1907, str. 90.

zbožnosti k Panně andělů a ke svatému Františkovi požádal je, aby jej doprovodili na pouti do Assisi. I přes vědomí obtížného putování naprosto neznámými místy a neschůdnými cestami, Jakub a Vinna prohlásili, že jsou připraveni splnit je. Znali synovu zbožnost a měli zprávy o jeho pokrocích v duchovním životě a jak Pán někdy odměnil veřejně jeho ctnost zázraky. Tím, že by mu povolili pout' a návštěvu míst posvěcených jeho nebeským dobrodincem, poskytli by mu možnost více se zdokonalit. Zároveň by také oni z toho těžili prospěch ve zbožnosti. Vyrazili tedy, odhodlaní překonat trpkosti a nepohodlí cesty. To bylo roku 1430.

S opravdovým poutnickým duchem se navzájem povzbuzovali modlitbami a zbožnými rozmluvami. Avšak František dával přednost rozhovoru své duše s Bohem, aby lépe poznal Jeho vůli.

Nevíme, zda měl od té doby v duši přání zasvětit se Pánu; můžeme však předpokládat, že na to začal pomýšlet jako na záležitost, kterou již považoval za povolání, ale která měla zapotřebí lépe dozrát.

V Římě se tři poutníci zastavili na několik dnů, aby uctili hroby apoštolských knížat, obnovili na nich vyznání víry a přísahu žít a zemřít v církvi Ježíše Krista, pro kterou oni prolili krev.

Nedbali o návštěvu jiných památek, vyjma snad zbylých bazilik a arén již nachově zrudlých krví mučedníků. A jak tak šli zbožní poutníci Římem, povzbuzovali se při vzpomínce na jejich křesťanskou sílu, na jejich lásku ke Kristu a kříži, najednou se k jejich cestě přiblížil pozlacený kočár následovaný početnou družinou livrejovaných sluhů, na kterém seděl kardinál v jiskřivém purpurovém rouchu³⁶.

František ustrnul nad takovou okázalostí, která se mu zdála nepatřičná. A zatímco okolo něj procházeli, tónem, jenž v podobném věku nabývá smělosti, poznamenal: „Apoštolové Ježíše Krista nechodívali po cestě s takovou okázalostí“.

Nevíme, zda se obrátil k rodičům nebo ke kardinálovi. Tento se však otočil a pohlédl na něj jakoby pro pečlivé uvážení ceny námitky, nařídil zastavit a s vlídností – neboť rozpoznal prostotu diskutéra – pravil: „Drahý synáčku, nepohoršujte se tímto přepychem. Kdybychom se toho vzdali, v nynější době by církevní důstojnost pozbyla úcty lidí a stala by se znamením k pohrdání světáků“³⁷.

Zbožní poutníci vyšli z města a v duši si odnášeli vizi míst posvěcených prvními křesťanskými apoštolý.

Za několik dnů dorazili do Assisi. Tam byla jejich první zastávka u Panny Marie Andělské.

Poutní kostel, kde Chudáček byl poctěn viděním Panny Marie, mluvil k srdci našeho mladíčka skrytým jazykem ducha, a on podnícen láskou k Marii ucítil přání vyslovit slib panenství.

Přešli do baziliky Světce, kde mysticismus místa, vzpomínky na patriarchu a ještě mnohem více jeho duch, který jakoby se vznášel okolo, mu naklonili duši k výběru oné cesty již rýsující se jasně během putování: opuštění světa pro život větší dokonalosti.

Také rodiče byli šťastní, že mohli chodit po půdě posvěcené svatým dobrodincem a když mu obnovili svou vděčnost, vzývali jej, aby bděl nad nimi a hlavně nad oním synem, narozenému díky jeho přímlově.

Po uspokojení své zbožnosti se tito tři poutníci vydali na cestu zpět. Cestou potkávali další poutní kostely, jejichž půvab působil na jejich duši a podivuhodně zoceloval jejich zbožnost.

³⁶ Zdá se, že to byl Julián Cesarini, jmenovaný kardinálem Martinem V. v r. 1426 s titulem sv. Sabiny. Bylo mu svěřeno od Evžena IV. vyslanectví v Polsku a v Maďarsku u krále Ladislava. Zemřel v boji proti Turkům v r. 1444.

³⁷ *Anonym. Život.*, kap. I., č. 5, str. 107, v *Bollandisti: Acta Santorin*, die 2 aprilis. (V edici cit., kap. II, s. 11).

Ze sedmnáctého století pochází zpráva o Františkově návštěvě Svatého domu v Loretě³⁸. Plodem obdobné tradice existující v téže svatyni je oltář věnovaný světcům³⁹. Nicméně zůstává pravděpodobné, že naši poutníci se tam zastavili, aby uctili Madonu v nazaretském příbytku, kde se dovršilo tajemství Vtělení.

Starodávnejší je naopak vzpomínka na návštěvu Františka při návratu z Assisi v některých poustevnách⁴⁰, jejichž názvy nám nebyly dochovány. Avšak životopisci nám naléhavě předkládají názvy Monteluca a Montecassina.

Na Monteluco světec šel, když procházel od Spoleta. Poustevna se tyčí na východ od města, na úbočí hory, a panující nad údolím odděluje zalesněné hory od spoletské planiny.

Tam opat Izák, vrstevník sv. Benedikta, hledal útočiště, aby se ochránil od Východu zmítaného eutichiánským kacířstvím, a vybudoval poustevnu sv. Juliána mučedníka.

Později další poustevny vznikaly okolo původní, až dosáhly počtu dvaceti čtyř⁴¹. Jedna z nich pak byla zasvěcena Františkovi na památku, že tudy prošel.

Z rozhovoru s poustevníky sv. Izáka náš malý poutník nabyt nového utvrzení ohledně rázu života, pro který se rozhodl v Assisi.

V Montecassinu se zbožná družina zastavila v opatství sv. Benedikta, kde k nim vše promlouvalo o patriarchovi západního mnišství. Tam definitivně doznělo Františkovo povolání.

Mniši, kterým vyložil plán své budoucnosti, jej ubezpečili stejně jako již poustevníci z Monteluca, že jeho povolání bylo pravé. Proto když se přibližovali k Paule, oznámil rodičům své rozhodnutí a dodal, že se jedná o vůli Boží a že je třeba nechat mu ji uskutečnit.

Jeho řeč ukazovala na úsudek a ctnost natolik přesahujících jeho roky, že oni, i když cítili oběť odřeknutí si mít doma syna svých tužeb, dali mu svůj souhlas, jisti, že volajíce jej k poustevnickému životu mu Bůh poskytne sílu uskutečnit jej a jim zase onu přemoci trýzeň odloučení. Požehnali mu tedy a dříve než vstoupili do osady, na jeho přání jej nechali vydat se cestou pouště.

„Když dokončili pouť a dospěli k předměstí Pauly – dosvědčuje jeden svědek v kosentinském procesu⁴² – řečený bratr František zůstal vně osady v jedné chatrči; a příbuzní na dotazy kde jej nechali, odpovídali: - Zůstal mimo osadu, protože chce žít jako poustevník.

Malý samotář

Samotářský život chrání před rozptýlením duchovních energií, nutných k bedlivému zkoumání stvořených hodnot a k dosažení posledního cíle vlastní existence.

K takové ochraně míří ti, kteří ve všech dobách opouští svět, jako předpoklad pokoje duše s Bohem, se sebou samým a s bližními. Stejně tak František.

³⁸ Viz TOSCANO (P. ISIDORO, od Nejmenších), *O životě, ctnostech, zázracích a Institutu sv. Františka z P., zakladatele Řádu Nejmenších*. (Pět knih – Řím, 1658), 1. I., kap. VI. kap. 34.

³⁹ Je třetím pravé lodě.

⁴⁰ *Anon. život.*, kap. I., č. 6, str. 107.

⁴¹ Nyní jich existuje 16 a jsou užívány jako soukromé domy.

⁴² Svědek VI. *kosenského procesu* (Viz *I. Autografické zákoníky kosenského a turkmenského Procesu pro svatořečení sv. Františka z Pauly* (1512-1513). Řím, 1964, str. 42).

Smutná byla podívaná na soudobou společnost světce.

Příliš mnoho lidí bylo zapleteno do intrik politiky, obchodu, pomsty, nenávisti. Duchové znepokojení pro nenasytnou žízeň po vládě, zisku, potěšeních, po krvi, stejné nepokoje a soužení přenášeli na ty, kteří je obklopovali.

Jiní naopak, když pozorovali neúměrnost mezi vezdejšími starostmi a požadavky ducha, utíkali ze světa a hledali útočiště v klášteřích a v poustevnách. To co již bylo fenoménem předcházejících století, mělo proto také ve čtrnáctém století své protagonisty, připravené hledat v samotě to, co schází neklidnému duchu století.

František z Pauly byl útlého věku, aby mohl znát těžké omyly epochy: ale zkušenost, kterou může získat kdokoliv se cítí synem své doby, stačila dát mu pochopit zlo a porozumět tajemství pokoje.

Pochopil, že na osamělém a strohém místě duch, nerozptýlený, letí k Bohu. Pochopil, že poušť usnadňuje modlitbu jako ony kraje, které pro přirozené podmínky prostředí téměř samozřejmě přivádí ke zbožnosti. Pochopil, že poušť je zápasště, kde velkomyslná ušlechtilá víra prostých získává nové světlo, novou sílu, nový rozlet a vitalitu.

Všechno toto pochopil a vydal se jistým krokem na poušť. Tam napodoboval ctnosti a heroismus poustevníků, kteří v minulosti proslavili hory kalábrijských Apenin; obnovil přísnosti a pokání předchůdce Mesiáše. Také jeho bude „hlas toho, který volá na poušti“ po návratu společnosti zpět k Bohu.

* * *

Prvním útočištěm nabídnutým Františkovi samotou byla jedna kůlna pokrytá suchými listy, ležící v otcovském statku asi jeden kilometr od Pauly.

Bez jakéhokoli zařízení, mladíček se posloužil zemí za lůžko, kameny za polštář a stoličku, vodou z potoka k uhašení žízně.

Nezbytnou potravu, přísně postní, mu nosili rodiče, kteří tak měli možnost navštívit jej a povzbudit se duchovními rozpravami.

Již dávno obdivovali v synu dílo milosti; ale z pouště jim ukazoval ještě více než v otcovském domě světlo oné křesťanské příkladnosti, která odpovídá vzestupné svatosti a které ozařovalo jejich dny a neslo je v trpkostech vezdejší zkoušky.

Neboť bouda malého poustevníka byla blízko cesty, často jej navštěvovali zvědaví lidé, kteří, i když obdivovali jeho svatost, rozptylovali jej z vnitřního usebrání. Protože právě začínal samotářský život, uvědomil si, že to místo není vhodné pro ideál samoty a pokání.

Proto sbalil do rance modlitební knížku, kříž a žíněná roucha a vydal se podél potoka Isky. Sledoval jej a v houštině jednoho mlází, patřícího do vlastnictví jedné jeho příbuzné, objevil malou jeskyni s vchodem ukrytým v křoví. Neboť se mu zdála přístupnou pouze nebeským inspiracím, rád ji upřednostnil před prvním příbytkem.

Když tam František vešel, měl právě čtrnáct roku, tak jako sv. Benedikt v prvním ústraní Subiaka.

Pět roků, které tam přebýval, byly jeho noviciátem pokání, obohacným vzpomínkou na drsnosti Assisi, Monteluca a Montecassina, kde, u rakví se smrtelnými ostatky západních patriarchů, se zažehl v jeho duši plamen modlitby, jenž vzplanul v jeskyni u Pauly v požár kontempace a lásky.

V tichu toho místa byly Františkovou myšlenkou a touhou adorace a Boží láska; jeho stálá praktika: pokání. Pokání ne omezené na pouhé drsnosti nečasů a strohosti místa, na prosakování stěn po většinu roku, na skrovné jídlo omezené na pouhé byliny nabízené blízkou vegetací a občas na chléb, který mu přinášeli rodiče⁴³; ale rozšířené také na bičování údů.

⁴³ Anonym. Život., kap. I., č. 6, str. 107.

Zralost přesahující jeho věk, projevená ve vědomí a stálosti jeho povolání, rozhodná vůle získat metu svatosti čelíce s houževnatostí a překonávající trpkosti výstupu přesvědčují o tom, že jeho úmysl nebyl plodem nadšení nebo fantastické konstrukce, ale výsledkem dosaženým dříve než ve škole lidí, v rozhovoru s Bohem v modlitbě.

Jeskyně pokání, nemá pozorovatelka jeho bdění a jeho přísnosti, jeho rozjímání a jeho rozechvění z nadpřirozené lásky, je místem, kam je zapotřebí vrátit se pokaždé když se setkáme v životě světce s úspěchem, který není vezdejší.

* * *

Okouzlující ticho lesa, přerývané jen monotónním ševlením potoka, radostným ptačím zpěvem či štěkotem nějakého potulného psa, se prohloubilo za drsných nocí kalábrijské zimy; ale malý samotář proto neklesal na mysli.

Rozvažování náboženských pravd a cvičení Boží přítomnosti udržovaly bdící duši a srdce vztažené k Bohu.

Příroda, ve své funkci žebříku ke Stvořiteli, k němu promlouvala svým nezkaženým jazykem. Slunce a hvězdy, voda a skaliska, duby a topoly a keře a tenká stébla trav, vítr a déšť, vichřice a jasná obloha, svými hlasy, ne prolhanými jako ony mnohých lidí, ne svůdnými, ale čistými a prostými, k němu dosahovaly jako pozvání k adoraci a chvále jejich Původce.

Z dutiny jeskyně poustevník vycházel, aby obdivoval moře. Nezměrné se před ním otvíralo až k horizontu a vzbuzovalo v jeho srdci sladkost, chuť nekonečna. Stejně tak dnes, zítra, stále.

Je překvapující v mladíkovi odolnost takového životního stylu. Řeklo by se, že jeho úsilí bylo protikladně tělesné a psychické přirozenosti, kdyby milost, vlitá do něj v hojnosti, nám jej neukázala jí nadřazeného.

To co je podnětem přirozenosti, lákání k věcem tady na zemi, vlastní touhy, František to rozdupal pro potřebu vnitřního života, primátu ducha nad hmotou.

Modlitba a rozjímání: to jsou slasti jeho jinošství a tak tomu bude i v mládí, v dospělosti, v krajním stáří. To co jej přivádí k Bohu je samotný host jeho samoty, svědek jeho duchovních rozprav, jeho bdění, jeho sebetrýznění.

Prozatím nevíme nic o jeho asketicko-mystickém profilu. Poznáme to, co jistě prošlo v jeho duši, když se vrátí do společenství lidí a stane se vším pro všechny, aby všechny přivedl k Bohu.

Tolik, kolik vyšlo najevo nevědomě z jeho pokory se týká nesmírného boje podstoupeného s nepřítelem každého dobra: urážky, hrozby a rány, jimž byl podroben.

O takové osobní a tvrdé zkušenosti se on zmíní, když, aby napomenul své řeholníky a postavil je na stráž proti úkladům pokušitele, řekne: „Démon, bratři, věrte mi, má nesmiřitelnou nenávist vůči věrným služebníkům Ježíše Krista. Zlomyslník, když vidí, že se mu nemůže podařit získat duši, snaží se všemi způsoby dát volný průchod svému vzteku a nechá je trpět každým druhem trýznění“⁴⁴.

K takovým útokům se utíkal Satan, kdykoliv bojoval nadarmo proti zbožnému poustevníkovi; a byla to zkušenost každého dne.

Dle jedné starodávné tradice se nám uchoval jeden památný příběh (i když se pro nedostatek důkazů nedá určit zda jde o skutečnost či legendu), který ukazuje připravenost a odvalu Františka v boji proti pokušiteli.

Již vyzkoušený bděními a posty, od mrskání, jež pokropila krví jeskyni, jednoho dne se mu démon představil pod vzezřením půvabné dívky, která jej hodlala se zarmoucenými výrazy hodlala odvrátit od tvrdosti pokání, ukazující mu sílu a půvab jejího mládí.

⁴⁴ ROBERTI P. G., *Sv. František z Pauly, Dějiny jeho života*, II. ed. Řím, 1963, s. 111.

Poté, co v ní náš poustevník rozeznal pokušitele, vyskočil a vrhl se do ledových vod potoka, aby uhasil v zárodku počínající žáry vášně. Satan byl poražen. Nad hlavou světce se objevil ohnivý sloup, na stvrzení jeho vítězství nad zlem.

Odhalen a poražen, pokušitel se nevzdával; doufal, že přiměje mladíka opustit poustevnu a způsob kajícího života. Když ničeho nedosáhl svůdnými ponoukáními, pokoušel se porazit jeho silnou povahu skřeky a hroznými hluky.

František zůstal netečný. Pevný v myšlence na přítomnost Boha, k Němu se utíkal v modlitbě. Nové útoky nepřítele: nové přísnosti si on ukládal. Hrozný boj začal v poušti mezi naším zápasníkem a duchem temnot; ale vítězství bylo Františkovo. On byl pro pravdu a ctnost a nepřipouštěl lež ani hřích. Andělé – poznamenává Perrimezzi⁴⁵ – se stali viditelnými a sestoupili, aby jej povzbudili svými rozmluvami a svými nápěvy. Útěchou a odměnou pro vítězného samotáře bylo především největší a velmi hluboké pronikání věčných pravd, převelká síla v jeho dobré vůli, láska Boha, v jehož království se toulával jeho duch.

Tak plynuly Františkovy mladistvé roky, když jednoho dne, srnec, pronásledovaný loveckými psy, hledal útočiště v jeho jeskyni⁴⁶. Dorazili tam také lovci, překvapení ze zražených psů, a nevýslovně užasli při pohledu na poustevníka, v jehož ruce našla ochranu uprchlá kořist.

Když se vrátili muži do osady, rozšířili zprávu o svém objevu a prozradili úkryt světce.

Tehdy začala pouť všech tříd občanů k poustevně, aby Božího muže požádali o radu a modlitby.

Jak asi bylo Františkovi, když viděl že je odhalen a předmětem častých návštěv zbožných lidí, to si můžeme představit.

Pět let se považoval za všem neznámého. Nyní však udeřila hodina Prozřetelnosti nad jeho budoucností.

Srnec byl nástrojem, jehož Pán využil, aby zveřejnil ctnost svého velmi mladého věrného služebníka.

S dobrými lidmi z Pauly se sbíhali k jeskyni také ti, kteří, když se dozvěděli o jeho svatosti, chtěli mu předložit závažné problémy. František všem naslouchal a vybízel je k soucitu, k bratrské lásce, k odčinění vin, ke spravedlnosti, k pokoji.

Slovem a příkladem otcovsky napomínal; ale pro větší účinnost v jeho dobrém dílu mu byla Bohem udělena schopnost zázraků. Bylo to božské potvrzení jeho poslání: apoštolátu mezi lidmi. A bylo to také příčinou rostoucího počtu návštěvníků.

Nebyli to už jednotliví zbožní nebo skupiny almužníků, ale zástupy trpících na duši a na těle.

První paulánská oáza

Nastaly těžké časy v končinách Evropy a Itálie. Týkalo se to především svízelných morálních, politických a ekonomických podmínek Neapolského království.

⁴⁵ PERRIMEZZI G., sv. cit., str. 28.

⁴⁶ *Kalábrijský proces*, svědek I.: Filip Comiglino ze Země Královny.

Nejtruchlivější dny nastaly po smrti Jany II. pro boje o následnictví trůnu⁴⁷.

Vzpourey baronů a války zbídačily státní pokladnu, již zle zredukovanou z výstřednosti nevázané královny. Státní daně byly proto zvýšeny a uvalily tak nuzné poměry na již ozebračené jižní obyvatelstvo. Tak byla k daním osobním⁴⁸, z průmyslu, z majetku a služeb připojena ona nenáviděná domovní daň⁴⁹.

Když Františkova apoštolská činnost nabrala formu ve světě jeho doby, zasedl na neapolský trůn Roberto d'Angiò, na místo bratra Ladislava, zemřelého v r. 1434. Církev byla řízena Evženem IV. a kosentinskou arcidiecézí vedl mons. Berardino Caracciolo.

Světec pochopil, že Bůh ho od této chvíle volal ven ze samoty, aby získal jemu podobné pro dobro, a se stejnou povolnou hbitostí, s níž se ukryl aby žil pouze v Bohu, se vrátil zpět do společenství lidí.

Podle svědka Jana Antonachia a následné tradice, to bylo okolo r. 1435, když František ve věku 19 let opustil jeskyni pokání a usadil se v jedné cele, vyhloubené v tufovém skalisku nacházejícím se v blízkém okolí⁵⁰. K takové práci potřeboval pomoc rodičů, kteří jej neopomíjeli navštěvovat i když držice v tajnosti jeho úkryt. Nový příbytek byl více způsobilý k přijímání návštěvníků. Mezi druhými nejzanícenějšími byli, dle tradice, tři poutníci, kteří puzení přáním vést zbožný a kající život požádali světce, aby mohli zůstat s ním a následovat jeho způsob života. Podřídili by se mu ve škole dokonalosti: s ním by sdíleli bdění a pokání.

Vzpomněl si tehdy František na poustevníky z Monteluca? Pomýšlel na zřízení obdobné poustevny v poušti Pauly? Nevíme. Rozeznal však v žádosti těch prostých a srdnatých znamení z nebe. Viděl, jak se rýsuje jasněji záměr Prozřetelnosti. Otec chudých, utěšitel zarmoucených, moudrý a klidný rádce, se měl stát otcem řeholní rodiny, který vyšel z ústraní, aby vyzářoval dobrou vůni Krista a obnovil volání k pokání.

Po pečlivém uvážení vůle těch tří, když rozpoznal jejich poctivý úmysl, přijal je rád jako společníky v pokání.

Nazývali se „kající poustevníci“. Zatímco lidé je raději nazývali: „Poustevníci bratra Františka“.

Za jejich podpory, ale více s pomocí rodičů, štedrých v poskytnutí mu půdy a prvních příspěvích, opatření povolením od kosentinského ordináře, František postavil kapli a tři cely pro nově přichozí⁵¹. O těchto nám historie zachovala se jmény pouze několik vzácných zpráv.

První, bratr Fiorentino, byl krajanem světce a žil dlouho ve vytrvalém praktikování ctností, vynikal hlavně v umrtvování a v lásce.

Bratr Angelo Alipatti, druhý, rodem ze Saracény⁵², se těšil z daru velmi hluboké modlitby.

Bratr Nikola ze Sv. Lucina, třetí, jemuž je připisován starodávnými autory titul „Blahoslavený“⁵³, vedl bezúhonný život.

Historicky je ověřena také přítomnost dalších, okolo svatého poustevníka, ale již ve věku velmi zralém.

⁴⁷ Alfons V. Aragonský (následník Jany II.), který se také nazýval „Velkolepý“, byl humanistou a mecenášem; ale také despotou a tyranem. Mezi nepřáteli své vlády rozséval hrůzu a krveprolití.

⁴⁸ Byla to taxa individuální (= za hlavu).

⁴⁹ Nařízená Alfonsem V. Spočívala v 1 dukátu za rodinný krb, týkala se také vdov a chudých.

⁵⁰ *Kalábrijský proces*, svědek CXVII.; *Kosenský proces*, svědek LVIII. Taková byla původní cela, jejíž stopy se ztratily – je tomu nyní 60 let co se vrátila na světlo v důsledku události, považované za zázračnou. Nacházel se v kuchyni kláštera jeden laický bratr, nějaký br. Gennaro, když najednou podlaha začala klesat a strhla jej při svém propadení do podzemní temnoty. Poděšený bratříček se uviděl vedle řeholníka starce, s bílým vousem a dlouhou holí, jak bývá obvykle vypodobněn světec, který mu dodal odvahy a posunutím dveří jej nechal bez úrazu vyjít odtamtud.

⁵¹ *Anonym. život.*, kap. I., l.c.

⁵² V okrsku Castrovillari.

⁵³ Stejně tak BARRIO, MAUROLICO, MARAFIORI.

Společníci Františkova pokání se mu přizpůsobili skrovnou stravou chudým šatem. Postní a krajně chudé to první⁵⁴, hrubé druhé⁵⁵.

Šťastní ze své chudoby, trávili největší část dne a mnoho nočních hodin v modlitbě. Jediným rozptýlením byly návštěvy zbožných lidí a dobrodinců, kteří se povzbuzovali z jejich života. Mezi nimi a poustevníky se vytvořil proud zbožné sympatie, takže se paulánská poustevna stala uklidňující oázou pro zdrcené duše, které si z rozmluvy s Božími lidmi odnášeli útěchu v soužení, jasnost do života a pobídnutí k náboženským, rodinným i občanským ctnostem.

Uprostřed zkaženosti XV. století tak byly zachráněny jejich dobrota, jejich morálka a jejich víra. Strážci a učitelé byli oni prostí a zbožní poustevníci.

Dříve než budeme mluvit o Františkově apoštolátu a jeho prvních společnicích, prospěje chronologickému vyprávění událostí připomenout, že v takovém období má svůj původ užívání kapuce ve vlastní podobě Nejmenších, které se tradicí tak rozšířilo.

František odešel do ústraní, aby se věnoval modlitbě, když anděl – v kterém pozdější tradice Řádu vidí archanděla svatého Michaela – se mu ukázal nesouce kápu pro něj a pro jeho poustevníky. Světec si ho bez meškání oblékl a po ukončení modlitby se vrátil mezi své oděný andělským odznakem⁵⁶.

Taková kapuce, která měla symbolizovat prilbu a brnění zápasníků ducha, doplnila prvotní uniformu⁵⁷.

Po prvním hloučku samotářů Pán vzbudil nová povolání. Další zbožní žádali o obléknutí kutny a František je přijal, pozorující s obdivem dílo milosti.

Přinucen opatřit poustevnu o nové cely a o prostornější kapli, s pomocí nově přichozích, těch prvních a několika dělníků, se pustil do stavění nových budov. S milodary věřících, ale více se zdatnou pomocí rodičů, obstaral nutné materiály a poté, co vytyčil hranici nového pozemku, pustil se v r. 1454 do stavby.

Horlivě se pracovalo na stavbě zdi, když vtom se mu představil jeden bratr františkán jako ten, kdo žádá informace a hnutý oprávněným údivem se jej ptal:

„Co zamýšlíte dělat, bratře?“

„Vystavět kostel“, odpověděl František.

„A jak to, že chcete postavit kostel tak malých rozměrů, který má sloužit nezměrnému Majestátu Nejvyššího?“

„Co bych mohl udělat více, jestliže nemám nic jiného než lásku věřících?“

„Nuže tedy, mějte důvěru v Prozřetelnost. – dodal neznámý – Zbořte již hotové a stavte znovu podle plánu, který načrtnu“.

Po těchto slovech holí vytyčil nový, prostornější areál a zmizel⁵⁸.

Podle obvyklé tradice Řádu, podpořené Lvem X. v kanonizační bule paulána, v onom bratru je rozpoznán sv. František z Assisi, který tak jako orodoval u Boha při světcově narození, tak při vzniku Řádu jím založeného se přimlouval pro prostornější kolébku.

Co si myslel František o tom setkání a o tom vidění, to nevíme Skutečností je, že následoval jeho rady a za několik dnů na to, hle, přichází nu na pomoc Prozřetelnost.

Jakub Tarsia, baron z Belmontu, mu nabídl sumu peněz na nové práce⁵⁹. Následovaly peněžní a materiální dary ke stavbě od dalších dobrodinců, kteří se nespokojili jen zaplacením

⁵⁴ Chléb, zelenina a luštěniny, dodávaných jim z lásky věřících.

⁵⁵ Obyčejná vlněná kutna, ve tvaru pytle, na způsob hábitu poustevníků z Monteluca, přepásaná v bocích provazem.

⁵⁶ O. GIRY v „*Dissertatio chronologica*“, vyjadřuje mínění, že světec dostal kapuci od arcikněze z Pauly nebo od pověřeného kněze.

⁵⁷ Světcova kapuce hnědé barvy se uchovává v poutním kostele v Paule. Zatímco druhá kapuce je v kalábrijském Paternu; třetí, kterou světec oblékl v pozdějším věku je v Janově v poutním kostele námořníků.

⁵⁸ *Kosenský proces*, svědek XXXVII: Antonín Mendolilla, šlechtic z Pauly.

⁵⁹ Později jej František odměnil za štědrý dar dvěma zázraky.

potřebných výdajů, ale žádali a vymohli si, aby mohli pomáhat i jako prostí dělníci s přenášením kamenů a trámů. Světec všechny vítal a vzdával za ně díky Bohu.

Patricijové, řemeslníci, sedláci, urozené dámy i prostí lidé se scházeli při společném úsilí, uspokojení jeho modlitbami a jeho požehnáním.

Práce postupovaly ostrým tempem pod Františkovým vedením a Pán uznal za hodna dát zazářit divotvorné schopnosti kajícího poustevníka.

Petr Genovesi⁶⁰ dosvědčil, že během vykopávání základů se vynořil z podzemí ohromný balvan. Když se ukázaly marnými všechny pokusy mnohých dělníků odstranit jej, utíkali pro pomoc k Božímu muži, který – bylo již poledne – poprosil dělníky, aby přerušili práci a posilnili se.

Poté co odešli poklekl a s očima obrácenými k nebi prodléval v modlitbě. Když vstal, balvan se odsunul natolik, že nechal volný pozemek a už nebránil postavení budovy. Při svém návratu dělníci, celí užaslí, museli konstatovat zázrak.

Jan Franco⁶¹, ze Sv. Lucina, pomáhal při přepravě kamenů a jak velký byl jeho úžas, když viděl světce zvedat s krajní snadností kámen, nad nímž před tím načrtl znamení kříže a naložil si jej na záda, aby ho zanesl na určené místo. Čtyři dělníci ho nemohli unést; kdežto on jej nesl pohodlně sám.

Jindy František požádal paulánského patricije Nikolu Pikardi⁶², aby přenesl žulový sloup (o průměru 25 cm a délce 2 m) z pobřeží na stavbu. Pikardi se zasmál a omlouvající se podotkl, že by potřeboval vůz pro převezení. „Nepochybujte, - dodal světec – Vy jej donesete sám“. Tak řekl, vzal sloup a upravil mu jej pod paží. Noblesní pán poslechl a všechno šlo podle Františkova přání.

Pokud jde o něj, on se nevyhýbal přenášení trámů, pro které by bylo potřeba síly více dělníků.

Petr Polita⁶³ vypovídal, že náš světec se ve společnosti více dělníků odebral v bárce asi deset mil od Pauly, aby převezl trámy z Guardského pralesa.

Ohromný kmen se i přes úsilí mužů navyklých tvrdé práci nedařilo vytáhnout na moře.

František také tentokrát poslal dělníky pryč, aby se občerstvili. Při jejich návratu byl kmen již na bárce a světec praví: „Nedivte se, bratři, byly to milost a pomoc Pána“!

Často se během výstavby prvotního kostela a kláštera těžké kameny odtrhly z hory a řítily se dolů údolím, ohrožující stavbu, pec a blízký mlýn. Hrozily nebezpečím lidem i škodou na věcech. Světec, přítomný takovým pádům, nařizoval kamenům, aby se zastavily, a ty okamžitě ztrácely svou zemskou přitažlivost. "

Ještě dnes se ukazují v Paule ohromné balvany nazývané „kameny zázraku“.

Několik dělníků bylo pohrouženo do přenosu kamenů a vody z bystřiny, když uviděli jak se jeden balvan odtrhl od skály a řítit se jejich směrem. Na bezprostřední křik ubožáků přiběhl František a: „Pro lásku Boží, zastav se!“ zvolal na balvan, a on zůstal nehybný bez gravitace⁶⁴.

Každý metr prvotního kláštera připomíná zázrak. Zázraky s kameny, s trámy, s vodou, s ohněm, se zemí: rozkvět nadpřirozena na zemi a na práci lidí.

Anonymní životopisec a velmi mnozí svědkové dosvědčují, že pec, kde se připravovalo vápno pro práce na konventu, žhnula již dvacet čtyři hodin v plamenech. Sesouvající se a pukající kameny začaly povolovat a hroutit pec s nebezpečím, že se budou muset přerušit práce.

Pecaři nenacházeli lepší východisko než hledat pomoc u Františka. Ten je nabádal k důvěře v Pána a nařídil jim odejít pryč. Potom zdvihl oči k nebi a po krátké modlitbě se

⁶⁰ Je XIII. svědkem kosenského procesu.

⁶¹ Je LVIII. svědkem kosenského procesu.

⁶² *Kosenský proces*, svědkové XVII., XLV., LXXXVII.

⁶³ Dtto, svědek XXXI.

⁶⁴ *Kosenský proces*, svědek XIV.; *Kalábrijský proc.*, s. XCIV.

přežehnal znamením kříže. Poté vešel do pece v plamenech, opravil trhliny vlastníma rukama a vyšel z ní aniž by utrpěl škodu na těle či na šatech. Hlídač a pár dělníků byli diváky tohoto zázraku⁶⁵.

Říká se, že ve stejné peci se udál zázrak s beránkem, Františkovi tak drahým.

Vyprávění je převzato z ústní tradice.

Světec miloval všechna stvoření a důvěrně se s nimi přátelil stejně jako Adam v pozemském ráji. Avšak mezi zvířaty měl nejraději beránky, pro jejich krotkost a liturgický symbolismus. Jednoho z nich obdržel darem a dal mu jméno Martínek. Kamkoliv se ubíral, beránek jej následoval a odpovídal na jeho volání bečením.

Jednoho dne někteří dělníci, popuzeni hladem či spíše žravostí, jej zabili a upekli si jeho maso. Rychle je zhlтали kůži s kostmi hodili do pece.

Když se o tom František dozvěděl, byl z toho velmi zarmoucený. Ale ujistil, že beránek byl tak poslušný, že by uslyšel jeho hlas. Přistoupil ke vchodu pece a: „Martínku, pojď ven!...“, poručil. Člověk by tomu nevěřil: Martínek vyskočil ven živý a bečící.

Jeden zbožný z Rende přinesl do kláštera několik sladkovodních ryb navléknutých na provazu⁶⁶. František, dojat darem, děkoval dárci; ale více byl pohnut útrpností ke zvířátkům: „Pro lásku Boží, pusťme na svobodu tyto chudinky“, řekl. Vyvlékl je jednu po druhé a když je vložil do pramene bylo vidět, jak sebou vesele mrskají.

Tento pramen, také on ovocem zázraku, byl svědkem dalších početných divů.

Odpoledne jednoho parného dne si skupina dělníků sklíčených z palčivé žízně naříkala, že musí jít daleko pro vodu. František na to: „Nermuťte se bratři, Pán je tak dobrý, že se sníží přijít nám na pomoc“. Potom uhodil holí do skaliska a vyprýštila z něj čerstvá a stříkající voda⁶⁷.

„Kukjarella“, jak potom lidé nazvali zřídlo, se stále ještě nachází v zóně zázraků a je cílem poutníků nabírajících tam vodu, které připisují léčivou moc.

Jednou byl Františkovým hostem kosenský arcibiskup Mons. Berardino Caracciolo. Světec již přemýšlel jak poctit tohoto význačného preláta, když v tom se mu představil jeden muž a věnoval mu koš plný ryb. Ve společnosti arcibiskupa se vydal k prameni, aby je umyl. Když vložil první rybu do vody, ta ožila a zůstala tam po mnoho let⁶⁸. František ji často chodíval navštěvovat a choval k ní zvláštní pozornost. Dal jí jméno „Tonička“ a nosil jí drobky z chleba, které si rybka brala z jeho rukou. Jednoho dne jeden duchovní, který znal zvyk světce, na trochu slídy chytil, nepozorován „Toničku“ a poté, co si ji přinesl domů, dal ji na pánev, šťastný, že vychutná tak lahodné sousto.

František, který v duchu poznal, co se stalo, poslal jednoho řeholníka, aby si ji vyžádal zpět. Ale byla mu zapřena. Když se posel vrátil, aby dále naléhal v žádosti, duchovní vzal smažený pokrm a celý rozhořčený jím mrštil o zem. I posbíral dobrý bratříček kousky, jak mu svatý muž nařídil, a přinesl je k němu: „Ubohá Tonička!... Hle, kam až tě přivedla mlsnost!“, naříkal František. Vložil pak kousky do pramene: „Pro lásku Boží, vrať se k životu!“ poručil. Pstruh se dal znovu dohromady a mrskajíce sebou radostně zdravil dobrodince⁶⁹.

Jiný druh zázraků, které nemohou být nebrány na vědomí v životě svatého muže z Pauly, byly vykonány během stavby kostela a prvotního kláštera. „Zázračných vyléčení, o nichž máme věrohodné zprávy – poznamenává Roberti – je tolik, že by stačily samotné naplnit svazek“⁷⁰.

⁶⁵ Řehoř XIII. V r. 1851 chtěl zobrazit ve Vatikáně, v Galerii map, světce při konání zázraku. Jeho autorem byl Vincenc Danti nebo, podle některých, Lorenc Tempesta.

⁶⁶ *Kosenský proces*, svědek XIV. (Petr Genovesi), svědkové XV. a XXIV. *Kalábrijský proces*, svědek I.

⁶⁷ Událost je uváděna starodávnými životopisci, kteří se zmiňují o obdobných zázracích vykonaných světcem v dalších lokalitách.

⁶⁸ *Anonym. život.*, kap. II., č. 12, str. 109.

⁶⁹ Podle o. Františka PRESTE z Longobardi (viz Rejstřík), a podle tradice, Tonička žila dokud světec žil.

⁷⁰ Viz z A., *Sv. František z P.*, sv. cit., str. 52.

„V pouhých třech dnech – potvrdil XVIII. Svědek kalábrijského procesu – vykonal sto uzdravení“.

Čtenář bude mít jistě na srdci poznat některé z nich.

Baron z Belmontu, již dřívější dobrodinec svěťce, trpěl zhoubným nádorem na noze.

Když se dozvěděl o zázracích učiněných Paulánem, nechal se doprovodit manželkou a několika sluhy do Pauly. František jej nabádal, aby měl víru v dobrotu Pána; potom poslal jednoho řeholníka do zahrady nasbírat tam „koňské kopyto“⁷¹. Při čekání se sebral v modlitbě před křížem. Pak posypal prachem ve tvaru kříže ránu, přiložil na ni pár listů a poslal chorého zpět, ubezpečujícíce ho vyléčením.

Když se mu znovu narodila v srdci naděje, baron se vydal zpět na cestu domů. Ujel na koni sotva několik kilometrů a všiml si, že bolest v noze ustala. „Jano – pravil k ženě – zdá se mi, že už necítím nic nepříjemného v noze“. Aby si ověřil, že se nejedná o přelud, sestoupil z koně, dupl nohou o zem a chodil. Byl uzdraven.

Neuběhlo mnoho času a syn Galeazzo onemocněl na smrt. Byl pět dnů v agónii, když otec vyslal jistého Františka Di Marco do Pauly ke svěťci. Tento, poté co dal občerstvit posla a ujistil jej, že všeho se může dosáhnout od božského milosrdenství, se odebral do cely. Když z ní vyšel, podal muži dvě sušenky a několik kořínků a pravil: „Vraťte se k baronovi a ujistěte jej, že bude potěšen. Galeazzo je zachráněn! Přineste mu tyto dvě sušenky a tyto kořínky, aby je snědl pro lásku Boží a vzdal díky Pánu za tak významnou přízeň, kterou obdržel“. Při návratu vyšel naproti Di Marcovi jeden sluha, který potvrdil uzdravení⁷².

Vyzařování nadpřirozena

Další zázraky vykonal František během prací ve prospěch oso věnujících se jim.

Jednoho dne jakýsi mladík z panského stavu z Pauly mu poskytl bezplatně svou práci. Zatímco byl pohroužen do práce, jeden trám se na něj těžce svalil a zmáčkl ho. Zastrášení společníci plní obav, že za to budou nést odpovědnost, běželi za Františkem vylíčit mu příhodu. Svatý muž jim dodal odvahy a poručil, aby odešli. Potom se rychle vzdálil, poklekl a modlil se. Dělníci, kteří se opodál zastavili a vše pozorovali, viděli, jak se přiblížil k mrtvému a sklonil se nad ním na několik okamžiků jakoby ho chtěl zahřát. Potom se postavil a přiložil na rány byliny, které s sebou přinesl ze své samoty. Tyto rány se okamžitě zacelily a ten který byl mrtvý povstal jakoby procitl z pokojného a osvěžujícího spánku a vrátil se k práci⁷³.

Křísit mrtvé je nejslavnějším udělením božské moci učiněného lidské bytosti a František přivolal několikrát zpět do života mrtvé nebo považované již takovými⁷⁴.

V samotné Paule jsou to tři vzkříšení vykonané světcem a historicky doložené. Devět s těmi učiněnými jinde.

Antonín di Giordano, Rafael Jacollo a další svědkové vypovídali v kalábrijském procesu, že jeden dělník ze Země Královny, jistý Dominik Sapio, pracoval poblíž konventu. Byl pohroužen do kácení borovice a kvůli jedné osudné roztržitosti neutekl se nevzdálil v době pádu stromu. Byl zasažen na hlavě tak vážně, že spadl po úrazu jako mrtvola.

⁷¹ Byla to bylina, již využíval světec, aby skryl svou divotvornou schopnost.

⁷² *Kosenský proces*, svědek II.

⁷³ *Anonym. život.*, kap. IV, č. 35, str. 113-114.

⁷⁴ LEV X., viz Kanonizační bula, *Excelsus Dominus*.

Na to zadunění přiběhl František a když shledal, že je zde marná každá lidská pomoc, padl na kolena a dovolával se pomoci z nebe.

Poté vstal: „Pro Lásku Boží, vstaň, Dominiku, ve jménu Pána!“ – poručil. Ten vstal a vrátil se k práci, vzdávajice chválu Bohu.

Jiného dne byl František zabraný do prací a přišel k němu jeden kalábrijský baron, sužovaný dlouhou a těžkou chorobou.

Když stanul před ním, svatý muž mu vyčetl tvrdost, krutost a lakotnost vůči poddaným. Vyslechl jej, potom následovala modlitba a ukázal mu prstem na jeden kámen s příkazem: „Vezměte ten kámen a doneste ho na naši stavbu“.

„To není možné“, odpověděl baron, „abych já, tak slabý, mohl zdvihnout tíhu přesahující síly člověka jakkoli silného“.

„To je pravda, ale stejně tak je pravdou, že vaši ubozí vazalové, vysílení z dlouhé zlé vlády, nemohou snést tíhu tolika daní, jimiž je zatěžujete. Jestli opravdu chcete, aby vám dobrý Bůh vrátil ztracenou sílu, musíte se postarat, abyste vrátil vašim zaměstnancům to co jste z nich nespravedlivě vymámil.“

On uznal své bezpráví a slíbil, že se napraví.

Svatý muž udělal tehdy znamení kříže nad kamenem a on jej mohl snadno odnést⁷⁵.

Po postavení budovy kostela František začal stavbu oltářů. S dalšími se věnoval jednomu z nich. Když dělníci odešli, aby poobědvali, zdržel se v modlitbě. Příhodilo se tehdy – jedinečný případ v historii svatých – že uchvácen v extázi, ukázaly se mu nad hlavou tři světelné kruhy rozmístěné na způsob nejzářivější tíary, zatímco zářící ve tváři toužebně vzdychal: „Ó Bože lásky! Ó Bože lásky!“.

Tak to uslyšeli bratr Nikola ze Sv. Lucina, bratr Fiorentino z Pauly a bratr Angelo ze Saracény, kteří se mezitím vrátili a překvapení se zastavili na prahu v uctivém tichu a obdivu.

Když přišel František k vědomí, rozhlédl se okolo, aby se ujistil, že jej nikdo nezpozoroval, a pustil se znovu klidně do práce⁷⁶.

Podle starodávné tradice byla v této extázi svatému muži zjevena řehole jeho rodící se instituce.

Byla také dokončena stavba pro bydlení řeholníků. Sestávala z dormitáře o dvou chodbách. Jedna zahrnovala devět cel a druhá několik málo pro nově příchozí. Cela bratra Františka byla vedle chóru⁷⁷ a mohl z ní skrze mříž asistovat obřadům, které se odehrávaly v kostele. Tento kostel, který odpovídá současné apsidě a přilehlé kapli světce – byl zasvěcen sv. Františkovi z Assisi, považovanému za autora projektu⁷⁸. V chóru dal František namalovat obrazy sv. Jana Křtitele, sv. Pavla prvního poustevníka a Madony s děťátkem⁷⁹.

Komplet této prvotní stavby, ukončené okolo r. 1455, znamenal oficiální zrod poustevnického hnutí z Pauly a prvními spoluobyteli světce bylo, stále podle tradice, dvanáct řeholníků⁸⁰.

Takový počet, který se může připisovat evangelijní památce, byl zachován jen na krátký čas.

Ve Františkově škole ti prostí a počestní učedníci dělali rychlé pokroky ve ctnostech a byli povzbuzeni tím co navštěvovali prvotní kostel pro útěchu a modlitby. Především svatý zakladatel představoval zvláštní přitažlivost pro zbožné návštěvníky.

⁷⁵ Tradice sebraná životopisci (viz PERRIMEZZI, sv. cit., 1. I., kap. IX, str. 47-48) říká, že tímto kamenem je onen umístěný na sloupku ve vstupní síni svatyně – baziliky v Paule.

⁷⁶ *Anonym. život.*, kap. II., č. 14, str. 109.

⁷⁷ Tohoto času proměněná v kapli, může se tam vejít ze zóny zázraků.

⁷⁸ Vstup byl, kde se nyní nachází mauzoleum prince Spinelli.

⁷⁹ Je to obvyklou tradicí Řádu a ještě stále jsou obdivovány.

⁸⁰ Kromě světce a prvních tří společníků tam budou bydlet: O. Baldasar ze Spigna, O. Jan Cadurio, bratr Jan prošťák (ze Sv. Lucina), O. František Majorána, O. Antonín Bono, O. Archanděl De Carlo (z Longobardi), o. Bernardýn Otranto, O. Pavel Rendacio.

Vidět jej, mluvit s ním, dostat od něj požehnání bylo jejich obvyklým přáním, rozpoznávajíce v něm „Božího muže“, privilegovaného dary z nebe.

Takovými dary on sloužil se stejnou prostotou a důvěrností, s jakou se otec stará o potřeby dětí, spokojený, že se od něj vrací všichni utěšení a vděční Pánu, rozhodnutí sloužit Bohu v dodržování Božích přikázání a v pokoji s bratry.

Jeho nabádání hýbala nejzdvzejšími srdci.

Během prací několikrát za den shromažďoval dělníky a vštěpoval jim praktikování pokory, oběti, lásky⁸¹.

Vznešeným dámám, které k němu přicházely, doporučoval mírnit se ve sledování módy a v přepychu; urozeným pánům odstranit okázalosti, každému upustit od urážení Boha, a dosahoval obnovy mravů, konverzí a předsevzetí pokání.

Byl stále mužem modlitby a kontemplace.

Mezi svými zaměstnáními, která byla taky velmi důležitá, svatý muž nacházel vždy čas pro společnou modlitbu i pro onu soukromou, které obvykle věnoval také více nočních hodin. Důkazem toho je následující příhoda. Jednoho dne stavbyvedoucí vstal velmi brzy, aby stihl připravit potřebný materiál pro dělníky. Teprve svítalo, když ke svému údivu potkal Františka, který se ubíral dolů údolím. Ten jej vybídl, aby se vrátil k odpočinku. Vzdálil se tedy trochu a viděl svatého muže zamířit k bystřině, kde se zastavil v modlitbě. Světlo jako od ohně se šířilo od jeho postavy a celé údolí se jevilo jako v jednom plameni. Vystrašený muž odešel a za několik hodin na to našel na pracovišti svatého muže pohrouženého do díla, jakoby se nic nepříhodilo.

Ani na Františkově práci se neodrážely následky dlouhých bdění, právě naopak, vyrovnala se oné šesti dělníkům⁸² a množily se při ní zázraky⁸³.

Jeden jeho synovec, Nikola⁸⁴, několikrát vyjádřil přání stát se řeholníkem, ale bylo mu to stále zakazováno matkou. Těžce se roznemohl a ona běžela ke svatému bratrovi poprosit jej o pomoc.

František se ukázal netečným k prosbám. „Jděte“, řekl přísně, „vy nejste hodna, aby Bůh vyhověl vašim přáním, neboť jste vyprovokovala jeho hněv kladením odporu vůli nebe“. Brigita se vrátila zarmoucená domů; nezbylo jí, než asistovat bezmocně při smrti syna.

Na zítřejší den byla rakev přenesena do kostela svatého muže, kde se konaly obvyklé pohřební obřady, před očima neutěšitelné matky.

Za soumraku, když se řeholníci chystali pohřbit mrtvolu do země, obdrželi od Františka příkaz vzdálit se. On, sám, vzal mrtvolu do náruče a odnesl ji do své cely. Není nám známo, co se v noci událo. Z toho co následovalo můžeme usuzovat, že vyprosil od Boha návrat do života zesnulého synovce.

Když nastal den, František se odebral do kostela. Brigita tam přišla modlit se a oplakávat syna, kterého již měla za pohřbeného. Přistoupil k ní, a: „Kdyby váš syn znovu ožil“, ptal se, „dala byste mu vy souhlas stát se řeholníkem?“

„Ó, kdyby to tak chtělo nebe! Byla by to má největší radost!“

„Nuže, počkejte na mne“.

Světec se vrátil do cely, kde Nikola vzdával díky Bohu. Oblékl ho do řeholního šatu a přivedl jej do kostela, a za přítomnosti těch co se tam sešli, jej představil matce⁸⁵.

To, co následovalo setkání, si můžeme sami jistě představit.

Tomáš Piscione, notář z Pauly, zachvácen těžkou nevolností se nacházel v ohrožení života. Manželka a její dítě se odebrali do kostela a vzlykající před křížem prosili za jeho uzdravení.

⁸¹ *Anonym. život.*, kap. II., č. 7, str. 108.

⁸² *Anonym. život.*, 1.k. č. 8.

⁸³ Sv. cit., „Fecit intimita in creaturis supra naturam...“.

⁸⁴ Syn Brigity.

⁸⁵ *Kalábrijský proces*, svědkové LXIV. a CIV.

František šel okolo a ptal se chlapce na důvod toho pláče.

„Tatínek umírá“, odpověděl mu. Světec, dojat slzami těch dvou nešťastných, pravil: „Neboj se, tvůj otec nezemře!“. Potom mu položil ruku na hlavu a zeptal se jej: „Umíš Otče náš?“

„Ještě ne; umím Zdravas Maria“.

„Nuže tedy, klekněte si a pomodlete se to“, řekl jemu a jednomu děvčátku, které tam bylo.

Když znovu povstali, dal zarmoucenému chlapci tři sušenky a několik jablek, aby je zanesl tatínkovi a ubezpečil jej, že Madona je potěší⁸⁶.

Umírající, který nemohl spolknout ani hlt vody, se tím nasýtil a zakrátko mohl vstát dokonale vyléčený. Tři dny poté opět začal obvyklé zaměstnání.

Ale nejzářivější projev nadpřirozené síly se zaskvěl ve Františkovi v osvobození nešťastníků posedlých zlým duchem.

Antonín Mirenda⁸⁷ vypráví o jednom děvčeti z Bocca Angitola, přivedenému ke svatému muži, aby ji osvobodil z posedlosti. Mnozí z příbuzných a zvědavci ji následovali. Když došla do blízkosti kláštera a uviděla Božího muže, vzkřikla: „Tady je můj nepřítel!“

František, hluboce zneklidněn ve své pokoře, neboť se shromáždilo velké množství osob, to odložil na zítřejší den a odebral se do cely, kde se začal modlit.

Jeden kněz, jím pověřený, se pokusil o exorcismus.

Žena, s provokujícími výrazy: „Ó, já se nebojím nikoho z vás“, pravila. Ten, koho se bojím je pouze bratr František“.

Nuže, já ti nařizuji, ve jménu Nejvyššího, opustit ihned tuto bytost“, přikázal svatý muž pekelnému duchu.

„Ty jsi na omylu“, namítla ona, „já nejsem ďábel, jsem duše oné prodejně ženy, co zemřela právě před dvaceti pěti lety“.

„Mlč a poslechni, ve jménu Stvořitele!“.

Démon opustil ubohou oběť, svíjejíce ji a způsobil jí ztrátu vědomí.

Jiné děvče, rovněž posedlé, přivedené do Pauly, propadlo šílení už při pouhém uzření světce a začalo jej tupit volajíce na něj: „Vousatý špinavče, zalátaný otrhanče, pojídači kořínků“.

„Ale kdo jste vy?“ přerušil František.

„Jsme legie démonů, část z těch, co přebýváme na onom pahorku pod podobou havranů“.

„A co zamýšlíte dělat?“.

„Chceme rozvrátit celou Itálii, ale ještě nemůžeme uspět v našem záměru, protože nám protože nám tu překáží tvá pokora...“.

„Zmlkněte, zrádci, a vraťte se ihned na místo vašeho trestu“.

V tom okamžiku byla žena svobodná a, uznalá, vzdávala díky svému dobrodinci⁸⁸.

Nebylo žádné nemoci, mezi těmi předloženými svatému muži, od níž by on nemohl osvobodit skrze schopnost udělenou mu Nejvyšším toho, kdo jí byl stížen: například malomocenství, považované za nejstrašnější pro svou povahu a kvůli odporným deformitám, které způsobuje.

Marcel Cardilla, kosentinec, ležel ochrnutý a malomocný.

Když ztratil schopnost užívat dovedností a jazyka, stala se z něj lidská troska. Byl převezen do Pauly a František, po několika okamžicích modlitby, jej vzal za ruku a nařídil:

„Bratře, vstaň pro lásku Boží a chod!“.

Ten vstal k úžasu všech a chodil⁸⁹. Byl zcela uzdraven.

⁸⁶ *Kalábrijský proces*, svědek II. (Paolino Piscione).

⁸⁷ Je to svědek LXXXIII., Kosenského procesu

⁸⁸ *Anonym. život.*, kap. IV., č. 31, s. 113.

Julie Katalánová, slepá od narození, měla sedmnáct roků, když ji otec přivedl k Františkovi. On byl tehdy zabrán do obdělávání zahrádky a měl v ruce hrstku bylin. Na prosby ubohého rodiče vzal jeden z těch listů, požehnal ho a přiložil na pohaslé zorničky děvčete. Za chvíli na to Julie prohlédla⁹⁰.

Jeden slepec z Amantea⁹¹ byl nabádán Františkem, aby doufal v uzdravení, a po obdržení požehnání byl požádán, aby se odebral do kostela naslouchat mši svaté.

Při pozdvihování Hostie: „Můj Bože, milosrdenství! – zvolal ve vrcholném štěstí – Já vidím!...já vidím přesvatou Hostii!“⁹².

Slepí s hluchoněmými se sdružovali ve vděčný sbor almužníků.

Jeden chlapec, jistý Bartolo ze Scigliana, hluchoněmý od narození, byl přiveden rodiči k Františkovi, aby na něj vložil své divotvorné ruce. „Synáčku můj“, řekl světec poté co se pomodlil, „opakujte se mnou: „Ježíši, Ježíši, Ježíši...“. I rozvázal se mu jazyk a vyslovil Nejsvětější Jméno⁹³.

Baldassino z Alfonis, vyslýchaný v kosentinském procesu, vyprávěl o jedné šestnáctileté dívce, rodem z Celica, která byla němá. František se za ni pomodlil a načrtl znamení kříže nad rty: „Pro lásku Boží, dceruško“, pravil, „vzývejte nahlas Ježíšovo jméno...“

Dívka tak učinila a uzdravila se.

Příhody námi uvedené jsou jasným důkazem Františkovy divotvorné schopnosti.

Papežské vyšetřování a první církevní schválení

Počátkem r. 1470 byl František v Paule, kam jej povolala N. D. Lucente, paní městečka⁹⁴.

Za jeho pobytu, dílo, které založil, bylo podrobena papežskému prošetřování.

Pavel II.⁹⁵, aby zkontroloval pyšné a buřičské spolky „Bratříků“, dal vykonávat šetření jejich činností a stihl je klatbou za nepřístojnosti a neposlušnosti. Když se dozvěděl o kalábrijském poustevníkovi, který zamýšlel zavázat své druhy k obzvláště přísnému stylu života, obrátil svou pozornost na něj a poslal ke kosenskému arcibiskupovi svého vyslance vybaveného

⁸⁹ Stejně tak František Di Marco, přítomný události, vypovídal v *kosenském procesu*.

⁹⁰ Podle jistého Jana Circuta se to událo v Kalábrijském Paternu.

⁹¹ Grosso Comune v provincii Cosenzy

⁹² Tak Giordano Cornicilla vypovídal v Kalábrijském procesu.

⁹³ *Kalábrijský proces*: svědek XCIV. Kanonizační bula, odst. 19.

⁹⁴ *Kosenský proces*, svědek XLIX.

⁹⁵ Jeho pontifikát trval od r. 1464 do r. 1471.

apoštolskými listy⁹⁶, s příkazem prošetřit vše o životě svatého muže a jeho společníků a po návratu do Říma je o tom podrobně zpravit.

Na IV. Lateránském a na Lionském koncilu bylo zakázáno schvalování nových řeholních Řádů, vyjma ojedinělých případů a to s krajní obezřetností. Z tohoto důvodu Kristův náměstek vyslal svého legáta dříve, než by se rodící se institut rozšířil.

Když vyslanec dorazil do Sv. Lucina, kde se tehdy nacházel mons. Pirro Caracciolo, po několika dnech s ním měl vyčerpávající rozpravu za účelem svého poslání. Je zřejmé, že se mu dostalo těch nejlepších informací od obdivovatele Františkových ctností a díla, jakým byl kosenský pastor. „Ostatně“, dodal tento, „vy se setkáte s bratrem Františkem, tohoto času v Paule a budete moci sám posoudit to, co jsem vám řekl“. A dal mu za společníka kosenského kanovníka Karla de Pirro⁹⁷.

Ti dva dorazili do Pauly zrovna když se v kostele slavila svatá mše svatá. Vedle oltáře, na kolenou, jeden bratr přísluhoval s povznášející zbožností.

Přitahován jeho rozvážným chováním řečený vyslanec se dovtípil, že se jedná o světce. Přistoupil k němu a s uctivým dojetím mu chtěl uchopit ruku a políbit ji.

„Pro lásku Boží“, řekl František odtažnuvši ji, „jsem já spíše ten, monsignore, který by měl políbit vaše ruce posvěcené třicet let!“ Potom se zvedl a zavedl jej do vlastní cely, kam postavil zapálené ohřívadlo, aby se zahřál. Byla zima.

Papežský vyslanec přednesl s jakým posláním přichází a poté se vyjádřil asi takto: „Bratře Františku, je mi znám styl života, který zamýšlíte uvést ve skutek prostřednictvím vašich poustevníků; ale musím vám říci, že není slučitelný se slabostí naší přirozenosti a tudíž je oprávněně zamítnut obezřetnějšími osobami naší doby. Vy připusťte se mnou, že nemůže být rozumné vzít za normu vlastní horlivost pro měření té druhých. Strohé dodržování přísného postu po celý život může být osamělou záležitostí, schopnou vzbudit obdiv; ale nemůže se zevšeobecnit až k tomu, že by se z toho stal zákon zavazující celý řeholní řád. To je natolik pravdivé, že nikdo z ostatních zakladatelů, informovaných o obezřetnosti Církve, nepředepsal nic podobného!... „

Světce poslouchal v uctivém tichu.

„Vidíte tedy“, uzavřel druhý, „že je nutné zmírnit přílišnou přísnost takové střidmosti, jestli vám záleží na tom, abyste nevystavil nebezpečí sám sebe a ostatní... „⁹⁸. „Jestliže vy, protože jste venkovan, můžete snášet tento těžký způsob života, nemůžete jej nerozvážně zavádět jako všeobecnou normu“⁹⁹.

František odpověděl tím, že se sklonil nad ohřívadlem, vzal hrst žhnoucího uhlí a nesouce je bez sebemenšího popálení pravil: „Ano, ano, to je pravda, já jsem venkovan a kdybych jím nebyl, nemohl bych činit takové věci... „, a ukázal oheň v rukou: „Vidíte“, dodal, „kdybych nebyl venkovan, nemohl bych dělat tyto věci“¹⁰⁰.

Vyslanec, přesvědčený již, že to byla vůle Nejvyššího, padl na kolena a pokusil se znovu políbit mu ruce.

František to nedovolil; ale nemohl zabránit, aby mu shora zmíněný nepolíbil kutnu.

Cestou zpět do Sv. Lucina vyslanec, přestože se osobně přesvědčil o svatosti tohoto Božího muže, aby dal roucho a soudní podobu svým šetřením, nařídil arcibiskupovi zahájit kanonickou zprávu.

Svědkové ve velkém počtu byli vyslýcháni samotným papežským vyslancem, který sepsal referát pro papeže.

⁹⁶ Tradice ho ztotožňuje s Mons. Jeronýmem Adorno; kdežto nová historická studia s knězem Baldassarrem di Spino (Viz GALUZZI ALESSANDRO, *Počátky Řádu Nejmenších*, Řím, 1967 (č. 11 z „dodona Lateranensis“), s. 42-53.

⁹⁷ Je to LVII. Svědek *kosenského procesu*.

⁹⁸ Viz ROBERTI G., sv. cit., s. 274.

⁹⁹ *Kosenský proces*, svědek LVII.

¹⁰⁰ *Idem*.

Pavel II., nadmíru šťastný z výsledku vyšetřování, se již připravoval k církevnímu uznání nového institutu, když zemřel 28. července 1471.

Dříve však, než se vyšetřování konalo, František zvažoval dát „modus vivendi“ (způsob žití) svým Poustevníkům.

Nespokojený z osobního vedení, při něm ostatně nebral normu z velmi tvrdého způsobu s nímž jednal sám se sebou, chtěl načrtnout opravdové a vlastní Stanovy¹⁰¹. Požádal o jejich zplnomocnění ordináře a sestavil je s pomocí P. Baldassarra di Spino. V nich, kromě tří slibů poslušnosti, čistoty a chudoby, připojil postní praktiku¹⁰², tehdy prostou radu.

Protože se jednalo o abstinenci tolik ráznou, chtěl připravit své následovníky postupně k závazku slibu.

Po smrti Pavla II. světec pomýšlel správně obrátit se s prosbou na svého arcibiskupa mons. Pirra Caracciola, kvůli prvnímu oficiálnímu uznání Institutu. Vyžadovaly si to důvody soudního pořádku.

Kromě toho, původní kaple z r. 1452 již nestačila ani pro početné věřící, kteří tam přicházeli, ani pro samotné světcovy společníky.

Vážený prelát, konstituci „Decet nos“ vydanou z hradu Sv. Lucina 17. listopadu 1471, církevně uznal Kongregaci „Bratřů Poustevníků sv. Františka z Pauly“; jmenoval doživotním představeným světce; zplnomocňoval je k získávání a vlastnění pozemků, budov a kostelů; tutéž kongregaci prohlásil za osvobozenou od jeho soudní pravomoci a jeho nástupců a podřídil ji bezprostředně a navždy Svatému Stolci s výhradou „na kolik to my můžeme před Bohem“¹⁰³.

S pověřením Ordináře František zahájil také stavbu nového kostela podle předlohy, který zahrnoval i původní zasvěcený světci z Assisi¹⁰⁴.

Starý, určený k apsidě, posloužil jako výchozí bod pro nový, který prodloužený v dvojitou loď ze strany potoka Iska, měl vchod obrácený k němu.

Několik let poté, když byly dokončeny práce¹⁰⁵, byl tento nový kostel zasvěcen svaté Marii Andělské a sv. Františkovi z Assisi¹⁰⁶. V dobách pozdějších světce podstoupila nové přeměny¹⁰⁷.

Na papežský stolec byl zvolen Sixtus IV. – v srpnu 1471. 24. prosince téhož roku byl arcibiskup Caracciolo na návštěvě papeže. A pak zase také František vyslal do Říma P. Baldassarra di Spino v prvních měsících roku 1472, aby od něj vyprosil uznání kongregace v celé církvi. Za takovým účelem přiložil k žádosti kopii „Decet nos“.

Žádost byla motivována skutečností, že další kláštery se chtěly nechat od něj založit i vně kosenské diecéze. Bylo tudíž patřičné, aby se všechny těšily stejným právům.

¹⁰¹ Byly ztraceny.

¹⁰² Zakázání uvnitř a vně kláštera, po celý život, tučných jídel jako jsou maso, vejce, mléko a jakákoli směs nebo derivát z nich.

¹⁰³ Text je citován z GALUZZI A., ve sv. cit., s. 128-130 (Viz také tam, s. 54-66).

¹⁰⁴ Viz G. ROBERTI, Monografie „Svatyně – Bazilika sv. Františka z Pauly“ – Paula, 1929, str. 51. Viz také „Základy poutního kostela sv. Fr. z P.“ Rukopis z r. 1856, existující v klášterní knihovně v Paule.

¹⁰⁵ V r. 1473 nebyl ještě hotový.

¹⁰⁶ Freska, kterou dal udělat světec na stěně apsidy a vypodobňující Madonu s dítětem korunovanou anděly, je ještě viditelná.

¹⁰⁷ 2. července 1555 Dragut Rais, „postrach Kalábrie“, s početnou barbarskou flotilou přepadl městečko Paulu. Poté co odvedl obyvatele do otroctví, všechno vyhladil mečem a ohněm. Svatyně sv. Františka byla obrácena v hromadu ruiny a až za dvanáct let, díky vytrvalému úsilí otce provinciála Nejmenších, P. Marcella Palmeri, byl uveden do původního stavu. V r. 1590 Jan Baptista Spinelli, markýz z Fuskalda zařídil obložení mramorem světcovy kaple, v které vystavěl rodinnou hrobku, v níž pohřbil vlastní rodiče Salvatora Spinelli. V r. 1716 byl kostel, vyzdobený ozdobnými omítkami dle špatného vkusu doby, vysvěcen Jeho Excelencí Mons. Josefem M. Perrimezzi od Nejmenších, biskupem z Oppida.

Nedávno byl interiér kostela (Svatyně – baziliky) zproštěn od nástaveb dekadentní záliby rokoka a znovu převeden do svého původního slohu.

Sixtus IV., zpraven o vyšetřování nařízeném svým předchůdcem a když slyšel mínění kardinálů, 19. června 1473 papežským listem „Iis quae pro piorum locorum“ nařídil biskupovi ze S. Marco Argentino, mons. Goffredovi Di Castro z Tropey, ověřit pravý stav věcí. Jestliže by se vše jevilo ve shodě se zprávou, zmocňoval jej ze své nejvyšší autority ke schválení a potvrzení konstituce Pirra Caracciola. Po provedeném schválení by udělil „Poustevníkům“ výsady, odpustky a milosti.

Jak se dalo předvídat, vyšetřování mělo příznivý průběh a mons. Di Castro dosvědčil výše uvedené. Bylo to první papežské schválení udělené skrze zmocnění.

Zpraven o tom král Ferrante Aragonský¹⁰⁸, vzal královským diplomem pod svou ochranu kostel a klášter v Paule a pak zase on udělil své přízně řeholníkům¹⁰⁹.

Avšak František nebyl uspokojený: přál si mít skutečný papežský protokol. Vyslal znovu otce Baldassarra di Spino k Nejvyššímu veleknězi s druhou prosebnou žádostí, k níž připojil novou Bulu.

Papež konstitucí „Sedes Apostolica“ ze 17. května 1474 dohodově potvrdil předcházející a udělil institutu plné definitivní uznání s kvalifikací „žebavého řádu“; podřídil jej bezprostřední autoritě Svatého Stolce a prohlásil Františka generálním představeným téhož řádu.

Toto poslední prohlášení se nelíbilo svatému muži, který se ve své pokoře považoval nezpůsobitelným k tomuto úřadu. Opakovaně žádal dopisem, aby toho byl zproštěn, a navrhoval na své místo o. Baldassarra di Spigno; ale papež byl neústupný¹¹⁰.

Po nejvyšším papežském zplnomocnění se František, s pomocí tlumočnicků jako o. Baldassarra di Spigno a Bernardina z Cropolati, pustil do sestavování pravé mnišské řehole.

Úkol to byl nesnadný, protože bylo třeba stanovit zákoník řeholní dokonalosti, který by byl směrnicí údům Řádu pro přítomnost i budoucnost.

Čekal proto několik roků než ji předložil ke schválení Svatému Stolci: k tomu dojde během jeho pobytu ve Francii.

Aby taková řehole byla ve všem dle vůle Nejvyššího, František zintenzívnil modlitby a pokání a můžeme se domnívat, že k tomu vybídl i ostatní, jak byl zvyklý činit ve věcech větší důležitosti.

Nemáme žádné zprávy o nějakých zvláštních viděních nebo zjeveních, která by měl při čekání na sepsání Řehole. Ví se však, že byla shledána odpovídající evangelijnímu ideálu a pokládána římskými papeži za inspirovanou Duchem Svatým.

Zakládání a pobyt v Paternu

Pověst o podivuhodných ctnostech Paulána přilákala nové zástupy zbožných poutníků a nové možnosti se začaly nabízet kongregaci „Kajících poustevníků“.

Vskutku, svatý muž již dostával žádosti o založení z mnoha míst Kalábrie. Slavnostní úřední deputace z tohoto či onoho kraje se představovaly Františkovi, aby ho pozvali jménem příslušných občanů.

¹⁰⁸ Nastoupil po Alfonsi I. z Neapole (již Alfons V. Aragonský), zvaný „il Magnanimo“ (velkolepý). Byl na trůnu od r. 1458.

¹⁰⁹ Viz ROBERTI G., sv. cit., s. 277, pozn. 3 a 4.

¹¹⁰ Po 32 let musel světec zastávat takový úřad pověřený stejnou papežskou autoritou.

První, na niž se nám dochovala vzpomínka, byla ta z Paterna. Od přítomnosti Poustevníků bratra Františka si paterňané slibovali duchovní pomoc a útěchu. Proto k němu vyslali úřední posly, aby mu vyjádřili své přání.

Světce, který rozpoznal zralou úvahou vůli Nejvyššího ohledně misie dobra uvnitř a vně svého rodného města, dobrotivě přijal pozvání a slíbil, že se odebere do Paterna co nejdříve.

Opravdu se tam vydal v doprovodu Pavla Rendacia¹¹¹, paternského šlechtice a obdivovatele Františkových ctností.

Dva roky předtím Rendacio, pohnut pověstí služebníka Božího, šel do Pauly, aby jej poznal. Když mu stanul tváří v tvář shledal, že skutečnost daleko přesahovala pověst, a cítil se být volán k jeho následování. Žádal a dostal povolení obléci si mnišskou kutnu a tak se připojil k prvnímu zárodku Poustevníků. Později se stane knězem takových ctností, dalo by se říci živou podobou Františka, který si jej zvolí za svého zpovědníka a vícekrát jej bude mít za svého druha na apoštolských cestách.

V Paternu, když se dozvěděli o Františkově příchodu, běželi mu naproti ze všech stran.

„Ejhle, ten svatý muž!“ říkalo se, a ti lidé prosté víry jásali a tlačili se, aby mu políbili ruce, dotkli se hábitu nebo se svěřili do jeho modliteb.

František, očividně dojat, ve své pokoře je nechal to činit, přesvědčen, že triumfální přivítání nepatřily jeho ubohé osobě, spíše však Pánu, v jehož jménu přišel mezi ně.

Uprostřed takové upřímné zbožnosti a ve všeobecném nadšení se tam však našli i takoví, kteří jej považovali za podvodníka.

„Tenhle tam je čaroděj“, provolával jeden takový. „Je to šejdíf, který skrývá své pokrytectví za maskou pokorného a kajícího, aby lépe oklamal lidi.“

Jak se dalo předvídat, všechny to rozhořčilo a málo scházelo, aby byl nerozvážník lynčován.

„Můj dobrý bratře“, pravil František odhalující všechnu dobrotu své duše, „proč mě považujete za podvodníka? Já nejsem než ubohý služebník Ježíše Krista požehnaného“.

Ten zahanbený žádal odpuštění za svou urážlivou řeč¹¹².

Postupující jen stěží mezi tlačenicí, svatý muž zamířil do mateřského kostela, aby navštívil eucharistického Hosta. Když odtamtud vyšel, městští správní úředníci jej zavedli na místo určené k založení: malá budova na volném prostranství přesně uprostřed předměstí. Několik málo cel a malá kaple, již „Bratřů kázně“, byly provizorním útočištěm.

František se bez průtahů pustil do stavby kostela a kláštera, schopných pojmout dobrý počet řeholníků.

Žádostí o obléknutí hábitu Poustevníků bylo mnoho a dávaly tušit rychlý růst institutu.

Podpořen, stejně jako při stavbách v Paule, od lásky dobrých lidí, penězi, materiálem i pracovní silou, odpověděl svatý muž na očekávání Paterňanů, kteří viděli jak se jeho slib proměňuje v potěšující skutečnost.

Dříve než lidé, to bylo samo nebe, jež vtisklo pečeť tomu dílu. Taková mnohotvárnost zázraků se udála okolo nových staveb, že se mohl zaslouženě nazývat „klášteřem divů“.

Bylo zapotřebí srovnat nerovnosti půdy pro základy a již se na to vynaložilo mnoho času a úsilí. František, podle starodávné tradice, poklekl a modlil se. Když vstal, poručil pahorku srovnat se ve jménu Pána. Pahorek se neprodleně rozprostřel natolik, kolik bylo zapotřebí na stavbu.

Po spotřebování zásoby kamenů, písku a vody si dělníci mysleli, že budou nuceni přerušit práci. Zpraven o tom svatý muž, zamířil s některými z nich do vyprahlého terénu, aby obstaral vše potřebné.

¹¹¹ Viz ROBERTI G., sv. cit. S. 186.

¹¹² Tradice říká, že tento byl potom první, kdo nabídl světci parcelu pozemku pro postavení kláštera.

„Kopejte tady; najdete kameny“, nařídil a zapíchl do země svou hůl. Udělal pár kroků: „Tady najdete písek...“. A trochu opodál: „Tady vodu...“.

Kopali a našli vše jak to František řekl.

Podobně jako při zázraku vykonaném v Paule, také v Paternu František opravil pec hrozící zřícením, když vstoupil mezi plameny a zůstal tam bez popálení po celý čas práce¹¹³.

Při jedné podobné události chtěl naopak vyzkoušet hrdinnou zkouškou poslušnost jednoho řeholníka.

Pec v plamenech hrozila zřícením kvůli povolení velkého kamene. František podal svou hůl jednomu ze svých poustevníků, dle tradice bratru Santolinovi a poručil mu, pro lásku Boží, aby ji postavil jako podpěru. Ten poslechl a uviděl odměněnou svou ctnost, majíce podíl na stejné bezpečnosti jako zakladatel¹¹⁴.

Jednoho dne se ohromný balvan utrhł z vrcholku hory a řítil se s rachotem do údolí, kde bylo mnoho dělníků zabraných do práce. František zpozoroval nebezpečí a: „Pro lásku Boží, zastavte se, Pánovo stvoření“, poručil balvanu, a on se k všeobecnému úžasu zastavil¹¹⁵.

Tak jako se v krajních nebezpečích uchyloval ke krajním prostředkům, tak důvěra v nebe vnukala světci snadné nápady, když námahy více dělníků nebyly korunovány úspěchem.

S krajní lehkostí sám odsunul ohromný kamenný blok, který zahradil cestu ke klášteru. Ten však rotující povalil jednoho dělníka a rozdrtil mu palec na noze. František ovinul okolo rány list z kaštanu a ten byl v okamžiku uzdraven¹¹⁶.

Jeden velký trám měl posloužit za dveře do kostela. Když se ukázalo marným jakékoli úsilí mnohých, zasáhl on. Zdvihl jej a položil na místo jako pilíř.

Nepředvídané události by rozřešeny svatým mužem pomocí zázraku, aby napomohl učinit působivějším zanícení pro slávu Boží a dobro bližních.

Ze dvou trámů utvořil jeden, z jednoho dva, narovnal je, činil je lehkými samotnými svými rukama.

Jednoho rána jich dělníci našli 18 ohoblovaných, i když je zanechali předešlého večera neopracované¹¹⁷.

Rozmnožování jídla bylo pak pro něj obvyklou záležitostí, pokaždé kdykoli si to nedostatek nebo počet pracovníků vyžadoval. Tak se přihodilo, že rozmnožil chléb a víno určené třem dělníkům a nasýtil jimi dalších dvacet¹¹⁸.

Ale to co většinou přitahovalo k Františkovi zbožné ze všech částí kraje, byla jeho moc nad nemocemi.

Jeden svědek vyslýchaný v procesech pro svatořečení¹¹⁹ dosvědčil pod přísahou, že v jediném dni dobře na dvě stovky nemocných bylo uzdraveno Božím služebníkem. A toto nebyl jediný případ. Víme, že ti co se utíkali k němu, stížení nevyлéčitelnými nemocemi a podrobení příliš nákladným léčením, navraceli se od něj vyléčení poté co od něj dostali cukrovinku, ovoce či nějakou bylinu nebo také když se ho jednoduše dotkli nebo políbili cingulum¹²⁰. Také v Paternu se ukázala Františkova moc nad smrtí. Několik lovců našlo na sněhu muže, který umrzl. Přenášeli ho před svatým mužem, který se usebral v modlitbě; poté: „Bratře“, řekl, „pro lásku Boží, zvedni se a chod’!...“. Ten vstal a chodil. Pozván do kláštera aby se posilnil, vrátil se potom ke svým¹²¹.

¹¹³ *Kalábrijský proces*, svědek LXVII.

¹¹⁴ *Dtto*, svědek XX.

¹¹⁵ *Kosenský proces*, svědek LXXXV.

¹¹⁶ *Kosenský proces*, svědek LXIV.

¹¹⁷ *Kalábrijský proces*, svědek XCIII.

¹¹⁸ *Kalábrijský proces*, svědek XXXVIII.

¹¹⁹ *Kalábrijský proces*, svědek V.

¹²⁰ *Dtto*.

¹²¹ *Kalábrijský proces*, svědkové XLVI a CXX. Kanonizační bula, par. 26.

Nenadálý sesuv půdy pohřbil dva dělníky věnující se pracím na kostele v Paternu. Na výkřiky hrůzy společníků přiběhl František, který dodával všem odvahy: „Pro lásku Boží, nemějte žádný strach, bratři, náš Bůh je tak dobrý, že nebude chtít nechat zahynout ty co pracují na jeho domě“.

Potom nařídil, aby byla odstraněna hromada kamenů a země. Ti dva, živí a bez pohromy, padli na kolena a dojatí a vděční děkovali svému dobrodinci¹²².

Nový kostel chtěl František zasvětit k uctění tajemství Zvěstování, přičemž by se tak zachoval původní název kaple, na jejímž pozemku byl postaven.

Nízká budova, s celami z obou stran, to byl celý klášterík v Paternu. Postupem času podstoupil změny a byla vybudována nová křídla připojená k prvnímu. Františkova cela zůstala dobře odlišená, umístěná v rohu přilehlé zahrady. Když byla přestavěná na kapli, byla v ní úplně zakryta podlaha z úcty ke krvi prolité světcem při jeho bičování.

Mezi horami obklopujícími Paterno, to bylo oblíbené útočiště pro Františka, který se odtud vzdaloval jen kvůli dalším zakládáním a kvůli svým apoštolským cestám.

Dobří Paterňané se považovali nadmíru šťastnými z takové výsady a měli ho rádi více než kvůli divotvorné moci pro mravní vliv – odlesk svatosti a počestnosti života - kterými na ně působil.

V úzkostech jedno jeho slovo, jeho požehnání znamenalo útěchu, klid, sílu. V útisku ze strany nespravedlivých počítačů ohnišť¹²³, jeho zásah volal zpět k povinnostem spravedlnosti a lásky. Ve sporech útěk k němu jako k usmiřovateli byl zárukou smíření a balzámem zraněným duším.

Je hoden paměti jeho zázračný zásah k uklidnění rozepře mezi bratry.

Světec pracoval s několika dělníky na otevření přístupové cesty ke klášteru. Protože tato musela vést přes statek bratrů Grandinettů, požádali je o zplnomocnění. Když je obdrželi, vznikla mezi dvěma majiteli prudká hádka kvůli vlastnění jednoho morušovníku, rostoucího na rozhraní dvou polí. Záhy přešli ke rvačce a položili ruce na meč.

Když se ukázalo marným všechno úsilí o mírovou dohodu, František odzbrojil soky neobvyklým zázrakem.

Vyzval Grandinettovi aby ho následovali, a když došli k řečenému stromu, úderem své hole ho rázně rozštěpil na dva. Část poodstoupila na jednu stranu od cesty a část na druhou.

Ti porozuměli lekci pokoje a lásky a poté, co si vyměnili bratrské objetí, odložili s nenávistí i všechny násilnické úmysly¹²⁴. Také vodou byl klášter opatřen jedním z Františkových zázraků. Ta se však brzy stala předmětem sporu mezi sedláky z blízkých polí, kteří se nemohli dohodnout na spravedlivém rozdělení při zavlažování pozemků.

I dověděl se František o sporu a že si ti dva dali schůzku na následující den, rozhodnutí k rozřešení silou. Modlil se po celou noc a žádal od Boha znamení vůle pokoje pro ty ubožáčky.

Když se venkované sešli na zítřejší den, shledali ke svému velkému úžasu, že voda prosáknutím do podzemí zmizela.

Zahanbení, žádali odpuštění od Františka, který je vybízel zpět k povinnosti lásky: Vidíte, bratři, jak náš dobrý Bůh miluje pokoj; milujte ho moji milí také vy a zachovávejte ho ať to stojí cokoli, a mějte vždy odpor k záštím a nesvornostem, protože jsme všichni synové Boha pokoje a lásky“¹²⁵.

Z jedné stálé tradice vyplývá jiný zázrak vykonaný kvůli obdobnému motivu pokoje.

Při stavění střechy kostela si dělníci všimli, že budou potřebovat jeden trám větších rozměrů a ukázali svatému muži jeden statek v blízkosti, kde by jej jistě našel.

¹²² *Kosenský proces*, svědek IX.; Kanonizační bula, par. 21.

¹²³ Byli to výběrčí rodinné daně.

¹²⁴ PERRIMEZZI G., sv. cit., I. II., s. 245. Lidová zbožnost, nediskrétní ve svých přeháněních, zničila ty, které se stali dva stromy z jednoho jediného.

¹²⁵ *Kosenský proces*, svědek CCXLV.

František se odebral k majiteli, aby jej požádal, v lásce, o strom; ale místo něho našel manželku, která mu jej blahovonně dala darem. Nenapadlo ji, chuděru, co se stane při návratu jejího muže domů.

Vskutku, když se ten o tom dozvěděl, rozzuřil se až do té míry, že zle manželku zřídil. Běžel potom do lesa, aby odvolal povolení. Ale shledal, že strom byl již uříznutý. Rozhořčený více než kdy jindy, začal všechny napadat.

Někdo o tom zpravil Františka, který zamířil k němu, aby jej udobřil. Nebyly platné domluvy a prosby. Světec tehdy vytáhl z kapsy sedm kaštanů a poslouživši si holí místo kolíku, zabořil je okolo kmene. Okamžitě bylo vidět zvedat se a obrovitě se vztyčovat stejné listnaté kaštany¹²⁶.

František pokoj, dříve než o něm kázal, vlastnil jej stále. S podivuhodnou vyrovnaností vnitřních schopností, obvyklou u něj, jenž žil z Boží přítomnosti a z modlitby, vytvářel jej ve svém srdci a předával jej prostřednictvím prosté a působivé řeči všem znepokojeným duším, které potkával na svých cestách.

Stále a pouze život jednoty s Bohem oživoval jeho díla, také ta, která se zdála být nejobyčejnějšími a příležitostnými.

Ale, kde nacházel další čas na dlouhé modlitby?

Tak jako v Paule, tak i v Paternu se světec připravil skrýš kam se uchýloval na noc, aby živil, nepozorován, svou duši modlitbou a rozjímáním. Každý večer, poté co se zúčastnil aktů komunity, odcházel do ticha tufové jeskyně obložené mechem a lišejníkem. A daleko od hluků a od každého nediskrétního pohledu, se soustředil na adoraci Boha. Vycházel z ní při svítání, aby se vrátil, neviděn, do své cely.

Do paternské jeskyně se vracel po svých namáhavých pracovních dnech a zdálo se mu to být návratem do pouště a samoty prvních let. Vskutku, první dojem, který se zakouší při vejítku tam ještě dnes, je zřetelné odloučení od světa pro zůstání samotných s Bohem. A je to také místo, kde se lépe zachytí duch učedníka sv. Františka z Pauly¹²⁷.

Objevili řeholníci skrýš svatého muže a odebírali se pozorovat, nevidění, otce zakladatele, klečícího na holé zemi, s rukama sepnutými nebo zkříženými na hrudi, s pohledem utkvělým na hrubém kříži, po dlouhé hodiny zahloubaný v zaníceném rozjímání tajemství víry. Čas od času plamenné slovo vyrazilo z milující duše k Božimu přemilému: „Ó Bože lásko!“.

Vícekrát jej viděli pozdvihnutého ze země, osobu obklopenou pronikavou září. Dalo by se říci – serafín v lidském těle.

Láska žhnula v jeho hrudi; ale duch zla, neúprosný nepřítel těch, kdo milují Boha, cíhal, aby jej neustále soužil.

O. Rendacio dosvědčil, že ne zřídka František absolvoval boje s ďáblem, který se mu ukazoval pod vzezřením šelmy útočící na něj.

Když si pak, unavený z dlouhých bdění v modlitbě a vysílený z vyčerpávajících útoků pokušítele, dopřál několik hodin odpočinku, naklonil sotva hlavu na holou stěnu. S novým dnem nové námahy, ale také nové divy.

Jeden kosenský mladík postižený schizofrenií, byl přiveden k Františkovi, aby mu požehnal a pomodlil se za něj. Když stanul před ním, nařídil uvolnit jej z pout, která ho znehybňovala a vložil mu ruku na hlavu.

¹²⁶ Zděná ohrada byla postavena na ochranu těch kaštanů zázraku; přesto dva z nich byli zničeny lidovou zbožností.

¹²⁷ Osamělý uvnitř komunity, se Nejmenší věnuje tichu, modlitbě, studiu, a vně kláštera se věnuje všem činnostem aktivního života pracující pro spásu duší kázáním a zpovědí; avšak tajemstvím jeho apoštolátu je návrat do samoty, k modlitbě a pokání.

Zběsilec se ho pokusil kousnout. František aniž by se odtáhl, udělal nad ním znamení kříže a ten byl v okamžiku uzdraven¹²⁸. Mezi dalšími schopnostmi je hodná zvláštní zmínky divotvůrcova moc vymodlit děti neplodným ženám¹²⁹.

Avšak jedinečný v křesťanské historii je jeden zázrak, který vykonal ve prospěch dvou mladých novomanželů.

Manželé Rokovi měli ze svého manželství jedno dítě, které místo aby je činilo šťastnými, uvrhlo je do nejhlubšího zármutku. Znetvořené v obličejí, bez očí a bez úst, novorozeně mělo fyziognomii tolik zřudnou, že nahánělo hrůzu.

V takové situaci nenapadlo zoufalého otce co by mohl udělat lepšího než vzít si robátko a v doprovodu jakéhosi Františka Orbia¹³⁰ je zanést ke svatému muži.

Tento pochopil žal ubohého otce a dodával mu odvahy: „Mějte víru, bratře, že Pán vás potěší. Také na tomto kousku těla on bude umět dát zazářit své slávě“.

Potom poklekl a modlil se. Vstal, navlhčil slinou ukazováček své pravice a nakreslil na patřičném místě oči: „Pro lásku, bratře, otevři oči“, řekl. Víčka se pootevřela a dvě zorničky živě zazářily. Nakreslil ústa: pootevřely se nachově červené rty a ozdobily se nevinným úsměvem¹³¹.

Tolik a takových bylo Františkových zázraků, že jeho jméno se žehnalo kdekoliv.

Jediné dvě skupiny osob útočily na jeho pověst: lékaři a řeholníci; pro závist a profesionální zájmy jedni, pro žárlivost druzí¹³².

Tihle se jej odvažovali veřejně jej obviňovat z šejdířství a čarodějnictví. Aby lépe zbavily věrohodnosti to co pokládali za přetvářku, využili kosenského minority o. Antonína Scozzetty. Tento učený muž a zdatný řečník byl důrazně požádán o jednoduché a přesvědčující slovo. Pohnut jistě ne křesťanským duchem, začal on hanět Paulána z kazatelen provincie, znepokojený vlivem získaným „mystifikátorem“, - jak nazýval Františka – Svatým divotvůrcem“ – jakým jej naopak uznával lid, a to nejvíce ti prostí a almužníci.

Příklad o. Scozzetty byl následován dalšími kazateli a brzy se vytvořilo pomlouvačné tažení na úkor Františka.

Ale poustevníkův život naprostého odříkání, bezvadné vystupování, velká láska již byl oživován, jeho dobré skutky byly výmluvností, která budila respekt a vítězila na tou jeho pomluvačů jako pravda vítězí nad omylem a světlo nad temnotou.

P. Scozzetta neupustil od své kampaně a – chceme věřit, že měl dobrý úmysl – jednoho dne zamířil do Paterna, aby napadl ostřeji než obvykle Božího muže.

Začal jej veřejně plísňit označující ho za „ničemného šarlatána“. Ale vlna hněvu se zdvihla z obecnstva a bratr musel ustát v hanění.

Neuspokojený, chtěl mu jít postavit tvář v tvář až do domu.

Chladný zimní den radil poustevníkům, aby si opatřili trochu ohně pro zahřátí. František byl s nimi, když Scozzetta vstoupil do kláštera a směle jej začal napadat. Světec, který až do té chvíle poslouchal v tiché úctě nespravedlivé výtky a utrhačná nařknutí, naklonil se nad ohřívadlem, naplnil ruce žhoucím uhlím a: „Můj dobrý Otče, pro lásku Boží, zahřejte se“, pravil. „Co se týče ostatního, nic nebude moci nikdy zabránit, aby se vyplnilo to, co chce Pán“.

Tento vskutku neobyčejný postoj a tato slova přemohly arogantního muže. Jeho ledově chladné srdce při setkání se svatým mužem ucítilo sílu jeho lásky. Úžasem bez sebe se vrhl k zemi, aby mu políbil nohy a snažně prosil o odpuštění.

František jej spěšně pozdvihl a otcovsky jej objal s připomenutím, že Pán může použít nejneshopnější bytosti za nástroj své slávy.

¹²⁸ *Kosenský proces, svědek IX.*

¹²⁹ *Dtto, kalábrijský proces, svědek LXXXV.*

¹³⁰ Je to svědek XLV. *Kalábrijského procesu*, který vypovídal později o události. Viz také svědek LI.

¹³¹ Dítěti bylo pak dáno jméno po světcích.

¹³² *Kalábrijský proces, svědek CXVII.*

O. Scozzetta litoval svého chování a stal se nejnadšenějším obdivovatelem ctností svatého muže¹³³.

V novém klášteře František přijal další, kteří stejně jako ti co je předcházeli, žádali, aby jej směli následovat ve způsobu kajicného života. Nejznámějším z nich byl Petr Bono ze Stila. Svatý muž jej později povolá k sobě do Francie, kde však bude zavražděn hugenoty v nenávisti k víře.

Dříve než nastíníme další rozvoj kongregace, vraťme se znovu k Františkovým rodičům.

Jakub „Martolilla“ a Vienna z Fuskalda, poté co se rozveselili z druhého plodu manželství¹³⁴ - traduje se, že učinili slib zůstat v doživotní cudnosti – oddali se samým dílům zbožnosti a pokání. Obzvláště potvrzují ti, kteří byli vyslýcháni v kosenském procesu¹³⁵, že Vienna byla počestnou a dokonalo křesťankou dobrého života a dobré pověsti. Vzor manželky a matky, věnovala to nejlepší ze svých sil Pánu a rodině. Milovala ústraní, bažice po spojení s Bohem a Bůh jí odhalil dvacet let předem její den úmrtí¹³⁶, v němž byla povzbuzena svatým synáčkem, který přišel schválně z Paterna.

Nyní svobodný, dobrý Jakub, v tom stejném roce 1450 vstoupil jako oblát do institutu syna a podrobil se jeho vedení.

Způsob postního života, na který byl zvyklý již léta, každodenní bičování důtkami a bdění v kostelech městského okolí Pauly, kam se bosky ubíral, jej učinili podobným ve ctnostech a pokáních Františka, v jehož náruči, obtížený zásluhami, odevzdal duši Bohu¹³⁷.

Na cestách a na horách Kalábrie

Paternští občané neměli být sami, kdo měl mít prospěch z Františkovy přítomnosti a díla. Další obyvatelstva jej požadovala o obdobná zakládání.

Z Velkého Spezzána, velké kosenské obce, vyšla deputace občanů slavnostně jej pozvat do oné obce. Vyslanci se za to horlivě přimlouvali a František, aby poskytl útěchu tomu obyvatelstvu, vykořisťovanému a pokořovanému v nevědomosti, a aby zřídil dílo mravního uzdravení těch, co na onom místě žili v nedbání Božího zákona a ve výtržnostech, přijal jejich pozvání odebrat se tam.

S povolením J. E. Monsignora Pirra Caracciola, nástupci strýce Bernardina na katedře kosenské diecéze, za několik málo let dokončil kostel s klášteřem a zasvětil je Nejsvětější Trojici.

Také ve Spezzanu spoluúčast civilních úředních představitelů a nezištné přispění materiálu a pracovních sil umožnily výstavby.

Také tady během prací nechyběly zázraky¹³⁸.

¹³³ K jeho úmrtí došlo v Amantee r. 1470.

¹³⁴ Brigita.

¹³⁵ Svědkové II., III., XXV., atd...

¹³⁶ Anon. život., kap. I., č. 3. str. 107.

¹³⁷ Tělesné pozůstatky svých rodičů František pohřbil v kostele v Paule. Tam odpočívají v očekávání posledního oslavení.

¹³⁸ „Nihil minus apud Spetianenses egit quam apud Paternenses et Paulanos“. Viz LANOVIO, sv. cit., (ad. A. 1453).

Dva voli, z nichž jeden byl již vyléčen ze zlomeniny na noze, byli světcem zkroceni pro převoz jednoho těžkého trámu¹³⁹.

Aby dal napít několika dělníkům, když chyběla v blízkém okolí voda, František nechal vyprýštit pramen z jednoho kamene¹⁴⁰. Až do dnešního dne ještě tam, aby svědčil o zázraku.

Nějaký Řehoř, usedlík z Trebisacce, byl přiveden ke světci, aby jej vyléčil z vodnatelnosti. Jediné znamení kříže stačilo. Ubožák prudkým kašlem vykašlal velké množství páchnoucí syrovátky a uzdravil se. Vděčný za obdržené dobrodiní, mladík požádal a dosáhl povolení obléci kutnu poustevníků a žil s pověstí světce v klášteře ve Spezzánu¹⁴¹.

Františkova láska se zejména projevila při bídě, která tvrdě postihla kraj.

Kromě rozmnožování jídla – je známo, že jednou maličkým skrojkem chleba posilnil tři osoby, které umíraly hladem¹⁴² – rozdával své a působivým slovem vzbuzoval soucit zámožných. Bylo třeba zažehnat pohromu odčiňováním urážek způsobených zarmoucenými božské spravedlnosti.

Za takovým účelem prodlužoval svá bdění, násobil své posty, umrtvoval své tělo v oběť za usmíření a povzbuzoval své řeholníky ke skutkům milosrdenství a k umrtvování.

Dříve než opustíme Spezzano v doprovodu světce, poutníka lásky, je příhodné poznat zvláštní příhodu dvou mladíků, kteří se stali jeho řeholníky.

Jan Cadurio, ze šlechtického rodu z Roccabernarda¹⁴³, jak se často stávalo v té době, byl veden svými rodiči k duchovnímu životu, ale nepřičetná vášen k jedné dívce mu mravně zkazila duši. Jednoho dne prošel v doprovodu přítelkyně před klášteřem. František, který v duchu poznal duši mladíka, nařídil vrátnému, aby jej pozval dovnitř a zavřel ho do jedné cely.

Cadurio pochopil důvod izolace a začal tlouci a hlučet, aby mu bylo otevřeno. Svatý muž k němu vešel a s výrazem, prozrazujícím bolest pro jeho pobloudilé svědomí, pravil: „Bratře, zabijte pro lásku Boží tohoto jedovatého hada, který vás trýzní“. V tom okamžiku dva chlupatí a odporní červi vypadli z jeho uší. Pláč, lítost a vyznání byly odpovědí Caduria, který pak oblékl posvátné vlněné látky a již je nikdy neodložil až do své smrti, k níž došlo ve Spezzanu r. 1524¹⁴⁴.

Jiný mladík, Bernardino Otranto z Cropalati¹⁴⁵, lelkoval s děvčetem poblíž klášteřa. František jej nechal vejít zdvořile do jedné cely a zavřel dveře na klíč. Když znovu otevřel, našel mladíka plačícího a kajícího se.

Na naléhavé prosby, aby jej přijal mezi své, dobrý Otec mu s potěšením dal svůj souhlas a Bernardino, navzdory zábránám jež mu kladli příbuzní, se stal řeholníkem.

„Jděte přece, synáčku“, řekl mu jednou svatý muž, když přišli jeho příbuzní odvést si ho. „Ale vaši příbuzní nebudou moci zabránit tomu, že už velmi brzy budete jedním z mých!“.

Události potvrdily pravdu. Mladík vstoupil mezi poustevníky. Stal se knězem a pokročil v řeholní dokonalosti natolik, že si jej František vybral za svého zpovědníka, chtěl jej s sebou na cestu do Francie a dříve než zemřel, jmenoval jej generálním vikářem Řádu¹⁴⁶.

Z Kalábrijského Corigliana, hospodářského centra kosenské provincie, hrabě z Chiaramonte Bernardino Sanseverino a jeho nevěsta Eleonora Piccolomini, kněžna z Rossana, vyjádřili svatému zakladateli přání mít ve svém panství komunitu Poustevníků. František, po obdržení povolení od arcibiskupa z Rossana, tam šel. Při jeho příchodu panstvo,

¹³⁹ *Kalábrijský proces*, svědek LXXXII.

¹⁴⁰ *Dtto*, svědek CIII.

¹⁴¹ *Kalábrijský proces*, svědek VI.

¹⁴² *Dtto*, svědek XXII.

¹⁴³ V oblasti Katanzára.

¹⁴⁴ LANOVIO, sv. cit., (ad a. 1460).

¹⁴⁵ V Rossanské diecézi.

¹⁴⁶ Zemřel v Neapoli v r. 1520 v klášteře Sv. Aloise, kde se tyčí nynější bazilika sv. Františka z Pauly.

klérus i lid mu vyšli naproti, aby od něj přijali požehnání. Raději než v domě Sanseverinových, jak bylo přáním hraběte, dal přednost ubytovat se svými ve skromné chýši až dokud se nepřestěhoval do malé chatrče vystavěné v houští jednoho zalesněného údolíčka. Nové založení povstalo na pozemku darovaném nějakým Ludvíkem Romeem a stejně jako jinde, láskyplná pomoc věřících byla velká a vydatná. Při pokládání prvního kamene nechtěl František skrýt, co skrze prorockého ducha věděl, že se musí vyplnit.

Ujal se proto slova, aby poděkoval a povzbudil; potom dodal: „Bratři, kobylinky nikdy nepoškodily vaše osetá pole, vaše vinice, vaše olivové háje? Turkové nikdy nevpadli do vaší země? Nuže, vzpomeňte si, že toho dne, v němž bude poškozen tento kámen, vaše země se stane obětí těchto pohrom“.

V r. 1596 došlo k invazi kobytek, později k té od Turků.

Je nemožné vyjmenovat divy vykonané světcem v nové rezidenci, zasvěcené Nejsv. Trojici stejně jako ta předchozí. Zázraků s kameny, vodou, dřevem a potravinami bylo tolik, že to nedovolují. Postačí zmínit pár, které utkvěly v paměti.

Aby přivedl pitnou vodu do kláštera, odebral se František vzhůru přes návrší a strže, až dosáhl pramene vzdáleného čtyři míle. Jedno požehnání vodě, která stékala v nepatrné stružce a: „Pro lásku Boží, následuj mě, sestro“, řekl. Ta, jakoby slyšela, začala stékat podél malého zlábkku, který světec načrtl koncem své hole. Dorazila tak ke klášteru, kde se zastavila¹⁴⁷.

Dva dělníci jedli na svačinu dva koláče. Již snědli jeden, když k nim přistoupil František a pravil: „Bratři, udělali jste dobře, že jste se posilnili; ale je také třeba, aby se posílili i tito ostatní, protože božská milost se musí rozšířit na všechny“. Vzal druhý koláč, udělal nad ním znamení kříže a rozdělil jej zástupu pracujících. Všichni se z něj najedli do sytosti¹⁴⁸.

Kdekoli svatý muž procházel, rozséval dobro, a obyvatelé Corigliana z toho měli prospěch ne menší než ostatní. Jedno jeho slovo stačilo k urovnání pří, odstranit lichvy, překazit nedovolené praktiky: dával rozkvétat milosrdenství a dobrým mravům.

Jedna mravně zkažená žena, v osmnácti letech opustila muže a oddala se nejničernějšímu čarodějnictví. Takovými praktikami způsobila již početné vraždy dětí. Jednoho dne vešla do kostela vybudovaným svatým mužem, který jí šel naproti, a poté co jí odhalil hrůzostrašný stav jejího svědomí, hrozil jí bezprostředním nejstrašnějším Božím trestem, pokud by se ihned nenapravila. Odhalená a pokořená, žena padla k jeho nohám, plakala, odvrhla minulost a vrátila se v pokání k Bohu¹⁴⁹.

Po návratu do Spezzana dostal František nové pozvání k zakládání; tentokrát z Krotonu. S potěšením je přijal; ale zdržel odchod, protože se chtěl poradit a promyslet ty nejvhodnější osoby mezi svými řeholníky. Po několika dnech se odebral do Paterna a rokoval o tom s o. Pavlem Rendacio, jemuž svěřil poslání zastupovat jej u městských úřadů v Krotonu.

Řeholník odešel s jeho požehnáním a započal stavbu kláštera a kostela (zasvěceného na Františkovo přání Ježíši a Marii); to vše díky darům pana Navarra, královského místopředsedy z Krotonu.

Neuchovala se v paměti žádná návštěva světce v tom městě; je však známo, že z Paterna se ubíral hned do Spezzana, hned do Corigliana, hned do Pauly, aby bděl nad pracemi a formoval své řeholníky ve ctnostech charakteristických pro kongregaci.

Vzbuzuje údiv skutečnost, že mohl podnikat tak časté cesty horskými stezkami, tolik vymletými dešti a sněhem.

¹⁴⁷ *Kosenský proces*, svědek CI. a *kalábrijský proces*, svědek XLV. Tato, již tradice nazývá „novou vodou sv. Františka z Pauly“, existuje ještě dnes.

¹⁴⁸ *Kalábrijský proces*, svědek XLV.

¹⁴⁹ *Anon. život.*, kap. III., č. 20 s. 111.

Historie vzpomíná na jeden případ Františkovy bilokace v Paternu.

Někteří šli k němu, aby s ním jednali, a když jej našli v poustevně zahloubaného v modlitbě, nechtěli rušit rozmluvu jeho duše s Bohem a uctivě se vzdálili. Jak byli však ohromeni, když uviděli na náměstí obce svatého muže hovořit s několika sedláky. Nevěřice svým očím, vrátili se stejnou cestou a když ho našli ve stejné pozici, museli se nechat přesvědčit o neobvyklé události.

Zázračná přeplavba

Františkovi ctitelé a obdivovatelé roznášeli pověst o něm dále za hranice Kalábrie a prvními, kteří měli užitek z jeho přítomnosti, mimo jeho vlast, byli Sicilané.

Kdo seznámil Sicílii se světce, byl milazzéský šlechtic Bernardo Caponi. Vypovězený ze svého města, toulal se v okolí Pauly, a když uslyšel od mnohých o zázracích Božího muže, vydal se tam, aby jej viděl a svěřil se do jeho modliteb. S ním i další, mezi nimiž František Maiorano, také on patricij z Milazza, jenž obdivujícího světce způsob života, dosáhl povolení obléci hábit poustevníků.

František přivítal Caponiho s velkou láskou a povzbudil jej ujištěním, že se brzy vrátí mezi své.

Předpověď se ukázala pravdivou dříve než tomu on sám uvěřil. Po návratu do vlasti vyprávěl to, co mu svatý muž předpověděl a zároveň zveřejňoval všechno to podivuhodné, co se o něm dozvěděl. Stalo se tehdy – datum lze ještě historicky ověřit – že Angelo Camarda a Jan Villani, milazzésští soudní úředníci byli vysláni do Paterna s posláním, aby oficiálně pozvali Františka založit klášter na ostrově.

Kromě tohoto poselstva, dostával světec další žádosti od ostrovanů. A i když František připouštěl, že se tam odebere, zdržoval se v Kalábrii. Nakonec, rozhodnut odejít tam v doprovodu o. Rendacia – s velkou pravděpodobností i bratra Jana ze Sv. Lucina – vydal se na cestu.

Podle ústního podání, vzniklého ze vzpomínek¹⁵⁰ a z památníků, je možné nastínit různé etapy této cesty až do Mesinského průlivu.

První den přivedl naše poutníky do Zaccanopoli, kde přenocovali v domě jistého Pasqualina Mazura. Nazítří, časně zrána, se znovu vydali na cestu a když překročili hory Poro, zastavili se v Ionadi. Podle jedné zbožné tradice se vypráví, že když přecházeli pole, rozkvétaly fialky při projití světce. Rodina Carlizziová, u níž se zastavili, počtila bohabojné hosty a nabídla jim přenocování. František, vděčný za úslužnost, pouze přivolil, že si sedl na lavici vyčkávaje rozbřesk.

Dříve než ten kraj opustil, vystoupil na jedno návrší a požehnal mu.

V průsmyku Borrello¹⁵¹ jiná výprava, pocházející z Areny, měla namířeno do Nový Foundland. František a jeho průvodci se obrátili na lásku dobrých lidí, aby požádali chléb. Toho dne však byli bez zásob. Když je prosil, velmi rádi by mu jej dali – jeho postava budila důvěru a úctu – ale neměli. Svatý muž je ujistil, že Nikola Sacca, jeden z výpravy, jej musí

¹⁵⁰ Viz Rukopis „*Juliana – Souhrn všeho pamětihodného vždy nejvěrnějšího a oddaného města Milazza*“. Komentář PIETRA PROTO z alenčiny, z originálních protokolů zničených v r. 1584 *Stručné vyprávění o příchodu do Mesiny sv. Františka z Pauly, Mesina, Costa, 1661.*

¹⁵¹ V oblasti Palmi.

určitě mít v moště; ale ten tvrdil, že jej nemá. „Dejte mi váš ranec“, požádal světec, „protože já jsem si jist, že uvnitř musí být chléb“. Podali mu jej a on z něj vyndal teplý a bělostný chléb, k úžasu a vzrušení přítomných. František nad ním udělal znamení kříže a rozdělil jej. Jedli z něj všichni a ještě zbylo¹⁵².

Dojati a vděční za zázrak (těch devět – tolik jich bylo v té výpravě), chtěli následovat svěťce až do Catony¹⁵³ a živili se tím chlebem další dva dny. Předtím než se odloučili, byli diváky dalšího senzačního zázraku.

Za bílého dne velký člun, ve vlastnictví nějakého Petra Colosa, právě vyplouval z Catony směrem k Sicílii s nákladem dřeva.

František, který z velké lásky k chudobě neměl žádné peníze, přistoupil k převozníkovi a prosil jej, pro lásku Ježíše Krista, aby je přijal do bárky k přeplutí průlivu.

„Rád“, odpověděl převozník, „jen když mi zaplatíte“. „Ale my, ó dobrý bratře, jsme se obrátili na vaši lásku, protože nemáme ani halíř...!“ „A co mi na tom záleží? Jestli vy nemáte peníze, abyste mi zaplatili, já nemám člun, abych vás vozil!“.

Světec nenaléhal; ale stáhl se a poprosil druhy, aby na něj počkali. Vzdálil se potom co by kamenem dohodil, klekl a modlil se.

Volal k nebi? Dá se to předpokládat, protože když vstal, obrátil se a požehnal moři. Pak rozprostřel svůj plášť na vlny, stoupl si na něj, držíce sevřený cíp na konci hole, aby tak vznikla jakoby plachta a jistý, pohroužený v modlitbě, pokračoval improvizovaný lodník k protějšímu břehu¹⁵⁴.

Přítomní pozdvihli výkřiky obdivu a úžasu, a zahanbený Coloso jej volal honem zpět, aby napravil svou lakotu, ale marně. František, aniž by se obrátil zpět, pokračoval v podivuhodné plavbě. Jemu, kajícímu se a zarmoucenému, nezbylo než vzít do bárky alespoň dva společníky svatého muže a následovat jej¹⁵⁵.

Z Mesinského přístavu si všimli něčeho neobvyklého, co se přibližovalo na vlnách. Mnoho zvědavců se nahrnulo do přístavu. Ale František který je spatřil, chtěl uniknout jejich okázalým ovacím a stočil jízdu za vzdálený a osamělý maják, do oné části pojmenované po chrámu Madony z Jeskyně¹⁵⁶.

Také Coloso dosáhl pobřeží a pospíšil si, aby se vrhl k nohám svatého muže a snažně jej prosil o odpuštění za hrubost a lakotu¹⁵⁷.

Se společníky František vyrazil vstříc Milazzu.

Když dosáhli místa nazývaného „Studna oběšenců“ pro smrtelné rozsudky, které se tam vykonávaly, našli bezduché tělo jednoho odsouzence, které se klátilo na oprátce. Svatý muž, pohnut soucitem, přerázl provaz a vzal tělo do náruče. Podivuhodné: zardoušený, visící tři dny, znovu ožil!

O tomto, stejně jako o mnoha dalších zázracích učiněných v Sicilské zemi, se dochovala vzpomínka jen z ústního podání. Je to odůvodněno skutečností, že po zahájení procesů Františkova svatořečení byly právní výpovědi shromážděné okolo zázraků vykonaných v prvních dvou založeních (v Paule a v Paternu) tak početné a jisté, že příslušné církevní autority pokládali za zbytečné každé další vyšetřování. Tím spíše, že ve většině případů se jednalo o totožné události, které se opakovaly při obdobných příležitostech¹⁵⁸.

¹⁵² *Kalábrijský proces*, svědek XXII. (Bernardino, syn Nikoly Sacca).

¹⁵³ Obec Regina, 5 km od letohrádku sv. Jana a nejbližší místo pro nalodění do Sicílie.

¹⁵⁴ *Kalábrijský proces*, svědkové IX. A XXII. („Toto je pravda!...“).

¹⁵⁵ Prameny nejsou shodné v tom, jestli světec pokračoval na vlnách sám či s jedním nebo se dvěma řeholníky.

¹⁵⁶ Je to nejvěrohodnější lokalita ze zdrojů.

¹⁵⁷ Traduje se, že tento po celý život oplakával své prohřešení. Když byl František kanonizován, on, nyní už starý, nosil si k uctívání jeho obrázek a tonul v slzách.

¹⁵⁸ Vděčí se pílí o Perdicizzimu za sbírku pamětí z ostrovních ústních podání ohledně apoštolátu svatého muže na Sicílii.

V Milazzu, kde byl přivítán znamením nejživějšího jásotu, František odmítl bydlet v domě patricijů města a dal přednost raději veřejné nemocnici, kde povzbuzoval choré. S jakým užitkem pro duše i těla si můžeme představit.

Na ostrově on započal dílo na obranu prostých lidí podrobených častým represáliím podle agioinských či aragonských proudů, a katolické víry, jejíž celistvost bylo ohrožována vlivem řeckého schizmatu tak v přímoří jako ve vnitrozemí

Dle různých místních podání se nám dochovala vzpomínka na cesty, které světec podnikal za tímto účelem v zázemí Milazza, až dosáhl odlehlých míst mesinské provincie.

Jeho první starostí bylo uskutečnit postavení kostela¹⁵⁹ a kláštera dle přání obyvatelstva.

S povolením mesinského arcibiskupa se započaly práce na místě starodávného kostela sv. Blažeje a na přilehlém pozemku věnovaném obecní radou.

Zvláštní zmínku si zasluhuje fakt, že základy jsou zřízeny z velkých mramorových kamenů, položených na samotný písek. Pocházely ze studny, kterou svatý muž vykopa, aby dal napít dělníkům.

Poté co je sám vyhloubil, navzdory jejich ohromné tíze, nacházela se ve studni zkalená a slaná voda. Znamením kříže ji učinil průzračnou a pitnou. Pak se obrátil k přítomným a pravil: „Bud' veleben Pán, že se sklonil a přišel nám na pomoc v naší potřebě. Ale vzpomeňte si, že až řeholníci postaví nádrž na dešťovou vodu, tato ze studny bude znovu slaná“.

„Voda ze studny svatého Františka“ – jak ji lid pojmenoval – čtrnáct let poté znovu nabyla původní slanosti¹⁶⁰.

Do doby stavby kostela sahá také tradice, podle níž si dělníci jednou nevšimli, že trám, určený na střechu, se k tomu nedal použít kvůli chybným rozměrům. S lítostí to zpozorovali až ve chvíli, kdy jej chtěli použít. Zpravili o tom svatého muže. On, jakoby byl trám obdarován pružností, natáhl jej z jednoho konce až dosáhl potřebné míry, před užaslyma očima dělníků¹⁶¹.

Legendární se naopak zdá být událost získaná z jediného uměleckého podání, jež vzniklo o mnoho později po životě světce: Poslal do Paterna – po moři – dva nezkratné býčky se štítkem nesoucím vzkaz. Přivázal jim jej na rohy, aby nespadol do vody. Říká se, že dobytčata, když dosáhla kalábrijského pobřeží, zamířila přímo do městečka, zaklepala na dveře kláštera a přivedla tak šťastně do cíle své poslání.

Je naopak svěžen historií, z jednoho ústního podání sebraného Perdichizzim, zázrak, který se pojí k jednomu ze dvou zvonů darovaných kostelu.

František o něj žádal pro lásku Boží kapitána jedné lodi, chystající se zvednout kotvy. Třikrát mu jej odepřel a stejně tak loď zůstala nehybná ve vodě, i přes úsilí posádky vyplout na širé moře¹⁶².

Po třech letech setrvání na ostrově, Kalábrie, která zůstala bez přímého Františkova působení, si vymáhala jeho návrat. Svatý muž protože to chápal, ale mnohem více pro potřebu zpevnit své klášterní dílo, odložil na příhodnější dobu hojně žádosti dalších Sicilských středisek. Proto se vrátil do Paterna. Stejnou cestou, s jediným rozdílem, že pro přeplavení průlivu byli k němu námořníci blahovlní.

Po Milazzu následovalo založení kláštera v Maida¹⁶³. Opravdu, právě v onom roce, 1469, maurští požádali Františka o komunitu Poustevníků, aby skrze jejich ctnosti a modlitby sestupovaly na jejich zemi požehnání z nebe.

¹⁵⁹ Byl zasvěcen Ježíši a Marii. Jedna mramorová socha Madony s dítětem byla darována svatému muži, který ji postavil k uctívání do jedné kaple nového kostela. Taková podivuhodná posvátná socha byla drahá také muslimům.

¹⁶⁰ Stále ještě existuje a je nabírána pro zbožnost nemocných, pro které ne zřídka se ukázala být zázračnou.

¹⁶¹ Viz „*Melazzo sacra*“ P. Fr. PERDICHIZZI, 1692, Rs. Část II. (17-39).

¹⁶² Dtto. Druhý zvon byl darem neapolského krále.

¹⁶³ V provincii Catanzara.

Místo aby tam šel osobně - protože se musel odebírat hned do Pauly, hned do Paterna – svatý muž tam poslal milazzésana o. Maiorána, s pověřením postavit kostel zasvěcený Ježíši a Marii.

Řeholník byl velmi dobře přivítaný od občanů, kteří mu přispívali všemi prostředky jakoby to byl sám František, jemuž se ukázal být věrným obrazem.

Po skončení prací tam přišel i František¹⁶⁴.

Nesmírná byla vděčnost maidéských za návštěvu, ale ještě více za nebeskou přízeň, kterou si slibovali, a jejich očekávání nebyla zklamána.

* * *

V rodné zemi František, kromě toho, že pokračoval v řadě zázraků (nikdy nepřerušené během jeho nepřítomnosti), utvrdil mravní, církevní a sociální poslání, k němuž byl předurčen Prozřetelností.

Noví nemocní se sbíhali ke klášteru, aby byli Božím mužem uzdraveni.

Bernardino Mello z Castiglione trpěl pro jednu píštěl.

Marnými se ukázaly být tolíkerá léčení, jimž byl od lékařů podroben. Jediným dotykem světcovy ruky byl dokonale uzdraven¹⁶⁵.

Roberto Borgo, kosenský písař, žil se ženou a dětmi z plodů své práce. Postižen ochrnutím a dnou na pravé ruce a učiněn tak nezpůsobilým, byl na tom dva roky velice zle.

Dobrá manželka se snažila přesvědčit jej, aby zašel k Františkovi; béděla o nespočetných dalších, kteří se k němu utekli o pomoc a byli uzdraveni z nevléčitelných nemocí. Proč by to Robert neměl zkusit, když se už každá lidská pomoc ukázala neúčinnou?

Nakonec tam muž šel. Svatý muž, jemuž ukázal znetvořenou ruku, pravil: „Můj dobrý bratře, je třeba, aby jste myslel na léčení se, protože budete moci ještě opsat mnoho knih...“.

„Můj Otče“, přerušila jej Borgova žena, „dejte nám vy nějaký lék, protože ty co jsme až dosud užívali se ukázaly být všechny marnými“.

„Nechce to nic jiného než koupel (levanduli)“.

Takový lék musel jistě udivit ty dva, nicméně plní důvěry v divotvůrcovo slovo, když došli domů, udělali koupel (odvar z levandule). Ruka se znovu stala normální a ubožák mohl opět pokračovat ve své práci¹⁶⁶.

Další případ artrózy – tentokrát chronický a rozšířený na paže – se přihodil osobně Ranucciovi Parise, který v kosenském procesu dosvědčil, že poté co se odebral ke svatému muži, byl nabádán naslouchat Mši svaté. Zaveden potom do „Zahrady divů“¹⁶⁷, dostal od něj několik bylin s tímto doporučením: „Bratře můj, dejte vařit tyto listy a s vodou si pak omyjte paže“.

Když se vrátil domů, rozjitřily se mu bolesti a tehdy bez čekání než odvar začne vřít, nalil si na paže sotva vlažnou vodu. Hned na to se uzdravil.

Tak plynuly dny a František zaséval dobro svou prostou řečí a zázraky, které dotvrzovaly jeho slova. Ale nezanedbával svá založení a věnoval se péči o nové příchozí.

Dva poustevníci, rodem z Marca di Ancona, se odebrali do Pauly, aby byli přijati mezi jeho učedníky. Světec chtěl nejprve vyzkoušet opravdovost jejich úmyslu. Když rozpoznal jen v jednom z nich opravdové povolání, druhého poslal zpět. Ten se cítil uražen, rozmáchl se nožem a s nadávkami a neomalenostmi se na něj vrhl, aby jej poranil.

¹⁶⁴ LANOVIUS, sv. cit., ad. A. 1469.

¹⁶⁵ *Kalábrijský proces*, svědek CI.

¹⁶⁶ *Kosenský proces*, svědek V.

¹⁶⁷ Tak lid nazýval zahrádku obdělávanou světcem, z které si opatřoval byliny, aby s nimi skrýval zázračnou moc, kterou měl od Boha.

„Ve Svatém jménu Ježíšově, zastav se!“ nařídil František a provinilec zůstal nehybný a němý, až jej on, odpustivší mu, poslal svou cestou¹⁶⁸.

Královský zatykač

Vždy v takovém údobí zazářil také s větší zjevností ve Františkovi dar proroctví, obzvláště pokud jde o Toskánskou válku a invazi muslimů na východních pobřežích Neapolského království.

V r. 1479 nasadil aragonský panovník svá vojska ve válce proti Toskánsku a připravil se tak neprozíravě o posádky nutné na obranu království.

Kdo toho využil, byli Turci.

Poté co vešli vítězně do Konstantinopoli v r. 1453, ohrožovali Rodi. Ale marně, protože byla srdnatě bráněna Petrem d'Aubussona a Janovci v r. 1480.

Právě zdrcení utrpěnou porážkou, zůstávali připraveni znenadání vyskočit na italské pobřeží.

Vědomi toho, že Ferrante I. se připravil o vnější obranné bašty, věřili, že nadešel čas proniknout do Itálie, tím, že vezmou útokem Otranto.

František, který v duchu viděl nebezpečí hrozící z Mezzaluny, z Paterna, kde se nacházel, kladl na srdce řeholníkům, návštěvníkům a všem, které potkával, zlepšení mravů, modlitbu, pokání, aby obdrželi pomoc z nebe proti zuřivému nepříteli.

V té době daroval panu Jakobovi Guerrieri tři jablka, jedno pro něj, jedno pro markýzu z Aerace, jedno pro biskupa z Nicastra, s prosbou: „Řekněte Monsignoru, ať každé ráno dá odříkávat ve svaté mši modlitbu proti Turkům, aby nikdy, jako nyní, nebyli blíže našim krajům“¹⁶⁹.

František k Floriovi, který ho žádal o zprávy ohledně války v Toskánsku: „Ó, ne o Toskánsko, ale o naše království se musíme obávat“, odpověděl. „Já vidím Turka, který zakrátko položí nohu na naši zemi! Mysleme na to, abychom ukonejšili dobrými skutky hněv Nejvyššího, vyvolaný našimi ničemnostmi“¹⁷⁰. On sám zdvojnásobil umrtvování a bdění, aby zažehnal pohromu.

Tři měsíce před tím, než padlo Otranto, když se on nacházel se svými řeholníky¹⁷¹, obrátil se směrem k městu, propukl v pláč a zvolal: „Otranto, město nešťastné, kolika mrtvolami vidím pokryté tvé ulice, kolika křesťanskou krví tě vidím zaplavené!“¹⁷².

Hrozba se začala obracet v tvrdou realitu pro církev i pro vlast. František, který hluboce soucítil s jednou i s druhou, napsal králi, aby upustil od Toskánské války, zjednal spravedlnost svým poddaným a připravil záhy obranu východních pobřeží. „Nebot“¹⁷³, varoval, „brzy nastane krvavá invaze Turků“¹⁷³.

Panovník nevzal dopis vůbec na zřetel. Dynastické zájmy neviděl ohrožené než ve válce, kterou vedl. Jeho svrchovaná důstojnost by utrpěla škodu – myslel – kdyby chtěl

¹⁶⁸ Takový atentát, uváděný životopisci, je čerpán z tradice.

¹⁶⁹ *Kalábrijský proces*, svědek XCVI.

¹⁷⁰ *Kosenský proces*, svědek IV.

¹⁷¹ *Kosenský proces*, svědek XIV.

¹⁷² Tak mluvil podle jedné starodávné tradice.

¹⁷³ *Kosenský proces*, svědek III.

přijmo rady člověka, který, jakkoliv považovaný za konatele divů, byl prostým poddaným Kalábrie. Ale události mu přivodily hořká zklamání.

V červenci roku 1480 paša Achmet, se silou devadesáti galér a osmnácti ozbrojenců, přepadl znenadání Otranto. Zmasakroval s ničemnými mukami dvanáct tisíc obyvatel, ostatní odvedl do otroctví¹⁷⁴.

Se zpožděním, a protože nucen katastrofálními okolnostmi, Ferrante I. Neapolský si pospíšil uzavřít mír s Toskánským Spolkem a finančně podpořen Sixtem IV. poslal syna Alfonse, vévodu z Kalábrie, s flotilou pod velením Villamarina, aby znovudobyl Otranto.

František s rozechvěním sledoval osudy vlasti. Uchýlil se do cely v Paternu a modlil se za vítězství křesťanských oddílů. Přišel k němu hrabě Jan Nicola Conclubet z Arény se svými vojáky, aby obdržel požehnání. Dříve než jej propustil, daroval mu jednu maličkou svíčku s ujišťujícími slovy: „Pane hrabě, odejděte klidní s Božím požehnáním. Statečně bojujte proti nepřátelům naší víry. Vítězství bude vaše a vy se opět vrátíte zdraví a bez pohromy do vašich domů“¹⁷⁵. Dal jim pak za společníka o. Jana Genovesiho, aby jim duchovně asistoval.

I když byl vždy pohotový přispěchat na veřejnost, aby povzbudil, František během oné výpravy zůstával ve své cele, bez jídla i odpočinku. Sám, na kolenou v modlitbě tak jako Mojžíš na Orebu v boji Izraele proti Amálečanům¹⁷⁶, vyprošoval vítězství našich.

Vyšel z ní po osmi dnech zářící ve tváři a jako ten, kdo má jistotu, že byl vyslyšen, pravil: „Bratři, buď veleben Pán, který nám chtěl prokázat milosrdenství! Zakrátko budou Turci vyhnáni z našeho království“¹⁷⁷.

A skutečně, 3. května 1481 zemřel Mohamed II. Osmanská říše byla rozvrácena civilní válkou o následnictví, Achmet musel kvapně stáhnout oddíly z Itálie a 8. září téhož roku podepsal kapitulaci.

Dějiny království nezaznamenaly jméno skutečného vítěze; ale v albu Prozřetelnosti bylo zapsáno zlatými písmeny: František z Pauly.

Král Ferrante, místo aby se ukázal být vděčným světci za dílo opravdového vlastenectví konaného mezi svými krajany, začal pochybovat o Františkově poslušnosti a věrnosti.

Ne že by toho měl důkaz, ale působilo mu starosti to, že oněm příliš často slýchal mluvit od dvořanů, některých s výsměchem, jiných s nenávisí kvůli popularitě, kterou získával v Kalábrii i venku¹⁷⁸. Především živil osobní zášť vůči Božímu muži, protože jej František dopisem vícekrát napomínal, aby zlepšil své chování a aby vyžadoval po knížatech a dvořanech nápravu jejich rozpustilých mravů. Mocenské zlo, lichvářské dávky, krutost a proradnost panovníka, jenž zosobňoval neřesti svého dvora, byly předmětem uctivých, ale zdrcujících kritik kalábrijského poustevníka.

K výtkám plně odpovídajícím pravdě, byť i hořké příchuti, se připojovaly předpovědi o vážných nehodách, jež by otrásly královským domem až do jeho úplné zkázy.

Král se toho polekal a často si na něj naříkal u dvořanů.

Tito, aby se mu zavděčili, byli ochotni pošlapat každý zákon lásky a spravedlnosti. Jak byli proti světci kvůli „non licet“, které jim vyčítal, chytli se této příležitosti, aby se mu pomstili.

Předstírajíce, že chrání krále před urážkami, započali kampaň škodolibých pomluv a klepů proti Františkovi, popisující ho jako smělého lišáka, buřiče a štváče národa na úkor královské autority.

¹⁷⁴ V D'AMBROSIO F., *Historická esej o dobytí Otranta* Neapol, 1751, je podrobná historie mohamedánského válečného tažení.

¹⁷⁵ Jediný voják, který nepřijal svíčku, vysmívající se naivitě Božího muže, zahynul v bitvě.

¹⁷⁶ Viz. Exodus, XVII., 11.

¹⁷⁷ *Kalábrijský proces*, svědek IV.

¹⁷⁸ *Anon. život.*, kap. IV., č. 29, s. 1122.

Z takových důvodů Ferrante vyslal do Paterna jednoho důstojníka z kosenské posádky, s přesným úkolem, aby vyhrožoval zbořením řeholních domů otevřených – pravil – „svévolně“ Františkem.

Světce poslouchal. Pak řekl s pokorou a hrdostí: „Já jsem nikdy nemyslel, že bych se přičil se vůli krále, když jsem poslouchal tu Boží. Jestliže jsem zřídil několik komunit Bratrů Poustevníků, učinil jsem to s povolením Kristova zástupce na zemi, papeže Sixta IV., a s oním nejúctyhodnějším arcibiskupů z Cosenzy a z Rossana. Neměl jsem nikdy v úmyslu pohrdat králem, jemuž veřejně prohlašuji vděčnost za blahovůli, kterou projevil ohledně kláštera v Paule, ani si neumím vysvětlit tento jeho postoj k chudému a pokornému poddanému. Ostatně, vašim prostřednictvím já pokorně prosím Jeho Veličenstvo, aby mi ráčil udělit stejnou milost, kterou jsem již dostal od církevní autority, aby se lépe podpořil vývoj mé chudé kongregace, která nemá jiný cíl, než slávu nebeského Otce a dobro našich bratří“¹⁷⁹.

Vzkaz rozjitřil panovníkův hněv.

„Je to očividně buřič!“, komentovali to dvořané a radili krajní opatření.

Přidává se, že právě v té době vyslal František několik řeholníků převzít vlastnictví kostelíka Nejsvětější Marie z Pozzana, nabídnutý mu již v r. 1477 občany Castellammare di Stabia, s pověřením zahájit stavbu kláštera, pro kterou měli biskupův souhlas.

„Pohár přetekl“, řekli dvořané, a král využivše druhorozeného kardinála Jana Aragonského¹⁸⁰, nařídil vyobcování řeholníků z Pozzana¹⁸¹.

Poslal potom do Paterna, kde František pobýval, kapitána galéry s oddílem vojáků, aby jej zatkli.

Přátelé svatého muže a houf paternských almužníků, když se dozvěděli o královském nařízení, radili světci zachránit se útekem. Ale on, jemuž nenaháněla strach nespravedlnost, kterou se právě chystali spáchat proti němu, nejposlušnějšímu poddanému, odpověděl: „Bratři moji, my jsme v domě Božím. On už bude vědět, jak nás ochránit. Jestli Bůh bude chtít, abych byl zajat, ctíme Jeho svatou vůli; ale jestli taková není Boží vůle, žádná lidská síla mi nebude moci zkřivit ani jeden vlas“¹⁸².

Řeholníkům, zmalomyslněným při pomyslení, že budou muset zůstat bez takového Otce a rádce, dodával odvalu slovy: „Nebojte se, moji milí, toto je výbuch pekla, ale konečné vítězství bude Boží“.

Svědectví dobrého svědomí, neomezená důvěra v Prozřetelnost, odevzdanost Božské vůli a sebeovládání z něj činili toho nejkldnějšího v tolikere bezútěšnosti.

Když dorazili královi vyslanci, byl v kostele na adoraci před Nejsvětější Svátostí. Vícekrát prošli kapitán a jeho družina vedle něj, ale neviděli ho. Zvláštním zásahem ochránila Prozřetelnost svého služebníka: František se stal neviditelným.

Klášter byl vojáky obrácen naruby, ale marně.

Zuřivý kapitán klel a vyhrožoval řeholníkům.

Nakonec nějaký Antonín, pomocný dělník v klášteře, zakročil, domnívající se, že se tak vyhne nepříjemným následkům: „Jakže“, pravil, „copak jste neviděli Božího služebníka, když jste vícekrát procházeli vedle něj?“

„Jak je to možné!... kdepak je?“

Ten přivedl kapitána do kostela, který při pouhém pohledu na Františka modlícího se a neznepokojeného ničím z toho, co se dělo okolo něj, byl dotknut v nitru srdce. Opět nabyl klidu, padl na kolena a žádal světce o odpuštění.

„Pro lásku Boží, bratře, vstaňte a nebojte se, protože vy nejste než prostý vykonavatel rozkazů. Vraťte se zpět ke králi a vkažte mu ode mne, že má velmi malou víru, jestli si

¹⁷⁹ Viz *Anon. život.*, k. IV., č. 30, s. 113.

¹⁸⁰ Byl kardinálem od věku 18 let. Dal zbořit klášter v Pozzanu a na zříceninách postavil okázalý letohrádek pro své kratochvíle. Zemřel na krutou nemoc v Římě, v pouhých 25 letech, 17. října 1485.

¹⁸¹ Panovník mu svěřil poslání dohlížet nad církevními institucemi existujícími v království.

¹⁸² *Anon. život.*, 1. cit.

myslí, že by mu má přítomnost mohla být užitečná. Ať spíše hledí napravit co nejdříve své chování a obnovit svou vládu, jinak se on ani jeho dům nevyhnou trestům božské spravedlnosti“¹⁸³.

Tady končí historie. Tradice říká, že předtím než je František propustil, nabídl jim občerstvení a sám je obsluhoval u stolu. Podivuhodné bylo, že s pouhými dvěma chleby a s jedním džbánkem vína nasýtil asi padesát vojáků.

V Neapoli byli v očekávání výsledku výpravy.

Když se kapitán vrátil, vyprávěl zážitek ke všeobecnému úžasu u dvora. Král došel ke změně názoru. Odvolal nařízení k boření klášterů a dal Františkovi pravomoc zakládat nové domy na území království. Dokonce jej pozval založit jeden z nich v hlavním městě, a vnikl vedle venkovského kostela zasvěceného svatému Aloisovi a Martinovi¹⁸⁴.

Vstříc Francii

Zpráva o nepodařeném zatčení spolu s pověstí o nespočetných Františkových zázracích, se rozšířila všude. A množily se návštěvy, které přicházeli, aby dosáhly díky jeho modlitbám záchranu duše a uzdravení pro těla sužovaná bolestí.

Komu se podařilo přiblížit se k němu, se považoval za šťastného a jistého tím, že mu vytrhl nějaký zázrak, milost, útěchu.

Jeho popularita, která zapadala do poslání dobra započatého ve prospěch prostých z pouště Pauly, rostla v úměrnosti k zázrakům, které Bůh vykonával.

Nebyli to však jen prostí lidé, kteří z toho měli užitek, třebaže se těšili tito z preference; ale také úřední představitelé a urození občané se na něj obraceli v nejtěžších a beznadějných případech.

Ludvík XI., nejobávanější evropský panovník¹⁸⁵, kraloval od 22 let na francouzském trůně.

Politická zdatnost, často spřádaná z podvodů a zrad, divokost, obratnost v obchodech smíšená se špetkou obyčejného štěstí, byly důvodem jeho úspěchů. Nemiloval; ale ani neuměl nenávidět. Toto, můžeme se domnívat, byla jediná přednost, jež přiměla Prozřetelnost přivést mu ke smrtelnému lůžku svatého Divotvůrce.

Jednoho dne r. 1480 ve Forges¹⁸⁶, kam se odebral, byl zachvácen mrtvicí a spolu s vědomím ztratil také schopnost mluvit.

Po dlouhém léčení se monarcha zotavil, ale ne úplně a po návratu do stálé rezidence Plessis-lez-Tours, aby získal dřívější zdraví, sáhl k nejbizarnějším léčivým prostředkům: ke směsi pobožností a pověr.

Smutný, podezíravý, domnívající se, že je obklíčen spiklenců, obklopil se zkušenou a nejvěrnější osobní stráží. Kdo mu skýtal důvod podezření, nebyl ušetřen mučení. Slýchalo se

¹⁸³ *Anon. život.*, kap. IV., č. 30, s.113.

¹⁸⁴ Tento byl pak s kostelem strhnut a na jeho místě byla vystavěna velkolepá královská bazilika věnovaná votivně světcům. (Viz naše studium *Královský konvent sv. Aloise v paláci v Neapoli a Královská bazilika sv. Františka z Pauly v Neapoli*, v „Neapolské provincii Nejmenších“, Řím, 1964, s. 33-46 a s. 181-198).

¹⁸⁵ Následník otce Karla VII.

¹⁸⁶ Lokalita okolí Chinonu.

často, smíšené s odříkáváním žalmů řeholníků, které si zval, aby se modlili za jeho uzdravení, pronikavé sténání mučených¹⁸⁷.

Příšerně zhubl a viděl, že se neúprosně blíží smrt. Rozeslal proto do celé Evropy posly, aby mu shromáždili nejvýznačnější relikvie¹⁸⁸ a zavolal k sobě řeholníky bezvadných ctností, jako např. bratra Roberta od Dominikánů¹⁸⁹.

Když se dozvěděl o kalábrijském poustevníkovi, přál si jej mít ve Francii.

Matěj Coppola, neapolský obchodník, jehož ženě světec vyprosil děti, hnut vděčností a úctou často o něm mluvil. A tak se stalo, že když se nacházel v r. 1482 ve Francii, vyprávěl o něm také Janovi Moreau¹⁹⁰, zbrojnošovi Ludvíka XI. A on zase referoval o slyšených zázracích panovníkovi a opět otevřel jeho srdce naději. Vykonal by poustevník z Pauly také pro něj zázrak?

Král si dal zavolat Coppolu, aby slyšel přímo od něj všechno co věděl o Františkovi. Pak nařídil svému hofmistrovi Guynotovi de Bussiéres, aby spolu s Coppolou a několika urozenými pány šel do Paterna doručit list Božimu muži. Bylo to formální pozvání, aby se odebral do Plessis-lez-Tours.

Náš světec předpověděl už dvacet let před tím svůj odchod. „Můj dobrý příteli“, pravil Antonínovi Teramo z Figline, „nebude to trvat dlouho a my budeme muset odejít do daleké země, kde se mluví jazykem odlišným od našeho. Je to vůle Boží, kterou je třeba vykonat“¹⁹¹. Přesto, když rozeznal z obsahu dopisu, že nejde o nic jiného než jen o naléhavé zájmy panovníka, odmítl tam jít.

Bussiéres, prostřednictvím ministra Francie v Neapoli, o tom zpravil Ludvíka XI., který se přimluvil u Krále Ferranta, aby přiměl svého poddaného k odjezdu, jistý, že mu tím prokázal nejuznávanější službu. Tento si pospíšil splnit přání a poslal hned Františkovi dopisy a posly, aby mu vyložili důvody vhodnosti a užitečnosti (zajímavé) tohoto odchodu, připojující, že takové bylo také jeho vlastní přání a svrchovaná vůle.

Tentokrát byl světec v Paule a znovu k němu přišel Bussiéres. Ale musel se odtamtud vrátit do Neapole s druhým odmítnutím.

Král Ferrante poradil Ludvíkovi XI., aby se obrátil na papeže. To se stalo prostřednictvím maršála Jana Baudricourta, francouzského velvyslance u Svatého Stolce. Bylo právě toto, co světec chtěl.

Sixtu IV., nevíme, zda z politických důvodů¹⁹² nebo aby osvědčil blahovůli vůči nejkřesťanštějšímu králi, poslal Františkovi dva listy s příkazem odebrat se „z poslušnosti“ do Francie, pod trestem cenzury, kdyby schválně činil průtahy.

Světec, poté co přečetl svazek, který mu doručil Bussiéres, rozpoznal Boží vůli, již dlouhou dobu předvídanou a prohlásil se být připraveným odcestovat¹⁹³. Místo aby se nechal doprovodit v galéře s královskou deputací, nechal se předejít do Neapole, kde ji dostihne poté co spěšně uspořádá nejnaléhavější záležitosti svých konventů.

Učinil tedy poslední opatření, zanechal památky řeholníkům a se všemi se rozloučil.

Pavlovi Della Porta, jenž k němu přišel pro obdržení posledního požehnání, pravil: „Drahý bratře, ať tě stále provází milost požehnaného Ježíše Krista, která je největším a nejvzácnějším ze všech darů“.

¹⁸⁷ COMMYNES (alias pán d'Argenton), „Mémoires, contenant les choses advénues durant le règne de Louis XI., atd...“ liv. VII. C-10.

¹⁸⁸ Sixtus IV. mu poslal korporál sv. Petra. Z Reims mu byla poslána posvátná ampula.

¹⁸⁹ COMMYNES ve svých „Mémoires...“ mluvíce o Františkovi z Pauly mu dá jméno br. Roberta, očividně zaměnívši ho za Dominikána.

¹⁹⁰ Je to svědek LXXIII. *turínského procesu*.

¹⁹¹ Anonym, v kap. V., č. 36, s. 114 oznamuje, že on byl toho svědkem.

¹⁹² Opačně k mínění N. MISASI. (Viz *mysl a srdce Františka z Pauly*“. Lanciino 1907, s. 121).

¹⁹³ Viz GALUZZI A., sv. cit., sv. cit., s. 70-74.

Poté vyndal z rukávu malý bílý chléb a dal mu jej. Della Porta jej uchovával jako drahou vzpomínku pět let v jedné truhle, z níž se šířila příjemná vůně. Jednoho dne, když se ocitl v krajní nouzi, vzpomněl si na onen chléb. Našel jej čerstvý a nasytil jím dobře sedm příbuzných, hladovějících již tři dny¹⁹⁴.

Brigita, světcova sestra, když se dozvěděla o jeho odchodu, byla z toho velmi zarmoucená. S pláčem se odebrala do kláštera a byla k neutěšení, když viděla svatého bratra rozhodnutého odcestovat. Avšak dříve než se rozešli, požádala ho o památku.

„Sestro, smiřte se s tím, pro lásku Boží, a slibuji vám, že na vás budu pamatovat každý den před Bohem v mých ubohých modlitbách“.

Ona naléhala a František, protože jí neměl co dát, bez námahy a bez bolesti si vytrhl stoličku. „Nuže“, pravil, „vezměte si toto na mou památku“¹⁹⁵.

Neustálý příliv paulánů a všech těch ze sousedních krajů, kteří chtěli vidět svatého muže (z obavy, že jej už nebudou mít mezi sebou), byl upřímným a spontánním projevem vděčnosti jedné části jeho almužníků.

Františkova duše z toho zůstala hluboce dojata. Nikdy nečetl ve tváři a neslyšel v pozdravu oněch prostých lidí tolik bolesti.

Nyní bylo zapotřebí dostihnout vyslance Ludvíka XI., kteří šli napřed, a proto si už pospíšil s odchodem, jmenující svým vikářem o. Pavla Rendacio.

S otci Bernardinem Otrantem a Janem Caduriem (podle téměř všech životopisců) a se synovcem br. Nikolou (podle Perrimezziho¹⁹⁶), v únoru r. 1483 odcházel vstříc Neapoli¹⁹⁷.

Světec měl 67 let a přes vydatnou sílu, taková cesta, která jej měl přivést velmi daleko od rodné země, jej musela stát krajní námahu. Jak Prozřetelnost chtěla, urazil tu strmou cestu.

Hábit, který měl na sobě, modlitební knížka a nerozlučitelná hůl byli jeho veškerou výstrojí. Pro nutnou obživu se obracel na lásku dobrých lidí. Oslík, kterého si vedl vpředu, sloužil střídavě našim cestovatelům, když byli zmáháni únavou¹⁹⁸.

Plán cesty sledovaný světcem známe pouze z místních tradic; podobně je tomu se zprávami o příhodách, jež se udály v různých etapách.

Víme tak, že dal přednost vnitrozemské cestě horami, snad proto, aby mohl v klidu navštívit kláštery v Coriglianu a Spezzanu Grande. Vskutku, v těchto dvou obcích se vzpomíná „ab immemorabili“ (=odnepaměti) průchod svatého muže.

Pokračovali ve své cestě a došli do Castrovillari a Morano Calabro, kde přenocovali v „Taverna Bianco“ (= Bílá krčma). Nazítří brzy ráno výprava opustila Castrovillarskou planinu, vystoupila po úbočích Pollina a dorazila ke skaliskám hory Svatého Anděla¹⁹⁹. Odtamtud se jim nabídl nádherný panoramatický výhled zahrnující Tarantskou zátoku a mořské pobřeží Corigliana, Rossana a Cariati, náhorní pološinu Sila, hory Pauly a Belvederu a Pettoruta, Sabine a Lungra. František stál a znovu hleděl na svou Kalábrii, a za těmi horami viděl další, mnoho dalších, jemu známých z minulých putování. Rozvažoval o útrapách krajanů, podrobených nezpůsobilé a despotické vládě, o bolestech, které mu zástupy skomírajících svěřovali, aby měli úlevu a útěchu. Přepadla ho myšlenka, že se už možná nevrátí mezi své hory.

To všechno v něm vyvolalo pláč. Svatý muž proléval slzy pro bolest odloučení. Pak zdvihl žehnající ruku a šeptal modlitbu za děti ušlechtilé a silné Kalábrijské země. Ti, kteří jej doprovázeli, viděli, jak svatý muž jihne, a účastnili se citů jeho duše v bolesti.

¹⁹⁴ *Kalábrijský proces*, svědek LXXIII.

¹⁹⁵ Takový zub se uchovává s dalšími světcovými relikviemi v poutním kostele v Paule. Podle jedné velmi starodávné tradice jednou, když jedna žena špatných mravů jej chtěla políbit, pukl a ona se obrátila (tak podle věrohodných životopisců).

¹⁹⁶ Tento se zakládá na svědkovi XXIII. *kalábrijského procesu*.

¹⁹⁷ Tradice stanoví jako datum odchodu 2. února.

¹⁹⁸ Tradice mu dává jméno „Martínek“.

¹⁹⁹ V 687 metrech nad mořem.

Na skále, z níž František požehnal vlasti, zůstaly otisknuté jeho stopy, které, později odnesené, byly vystavené k uctívání v kostele Morana jedna, druhá nejdříve v římském chrámě Sv. Františka z Pauly v Monti, pak v kalábrijském Paternu.

Z Pollina naši poutníci přešli na náhorní plošinu Campo Tenese²⁰⁰ a do Castelluccia, kde požádali v lásce o trochu vína, aby se občerstvili.

„Rád bych“, odvětil dotazovaný, „ale v sudu, prázdném již mnoho dnů, není už ani jedna kapka“. A František k němu: „Můj bratře, jděte, pro lásku Boží, načepovat z vašeho sudu a nepochybujte, že tam najdete víno“.

Ten šel, spíše aby jim konstatoval pravdivost svých slov než pro důvěru v ony svatého muže; ale jak nesmírný byl jeho úžas, když našel to, co mu bylo řečeno.

V Lauria se uchovává v paměti jiný zázrak. „Martínek“, soumar, kterého František vodil s sebou, kvůli vymleté a dlouhé cestě opotřeboval podkovy kopyt a jen stěží pokračoval. Svatý muž to zpozoroval, a když našel ve vesnici kováře, poprosil jej pro lásku Boží, aby vyměnil zvířeti podkovy.

Ten se rychle pustil do práce a když skončil, vymáhal si odměnu.

„Bratře“, prosil Paulán, „žádal jsem vás o tento milodar, protože ani já, ani mí druhové nemáme peníze, abychom vám zaplatili: buďte však jistý, že požehnaný Ježíš vás bude umět odměnit za lásku, kterou jste nám prokázal“.

„Mě vůbec nezajímá vaše chudoba“, odvětil rozčilený kovář. „Já jsem vám posloužil a chci být zaplacen“. Marně se jej snažil svatý muž udobřit. Následovaly nadávky a neomalenosti. Nakonec, aby onen přestal zuřit, obrátil se k soumarovi a poručil: „Martínku, tento člověk nám nechce prokázat lásku a my nemáme jak jej zaplatit, vrať mu podkovy“.

Několika málo kopnutími zvíře vymrštilo podkovy před muže, zesinalého z této neslýchané události. Zahanbený a pokořený, on prosil aby jej směl okovat znova. František nepovolil a opět se vydal na cestu.

V Lagonegro jeden dobrý dělník okoval oslíka zdarma.

Za soumraku byli naši poutníci v Polla, hosty zbožných a zámožných manželů, kteří nazítří žádali Františka, aby jim nechal na sebe nějakou památku. Ten vzal uhel z ohniště a namaloval na stěnu kuchyně vlastní profil: „Hle, to je všechno, co mohu nechat“, řekl, a poté, co jim poděkoval za štědrú pohostinnost, odešel.

Když se František přibližoval k Neapoli – neboť zpráva o jeho příchodu jej předcházela do různých vesnic na jeho cestě – sbíhali se lidé všech stavů, aby jej viděli, slyšeli, aby obdrželi požehnání.

Vyslanec Ludvíka XI., který jej předešel přes moře v doprovodu neapolských šlechticů Camilla Pandone a Cesara Di Gennara, se odebral do Salerno, aby se s ním setkal. Tam se účastnil jásavých vítání uspořádaných svatému muži od občanů. Celé město bylo v pohybu a tlačilo se v chumlu okolo něj, aby mu uchopili a políbili ruce, nebo se alespoň dotkli lemu kutny.

František, přivyklý teď podobným projevům spontánní, lidové sympatie, nacházel způsob jak se vyhnout největším triumfům. Během zastávky, kterou tam učinil, byl hostem Capograssových, manželů bezvadných mravů, rozveselených z narození mnoha dětí. Ale tyto, jedno po druhém všechny přešly do lepšího života a opustili neutěšitelné rodiče. Když se s tím světili Františkovi, pravil jim nato: „Nermuťte se, protože Pán vám dá ještě další děti, které budou žít a udrží váš rod. Vy však nezapomeňte dát prvnímu, který se narodí, jméno František Maria. Další, které přijdou později, budete moci dát jakékoliv jméno, s podmínkou, že vždy připojíte ono Panny Matky Boží“²⁰¹.

Události potvrdily věštbu svatého muže.

²⁰⁰ V provincii Potenza.

²⁰¹ G. PERRIMEZZI, sv. cit., 1. III. kap. IV.

Nazítří se v Cava dei Tirreni zahajovaly práce na stavbě chrámu Madony z Jilmu a František, který tam zrovna procházel byl pozván, aby se zúčastnil položení základního kamene.

On souhlasil, a říká se, že při té příležitosti prorokoval příbytek svých řeholníků v postavené svatyni za sto let poté. K tomu došlo r. 1581 smlouvami uzavřenými mezi Bratrstvem Nejsvětějšího Ježíšova jména – ochráncem kostela a sousedních statků – a Nejmenšími, po předchozím souhlasu papeže²⁰².

Rozmanité zázraky vykonal svatý muž na onom místě, včetně potěšujícího proroctví potomstva, jež rozveselilo manžele Curtisovy²⁰³.

Naši cestovatelé se znovu vydali na cestu a konečně se octli v dohledu Neapole.

* * *

V Porta Capuana, kde byl světec již očekáván, dav lidí naplnil náměstí a okolí, tísňice se až k neuvěření. Úzký průchod, udržovaný stěží volný nesčetnými vojáky, byl vyhrazený královským kočárům. Z nich vystoupili, aby šli Františkovi naproti, král Ferrante, synové Alfons, vévoda z Kalábrie, Bedřich, kníže z Taranta a František, vévoda ze Sant'Angelo. Průvod hodnostářů, baronů a kavalírů, k nimž se přidali starosta šlechticů i onen prostého lidu, následovali královští manželé.

Podobné přijetí bylo vyhrazeno pouze papežskému legátu, říkají historikové²⁰⁴ a někteří z nich dosvědčují, že nikdy se neviděl podobný triumf při návštěvách vladařů.

Král, který za jiných okolností vydal opravdový a vlastní zatykač proti svatému muži, mu šel naproti, aby jej přivítal.

Uctivě se uklonil a objal jej, zatímco se na náměstí zdvihly hromadné ovace na adresu Františka.

Tento, ovládající své dojetí, poté co odpověděl s důstojnou srdečností a pokornými výrazy na pozdrav všech, kráčel mezi vladařem a vyslancem Ludvíka XI. Obklopený a chráněný vojáky, aby jej lidé ve svém nadšení nezadusili²⁰⁵.

„Kráčel – vypovídal jeden očitý svědek – usebraný a spojený s Bohem, jakoby netečný k aklamacím“. Tak pokračoval mezi dvěma sevřenými křídly lidu až ke královské rezidenci Castelnuovo, kde jej očekávaly královna Isabella a dvorní dámy, aby jej uctivě pozdravily.

Historik poznamenává, že František, i když se nacházel v takovém prostředí poprvé, na dotazy jež mu byly kladeny odpovídal zdvořile a s rozvahou, „jako muž vychovaný u dvora“²⁰⁶.

Během pobytu v Neapoli se musel svatý muž proti své vůli ubytovat v jednom pokoji²⁰⁷ na hradě, protože panovník, třebaže mu vzdal úctu a hold, chtěl zkoumat jeho chování, aby se přesvědčil o jeho svatosti! Za tím účelem dal udělat úzkou štěrbinu ve dveřích, aby jí mohl pozorovat, aniž by byl viděn.

²⁰² Viz naše studium *Kláster sv. Marie z Jilmu v Cava dei Terreni (Salerno)*, v „Neapolské provincii atd.“ (sv. cit.), s. 119-133. Viz také „*Mariánské svatyně salernské země, Svatá Maria z Jilmu*“, od Maria Pinto, v „Osservatore Romano“ ze 7. dubna 1954.

²⁰³ Další zázrak podle toho, co se vypráví, se stal v domě Capogrossiových. František, když si všiml marného úsilí jednoho malíře, který jej chtěl potají vyobrazit, zanechal otisk své tváře na jednom ubrusku. Tuto příhodu uvádí pouze Roberti a sám jí nedává velkou vážnost.

²⁰⁴ COMMYNES, sv. cit., s. 205.

²⁰⁵ *Kalábrijský proces*, svědek XXIII.

²⁰⁶ COMMYNES, sv. cit., 1. cit.

²⁰⁷ Tento byl potom změněn na kapli věnovanou světcí, který je tam uctíván na cenném plátně od Lucy Giordana. Tak podle tradice.

Opravdu, večer, když se všichni odebrali do svých apartmá – František byl již dlouhou dobu na pokoji – šel on špehovat. Ale byl svědkem zázraku.

Spolucestující svatého muže tvrdě spali. Pokoj byl ozářený pronikavým světlem a František v postoji, jak rozmlouvá s Bohem.

To by mělo zbavit krále veškerých pochyb o svatosti hosta. Kdežto on se nenechal přesvědčit a chtěl podrobit zkoušce jeho ctnosti. Jednoho dne byl u stolu a poslal Františkovi, po panošovi panu Jeronýmovi Cavaniglia, porci smažené ryby připravené pro sebe. Když ji měl svatý muž před sebou, udělal nad tím znamení kříže, a když ryby znovu ožily, vložil je do dvou stříbrných nádob, jež tam byly²⁰⁸. Pak je dal zanést zpět ke králi s napomenutím, že se musí dát svoboda všem nešťastníkům na dně žaláře²⁰⁹.

Král tím byl otřesen. Ale chtěl ještě zkusit jednu zkoušku. Předložil svatému muži podnos plný zlatáků, aby jich využil k založení kláštera ve městě.

Peníze, myslel si, by byly výbornou návnadou pro pokoušení ducha chudoby bratra.

František odmítl zdvořile, ale bez nechání příležitosti k novým nabídkám. Když konstatoval vladařovu nelibost, s neohrožeností toho, kdo umí hájit práva utlačovaných a slabých před Bohem a před lidmi, promluvil k němu zhruba takto: „Sire, vaše vláda, místo aby se vykonávala ve spravedlnosti a v lásce pro dobro a štěstí národa, jenž vám Bůh svěřil, jej sužuje tím, že budí všeobecnou nespokojenost a vyvolává křik odporu, který pro pochlebnictví, jímž vás obklopují dvořané, nedospěje k vašemu uchu. Vaše nedbalost v dozírání nad konáním vašich ministrů způsobuje, že oni jej beztretně sužují vydíráním a okrádáním. Věříte snad, že by nebylo peklo pro panovníky? Myslete na to, že se budete muset zodpovídat Pánu pánů z nespravedlností, jež se páchají ve vašem království!“

„Tyto peníze, které vy mi chcete darovat, nejsou vaše: je to krev vašich poddaných, vyždímaná tíží nesmírných daní. Já vás zapřísahám, Sire, abyste hned napravil vaše jednání a zlepšil vaši vládu. Jestli nezavedete znovu pořádek, pokoj, spravedlnost ve vašem národě – musím vám to říct ze strany Boží – váš trůn se zhroutlí a váš rod, nebude to trvat dlouho, zanikne!...“²¹⁰

Řeč tak smělá a drsné přísnosti kalábrijského poustevníka neprobudila hněv u krále. Naopak, popřál mu sluchu, zajímající se o úsudek muže, kterého měl před sebou. Přísnější by jistě býval byl soud Boží.

František, aby učinil svou řeč působivější a aby zároveň ukázal pravdivost, vzal jednu minci, prsty ji rozlomil, a vyprýštila z ní živá krev: „Hle, Veličenstvo“, pokračoval, „krev vašich poddaných, která volá před Bohem po odvetě“.

Král zděšeně vytřeštil oči²¹¹. Přislíbil, že se napraví; ale z historie víme, že nedostal věrně slibu a, podle světcových slov, jeho rod vymřel, ještě za života svatého muže.

Dříve než František opustil královské sídlo, chtěl mít král jeho portrét. Proto poručil dvornímu malíři vypočítat jej ze štěrbin zhotovené ve dveřích²¹². Potom obnovil svatému muži pozvání k otevření konventu v Neapoli.

František označil místo v polích, kde se tyčila poustevna Svatého Aloise a Martina, již v držení řeholníků vyslanými z Paterna, jako nejvhodnější k založení. Ale protože bylo

²⁰⁸ *Kalábrijský proces*, svědek XCVIII. (je to kaplan u dvora o. Ambrož Coppola).

²⁰⁹ O. TEOFILO RAYNAUD S.J. – *Trinitas Patriarcharum: Sv. Bruno... S. Franciscus Paulanus... S. Ignatius*. Červenec 1647, punct. VI., č. 10.

²¹⁰ G. ROBERTI, sv. cit., s. 377 a 378.

²¹¹ To víme z jedné velmi starodávné a stálé tradice.

²¹² Tento portrét světce se jeví být jemu nejpodobnější a pravděpodobně to je ten, který se uchovává v kostele Zvěstování v Montalto Uffugo (Cosenza) – dostali jej darem od pána Bedřicha Aragonského Nejmenší bratří chteří tam bydleli.

liduprázdné a vyprahlé, král mu navrhl, aby vybral jiné. „A přece“, přerušil jej svatý muž, „přijde den, kdy toto bude nejušlechtilejší a nejproslulejší městská čtvrť“²¹³.

Další zázraky byly vykonány svatým mužem v Neapoli v průběhu asi dvou týdnů.

Markéta Coppolská, soužená těžkým astmatem, neměla naději ve vyléčení. Světec ji povzbudil a ujistil ji, že by se brzy uzdravila salátem. Nebožačka poznamenala, že jí bylo od lékařů absolutně zakázáno užití octa.

„Udělejte pro lásku Boží, to co jsem vám řekl“, opakoval František, „a neobávejte se ničeho. Pán se postará“.

Kdo by to byl řekl? Tímto lékem se nemocná vyléčila²¹⁴.

Když Markéta viděla, že je zázračně uzdravená, naplněná radostí zašla za přítelkyní, nějakou Marinellou, která měla dcerušku celou posetou ranami z nemoci svatého Lazara. Obě dvě přivedly děvčátko ke svatému muži, který se obrátil na matku a pravil: „Jestli opravdu dychtíte po tom, aby Bůh udělil milost vaší dcerce, musíte nejdříve vrátit pověst, kterou jste nespravedlivě uzmula vašemu manželovi a vaší kmotře Antonii“. Potom jí dal nějaké byliny, aby je povařila a tou vodou omyla nemocnou.

Marinella se polepšila a odčinila pomluvu a dcera se koupelí uzdravila²¹⁵.

Tiberio Judicissa, šlechtic ze Spezzána, měl syna, přítele a dobrodince Františka, kterého ctil pro jeho svatost. Když se svatý muž chystal odebrat se do Francie, nacházel se on právě v Neapoli a prohlásil se za připraveného doprovodit jej.

František, tehdy v poustevně svatého Aloise a Martina, zůstal krátkou dobu zahloubaný. Potom se mladíka zeptal: „Neslyšíte nic?“, „Ne“, odpověděl tento překvapený.

„Nuže, pojd'te sem na okamžik poslouchat“. Přivedl jej k oknu, mladík nastavil ucho a: „Slyším jeden zvuk, který mi připadne jako onen od zvonů z mé fary ve Spezzanu“, zpozoroval.

„Nespletl jste se“, dodal světec, „a vězte, že ony oznamují smrt vašeho nejdražšího otce. Podříd'te se svaté vůli Boží a vraťte se ihned domů, abyste se staral o záležitosti vaší rodiny.“

Tento, zdrcený, šel konstatovat smutnou skutečnost.

Bylo načase pokračovat v cestě, tím spíše, že vyslanec Ludvíka XI. měl snahu přivést svatého muže ke svému panovníkovi, kterému již byl oznámen jeho odchod z Kalábie.

Král Ferrante, aby Františka poctil, jej chtěl dát doprovázet na cestě synem Bedřichem, princem z Taranta, a patricijem a neapolským básníkem Františkem Galeotou. Ti spolu se svatým mužem a jeho společníky, ještě šesti šlechtici a několika kavalíry, odpluli do Francie s trojveslicí jistého Intraccata²¹⁶.

* * *

Až do Ostie byla plavba klidná, ani se nesetkala s nebezpečími korzárů, hojných v mořích poloostrova. Když se dostali do blízkosti ústí řeky Tibery ve Velkém Korytě, galéra narazila na písčnou dunu. Marně se ji snažili vyprostit. František, zpraven o tom, požádal, aby mohl sestoupit. Pronikl do nedalekého houští a začal se na kolenou modlit. Teprve potom loď plula volně proti proudu Tibery²¹⁷.

V Římě velvyslanec křesťanského krále, maršál Baudricourt, se nabídl poskytnout světci a jeho společníkům pohostinství ve vlastní rezidenci²¹⁸; ale František vyběhl všechny jít

²¹³ Podle Františkova proroctví, ta se stala náměstím Paláce, v nynější době náměstí Plebiscitu, kde se tyčí bazilika věnovaná světci.

²¹⁴ *Kalábrijský proces*, svědek XCVIII.

²¹⁵ *Dto*.

²¹⁶ *Kalábrijský proces*, svědek XXIII.

²¹⁷ *Dto*; svědek XXII.

²¹⁸ *Anon. život.*, kap. V., č. 36, s. 114.

nejdříve do kostela, aby poděkovali Bohu za vyvážnutí z nebezpečí. Při vyjití našli celý národ nadšeně jej vítající. Novina o jeho příchodu se ve městě rychle rozšířila a sešli se knížata římské církve, patricijové i prostí lidé, aby jej uviděli: zástup kléru a věřících okolo postavy mnicha, aby jej požádali o modlitbu, aby od něj obdrželi radu, aby jej snažně prosili o vložení rukou na nemocné a uzdravil je. Světec všem pokorně a trpělivě naslouchal.

Nazítří, v den audience, přijatý od Sixta IV., František se mu vrhl k nohám se společníky; poděkoval mu za schválení udělené kongregaci. Prohlásil se být připraveným splnit jeho nařízení odebrat se na francouzský dvůr. Obnovil do jeho rukou sliby poslušnosti, čistoty, chudoby a vyprošoval pro sebe a Poustevníky apoštolské požehnání.

Papež naslouchal s obdivem slovům svatého muže. Chtěl, aby povstal. Objal jej a nechal jej zasednout blízko svého trůnu, zadržice jej v srdečné rozmluvě. Ještě dvakrát jej pozval na audienci, která se prodloužila na tři až čtyři hodiny²¹⁹.

Tolik blahovolnosti zástupce Kristova pohnulo Františka při jedné z nich, aby jej požádal o schválení slibu postního života, který on a jeho bratři poustevníci již praktikovali. Ale Sixtu IV., když rozvážil přísnost takového slibu, odmítl dát svůj souhlas.

František tehdy vstal a ukázal na kardinála Juliána Rozvera, přítomného audienci²²⁰: „Svatý Otče“, pravil, „hle to je ten, jenž mi udělí to, co mi nyní Vaše Svatost míní odepřít“²²¹.

Nejvyšší velekněz nepovažoval za vhodné splnit ono přání; chtěl však odměnit Františkův ctnostný život a proto navrhl, aby mu byla udělena svátost kněžství. Načež světec, pokládající se za nejnehodnějšího, vrhl se polekaný k jeho nohám a snažně jej se slzami prosil, aby, pro lásku Požehnaného Ježíše, nepokořil tak v něm kněžskou důstojnost²²².

Více naplněný obdivem než kdy jindy, papež, který mu chtěl projevit úctu, si přál, aby přijal alespoň pravomoc světit růžence, medaile a jiné zbožné předměty²²³. Říká se dokonce, že mu dal také pravomoc udělovat některé odpustky.

Římský pobyt Františka trval asi sedm dní²²⁴, během kterých navštěvoval kostely města, jako již jednou, když tudy putoval s rodiči. Byl také navštěvován velkým množstvím lidí²²⁵.

Mezi jinými, vypráví Bellarmino, o Lorenzovi Medicejském, který, nacházejíce se v Římě se synáčkem Janem, jej představil Františkovi: „Jeníčku“, pravil, „polib světci ruku“. A světec dobrácky na chlapce: „Ano, já budu svatý, když vy budete papežem“²²⁶. A proroctví se vyplnilo.

Další proroctví je připisované Františkovi podle jedné starodávné tradice a týká se založení kostela a kláštera Trojice de' Monti v Pincio²²⁷.

Když se odebral do Ostie, aby se nalodil se svými průvodce, jeden posel se představil světci a vyprávěl mu příhodu jedné matrony, která když jej navštívila, donesla si ze zbožnosti trochu sena ze svého lůžka. Když se o tom dozvěděl manžel, vysmál se jí a dělal si legraci z toho sena. Ale ihned byl postižen ochrnutím ruky.

„Buďte klidný, bratře“, ujistil František, „vraťte se jen domů, poněvadž není čeho se bát“.

Ten se vrátil a dozvěděl se, že ten muž se napravil a získal zpět užívání paže²²⁸.

²¹⁹ COMMYNES, sv. cit., s. 295-296.

²²⁰ Tento byl papežovým synovcem.

²²¹ Tak referuje Vincenc Caraffa, hrabě z Grotteria, v „Žádosti“ o svatořečení svatého muže, v r. 1516.

²²² VICTONIUS (P. Fr.), *Vita et miracula S. P. Francisci a Paula*. Romae, 1625, 1. III., kap. XIII.

²²³ Viz LANOVIUS, sv. cit. a. 1509, č. 4 a *Turinský proces*, svědkové IV., XII., XXV.

²²⁴ *Kalábrijský proces*, svědek XXIII.

²²⁵ COMMYNES, sv. cit., 1. cit.

²²⁶ BELLARMINO (S.) ROBERTO, Concio VI.; *De Gloria miraculorum* – Jeníček přijal jako papež jméno Lev X. a svatořečil Františka 1. května 1519.

²²⁷ Dvanáct let poté byl kostel a klášter realitou svěřenou jeho Řádu.

²²⁸ *Anon. život.*, kap. V., č. 37, s. 114.

Odliv zadržel na mělčině loď a všichni cestující byli sklíčení kvůli nepředvídaném zpoždění. Více než kdo jiný, jak si můžeme představit, vyslanec Ludvíka XI., který začal projevovat zjevná znamení neklidu. František zasáhl a: „Pro lásku Boží, bratři, vraťte se změřit vodu – řekl – neboť s Boží pomocí jí shledáte dosti“.

V okamžiku hladina řeky vystoupila o šest pídí²²⁹ a loď vyplula.

Během plavby zůstával světec v ústraní kajuty, pohroužen v modlitbě.

Není žádná zmínka v procesech svatořečení o zastávce svatého muže v Janově. Existuje však jedna místní tradice, podle níž byl prý František hostem Doriových a prorokoval postavení jednoho svého kláštera na pahorku Falsetto²³⁰.

Na prvním evropském dvoře

V Lyonském zálivu jedna prudká bouře přimělo loď zakotvit v blízkosti pobřeží, když vtom jedna loď, vedená piráty, začala střílet na jistou kořist.

Posádka zavolala Božího muže, aby je ochránil. On se vůbec nepolekal: „Bratři moji – pravil – zdvihněte kotvu a nebojte se. S Pánovou pomocí nikomu z vás nebezpečí nehrozí“.

Rychlá barbarská plachetnice, jejíž muži se chystali k dobytí lodi, zůstala znehybněná; zatímco galéra, s větrem v plachtách, se zachránila²³¹.

Z Marseille, kde chtěl kapitán přistát, se naši cestující museli vrátit zpět kvůli epidemii, jež pustošila město a okolí. Přistáli v Bormské zátocce v Kolumbově mysu²³².

Předtím než vpluli do přístavu, se chtěl František nechat vyzpovídat od o. Bernardina, aby se vyvaroval toho, pravil ve své pokoře, že by ona země trpěla Boží tresty za jeho hříchy²³³.

Potom poděkoval vyslancům neapolského dvora a se svými bratry, s panem de Bussiéres, Galeotou a několika dalšími, se vydal vstříc městu. Při zpáteční cestě trojveslice potkala bouři. Jeden z galejníků, Filip Fabalegno, našel pod jednou lavicí pár sandálů sloužících světcům: „Ó“, pravil, „tady jsou dřeváky toho prokletého bratra, který mě mohl osvobodit z řetězů a nechtěl“ a s opovržením je hodil do moře. Ale když se ony dotkly vln, nastalo bezvětrí, k údivu a radosti všech²³⁴.

V Bormes byl kvůli moru zakázán vstup cizincům. Světec, aby se vyhl dalším zdržením, která de Bussiéres odsuzoval, prosil: „Pro lásku Boží, bratři, nechte nás vejít, Bůh je s námi“.

Muži na strážích v bráně se nechali oblomit soucitem, když je viděli tak unavené z dlouhé cesty. Dozvěděli se od tlumočnicků kdo byl ten, který žádal o vstup a nechali je projít.

František si všiml v blízkosti jednoho kostela a vešel tam Byl zasvěcený sv. Roccovi, a několik dělníků, zabývajících se jeho opravou, se pachtilo okolo jednoho těžkého trámu. On

²²⁹ *Kalábrijský proces*, svědek XXIII.

²³⁰ Nynější Svatyně námořníků – bazilika sv. Františka z Pauly. Jednoho času v Janově byli Nejmenší nazýváni „Bratři knížete Doria“ pro ochranu poskytnutou jim touto rodinou. (Viz od GAETTI P. ALBERTO MARIA O.M. „*Knížecí svatyně*“ *zbožných námořníků sv. Františka z Pauly v Janově*. Řím, 1960.)

²³¹ *Kalábrijský proces*, svědek LXXXV.

²³² *Dto*; svědek XXIII.

²³³ *Dto*, 1. cit.

²³⁴ *Dto*, 1. cit.

přistoupil, dotkl se jej a pravil: „Pro lásku Boží“, oslovil jej, jakoby mohl rozumět, „vy musíte soužit Božím domu, aniž byste nutil k takové námaze tyto dobré bratry“.

Tím dotykem a těmi slovy se stal trám lehký natolik, že mohl být přepraven s krajní snadností.

Byl ještě v kostele a již byla zpráva o zázraku přinesena do města. Všichni občané se tehdy sešli požádat jej, aby vyprosil od Boha osvobození od pohromy. František zjhl. Udělal nade všemi znamení kříže a nemocní byli uzdraveni²³⁵. Další z toulánu a z okolních středisek přiběhli, aby si vyprosili uzdravení a dosáhli jej. Tak ti, kteří hledali útočiště v hradbách Bormesu, byli imunní od pohromy.

Během dvoudenní zastávky přicházeli věřící, aby pozdravili světce, a stříhali mu a odnášeli si na památku kousky kutny a kapuce. Zázrakem, i přes jejich nediskrétní projevy zbožnosti, tyto zůstávaly neporušeny²³⁶.

Aby se František při odchodu vyhl okázalým ovacím, učiněným neviditelným, počkal na své druhy za hradbami. Poté co jej dohnali, pokračoval opět v cestě²³⁷.

Jenom z lásky chtěl vstoupit do Frejus, liduprázdné kvůli moru. Vně Méous potkal jednu ženu, jíž se ptal jak je možné, že není nikoho vidět. „Ach ouvej, Otče můj!... – odpověděla ona – Nevíte, že je tady mor? Skoro polovina obyvatelů již zahynula a ze zbývajících někteří uprchli jinam, jiní leží nemocní“. Nuže – vybídl František – jděte jim říci, že jsem přišel, abych jim pomohl“.

Zástup nemocných se seběhl k paláci Kapitolu, kde svatý muž vyčkával, a byli od něj uzdraveni. Město osvobozené od nákazy nabralo život. Znovu se všichni vrátili a František, po několika dnech, následován žehnáním ode všech, odešel.

Konečně dorazila novina o jeho příchodu ke sluchu Ludvíka XI. a zakusil z toho takovou radost, že nevěděl – podotýká očitý svědek – zda je v nebi nebo na zemi²³⁸.

K Janu Moreau, který mu to oznámil, pravil: „Žádejte ode mne, co chcete – pravil – a bude vám to dáno“²³⁹. Skutečně, očekával svatého muže s krajní úzkostí, o to více, že s průběhem dnů se jeho nemoc zhoršila a zároveň rostla jeho nedůvěra v ty, co byli okolo něj.

Nyní mu naděje na vyléčení dávala zapomenout na bolest, která jej soužila.

Začal činit opatření, aby přivítal co možná nejdůstojněji poustevníka z Kalábie. Poslal do Lionu svého hofmistra Rigaulta Doreille s vlastnoručně psaným dopisem, aby se postarali svatému muži o pohostinství, a s příkazem, aby jej zvláštními posly zpravil o jeho příchodu do Tours²⁴⁰.

Do Lionu, kde se zdržel jeden den, dorazil František na koni²⁴¹. Potom, na vozu, který mu schválně vypravili, projel přes Nevers Auxerre, Roanne, Orleans, činíce znamení upřímným a nadšeným aklamacím zástupů²⁴². Mnozí dosahovali opravdového fanatismu a trhali mu části hábitu a vlasů, jen aby na něj měli památku²⁴³.

Nebýt zázraku, utrpěla by tím jeho bezpečnost. On musí mít jistě neobyčejné schopnosti – říkali lidé – od té chvíle, co jej král přivolał z takové dálky kvůli uzdravení.

Nepředcházela jej, konec konců, pověst zázraků vykonaných v Itálii a v poslední době v zemi Francouzské? Tyto jsou důvody nadšení. Ostatně, jeho samotná postava, jíž přísnost

²³⁵ RAYNAUD, sv. cit., bod VI. – 5. O. Štěpán Octout, od Nejmenších, asi koncem 16. století vedl mimoprocesní vyšetřování, ze kterého máme shora zmíněné podrobnosti.

²³⁶ *Dtto*, kap. IV., s. 54.

²³⁷ *Dtto*, 1. cit.

²³⁸ *Turínský proces*, svědek 41.

²³⁹ Tento byl jedním z družiny de Bussiéra.

²⁴⁰ Viz ROLLE, *Revue du Lyonnais*. t. XXIX – 31.

²⁴¹ V hotelu du Griffon.

²⁴² U ROLLE, (sv. cit.) jsou uváděny náčrtky z dubna 1483 z této cesty.

²⁴³ *Anon. život.*, kap. V., č. 36, s. 114.

pokání a dobrota ducha dávaly výraz posvátného majestátu, vzbuzovala obdiv při prvním pohledu.

Když zástup prořídil, svatý muž chtěl vstoupit do jednoho kostela a modlit se, snad aby uchránil svou pokoru, jistě také aby se zásobil novou duchovní energií, kterou čerpal u nohou svatostánku.

Čas míjel. Když jej de Bussiéres neviděl ukazovat se, dal jej zavolat.

Poslové vstoupili do kostela; ale, ke svému překvapení, neviděli nikoho. František se stal ještě jednou neviditelným, aby nebyl přerušen ve své rozmluvě s Bohem.

Byl hledán všude stále s nepořízenou. Myslelo se, že se vrátil svou cestou: konečně, vida ho, klidného, jasného, vyjít z kostela a přicházet jim naproti.

V Amboise, dvanáctiletý nástupce Karel, na přání otce, doprovázený členy rodiny a předcházený církevními a civilními autoritami, šel naproti Františkovi.

Když mu byl zblízka, padl na kolena a žádal od něj požehnání. Bylo to první setkání s rodovými princí.

Nazítří světec s malým Karlem a jeho družinou odjížděli do Tours.

Ludvík XI., který se uchýlil na hrad Plesis-lez-Tours, místo vně města, chtěl připravit poustevníkovi triumfální přijetí, jakoby se jednalo o samotného papeže. Ačkoli nemocný, vyšel mu naproti, ovinitý královským pláštěm a následovaný celým dvorem.

I setkali se ti dva, tak odlišní jeden od druhého: František, kajícník z Kalábrie, zakladatel řeholní rodiny, která měla převychovat společnost v duchu křesťanského umrtvování, světec, jemuž Bůh propůjčil mimořádnou moc nad přírodou, nejpřímněji a všeobecně uctívaný, a Ludvík XI., největší evropský panovník a nejobávanější kvůli tyranii a krutosti.

Vrhl se na kolena před svatým mužem a zapřísahal jej, aby mu byl prodloužen život²⁴⁴. František si pospíšil pozvednout jej a odpověděl – historik podotýká – jak se sluší na moudrého muže²⁴⁵.

Panovník se postavil vedle Božího muže, rozzářený útechou a chtěl jej doprovodit do apartmá jemu vyhrazenému u kaple sv. Matyáše²⁴⁶. Jako tlumočnicka mu poslal Ambrože Rambaulta a vyslal de Bussiéra a Petra Briconneta, aby pečovali o něj a o jeho druhy.

Dvojnásobně nemocný – na duši více než na těle – chtěl vidět každý den svatého muže. Za tím účelem jej chodíval navštěvovat; poklekával před ním, úpěnlivě žadonil o požehnání a vytrvale jej prosil o vyléčení, v naději – že „dobrý muž“ – jak jej nazýval – se rozhodne udělit mu jej²⁴⁷. Projevoval mu proto laskavou péči, ale ne bez vlastních zájmů.

Ve skutečnosti, bylo zapotřebí zázraku. Ne toho, který by mu vyléčil tělo, spíše však duši, jejíž záchrana byla více než v nebezpečí.

František, který rozpoznal, skrze božskou inspiraci, stav oné duše a současně Boží vůli, jako tu, která jej zavedla do Francie, aby připravil krále na smrt, učinil zázrak. Po překonání odporování jeho buřičské povahy, mu odpoutal srdce od země. Vybídl jej, aby litoval svých ničemností a odčinil je, a aby přijal s křesťanskou odevzdaností smrt.

Ale Ludvík XI., zpočátku zklamaný, se obrátil písemně na nejvyššího velekněze, aby, jako nařídil svatému muži odebrat se k němu, tak jej přesvědčil, aby pro něj dosáhl uzdravení.

Papež odpověděl tím, že poslal Františkovi dva papežské listy, kterými jej zavazoval, pod příkazem poslušnosti a pod trestem exkomunikace, prosit Pána za zdraví nejkřesťanštějšího krále, aniž by bral na zřetel to, co by mu někdo jiný mohl namítat²⁴⁸.

I modlil se světec za tímto účelem; ale Boží záměr s Ludvíkem XI. se ukázal být jiný.

²⁴⁴ COMMYNES; kap. VI; *Anon. život.*, kap. V., č. 36, s. 114.

²⁴⁵ COMMYNES, sv. cit., 1. cit.

²⁴⁶ V ohrazeném prostoru královského parku, přesně na území Montils.

²⁴⁷ *Turínský proces*, svědek LV.

²⁴⁸ TAJNÝ Vatikánský archiv, Sada 39, sv. 15, *Liber Brevium* f. 293. Viz znění v GALUZZI A., sv. cit. s. 122-125.

Král se obával, že se ocitl před jedním z tolika šejdířů, procházejících v poustevnických šatech u jeho dvora, a během času, který uplynul mezi zasláním dopisu a odpovědí, chtěl vyzkoušet ctnosti Františka. Pověřil proto Petra Briconneta a další, aby jej nikdy neztratili z dohledu, především když se na dlouhé hodiny odebral do ústraní. Oni museli pozorovat, že světec byl obvykle zamyšlený v modlitbě²⁴⁹, a toto oznámili i králi.

Přešel tedy ke zkoušení, jako již neapolský král Ferrante, v těch věcech, které neúčinněji prozradí pokrytce. Ale viděl, že byly zdvořile poslány zpět.

Chtěl to vyzkoušet s uměleckým a drahocenným stolkem, opatřeným jídelním příborem ze zlata a stříbra. Také tentokrát se zkouška minula cílem.

„Řekněte Jeho Veličenstvu – nechal mu vyřídít František – že toto drahé nádobí je zbytečné pro chudé poustevníky; nám stačí miska, hrnek ze dřeva a hliněný hrnek“.

Poslal mu potom nádobí z umělecky zpracovaného cínu a malou sošku Panny, jemně tepané ve zlatě. Načež světec poslal všechny věci zpět: „Poděkujte králi za takovou štědrú dobrotu a řekněte mu, že má zbožnost nepatří zlatu a stříbru, ale Panně Matce Boží, která kraluje v nebi se svým božským synáčkem. Mám u sebe jeden papírový obrázek a tento mi stačí“.

Podruhé mu Ludvík XI. poslal znovu sošku, aby s ní svatý muž volně disponoval, a on na to: „Není zapotřebí, abych bral na sebe já podobné pověření. Král má své almužníky, kteří to mohou udělat mnohem lépe než já“²⁵⁰.

Neměl se už čeho chytit panovník, když Jakub Coitier, dvorní lékař, závidějící přízeň, které se poustevník těšil, poradil novou zkoušku. Ludvík XI. šel navštívit Františka a, mezi čtyřma očima, vytáhl z pláště váček zlatých mincí: „Dobrý muži – pravil – nyní, když nás nemůže nikdo vidět, vezměte si tyto peníze: poslouží vám k vybudování kláštera vaší kongregace v Římě“.

A František: „Výsosti, místo toho, abyste je daroval mně, vraťte tyto peníze vašim poddaným, kterým jste je neprávem odejmul“.

Odzbrojený král se vzdal²⁵¹. Pochopil, kdo byl František, a opustil veškeré pochybnosti o jeho svatosti.

Tento se necítil ve své kůži u dvora, kde hluk vojenských obřadů, tlachání dvořanů, šelest hedvábných rouch princů, dam, kavalírů, komořích v livrejích neskýtaly ony vnější podmínky, nutné pro toho, kdo je v neustálém spojení s Bohem. Uchyloval se proto často do houštin královského parku, kde spatřil malou jeskyňku ukrytou v hloží a dvorem nebranou na vědomí.

Ale shodou okolností, jednoho dne Anna Francouzská, prvorozená krále, během své procházky spolu s dámami a několika šlechtici, procházela těmi místy a uviděla Františka ve vytržení, obklopeného zářícím třpytem. Když překonala první ohromení, poslala o tom zpravit otce. Ten když přiběhl, mohl se těšit z nádherné podívané, a nařídil, aby nikdo z té strany neprocházel, aby nebyl světec rušen. On sám tam chodíval často, ale pro povzbuzení. Jeho svědomí se probouzelo a od té chvíle Františkovo působení na něj mělo překvapující účinek. S poddajností připravil král duši na poslední cestu.

Úplné vyplnění povinností vůči církvi, kladené mu na srdce světce, bylo splněno především skrze desátky²⁵² a navrácení městských okolí Valentinois a Die²⁵³.

Vícekrát vycházel v slzách Ludvík XI. od pohovorů s „dobrým mužem“, ale klidný a vyrovnaný, v protikladu ke svému potměšilému a krutému temperamentu. Naučil se zdravit

²⁴⁹ *Turínský proces*, svědek XXXIV.

²⁵⁰ *Anon. život.*, kap. V., č. 40, s. 115. Soška byla odhadována na 17.000 dukátů.

²⁵¹ *Anon. život.*, 1. cit., č. 41, s. 115.

²⁵² Je známo z papežských listů existujících v T.V.A., *Arm.* 39, sv. 15, f. 327 r. Viz text v GALUZZI A., sv. cit., s. 124.

²⁵³ Sebastiano Fantoni Castrucci: *Historie města Avignonu a státy Apoštolského stolce v Galii*. Benátky 1678 I. III., s. 345 – Viz také T.V.A., 1. cit. Viz text v GALUZZI A., sv. cit., f. 366, s. 125.

jako svatý muž: „Ave Maria“. Poté co se stal mírnějším, ukázal se být svolným napravit nepořádky svého vládnutí. Jedinou útěchou při zhoršování nemoci mu byla přítomnost Františka, který využil vhodné příležitosti, aby mu jasně vyložil Boží vůli.

„Dobrý muži – ptal se jej král – od vás očekávám jasnou a přesnou odpověď na tyto tři otázky. Musíte mi říci, zda se uzdravím z této nemoci; jakým způsobem budu muset urovnat při s králem aragonským kvůli hrabstvím Roussillon a Cerdagna; jaké jsou pohromy, které postihnou Francii po mém skonu“.

„Veličenstvo, nikdo na světě si nemůže osobovat právo na zkoumání božských úradků; ale jestliže je to Pán sám, který nám je ukazuje, je naší povinností ochotně se jim podrobit a ctít je. Povolán vámi, odmítl jsem odcestovat, abych neopustil své ústraní; ale když jsem poznal, že Bůh si přál mít mě u vás, neváhal jsem přijít sem, abych vám dal poznat jeho svatou vůli. Nuže, ó králi, já vám musím sdělit, že vy se neuzdravíte a že je nutné dát hned do pořádku vaše záležitosti, protože vám teď zbývá už jen velmi málo času ze života. Pokud jde o spor s králem aragonským já myslím, že vás musím pobídnout, abyste mu postoupil to, co mu náleží. Na třetí otázku odpovím s bolestí, že zanedlouho bude vaše království potrestáno metlou kacířství“²⁵⁴.

Král na Františkovu radu promyslel uspořádání věcí království. Poté co zavolal korunního prince z Amboise, dal mu poslední poučení doporučující mu rozvahu při vládnutí a, v přítomnosti celé královské rodiny, jej jmenoval svým nástupcem, svěřivše vladařství prvorozené Anně, dokud Karel nedosáhne plnoletosti. Svatému muži svěřil pomáhat jim radami a modlitbami.

Potom se věnoval už jen výlučně své duši, se svatým mužem stále nablízku pro jasnost, kterou v něm vzbuzoval.

25. srpna 1483 při jedné těžké krizi pozbyl vědomí, ale ne život.

Znovu se zotavil, opravdu, žádal a obdržel útěchy církve s povzbuzením přítomných, a vzývající často „Naše Paní z Embrumu, má dobrá Matko, pomozte mi!“ , v sobotu 30., v den drahý Matce Boží jak bylo jeho přáním, a podle ujištění svatého muže, přešel pokojně do věčnosti²⁵⁵. Měl sedmdesát jedna let .

„Já jsem neviděl zemřít žádného člověka tak klidně“, poznamenal dějepisec²⁵⁶.

František, podle Lanovia, při té příležitosti chtěl vyzkoušet ctnosti otce Jana Caduria a předal mu vlastní čepičku, s doporučením, aby ji dal na hlavu zesnulého panovníka, který by opět ožil. On však, přemožen krajním studem kvůli přítomným osobnostem, nesplnil příkaz, za což jej světec za trest poslal zpět do Itálie²⁵⁷.

František se neúčastnil pohřbu; ale zdržoval se mnoho dní v ústraní cely , v tichu a v modlitbě.

Stařecká moudrost a zlatý západ

²⁵⁴ Viz ROBERTI G., sv. cit., s. 421 s.

²⁵⁵ HENRION, sv. cit., díl 1. 35. *Anon. život.*, 1. c., č.42.

²⁵⁶ COMMYNES, sv. cit. 1. VI., kap. XII.

²⁵⁷ LANOVIUS, sv. cit. ad. A. 1483 – 2.

Anna z Béaujeu, věrný obraz Ludvíka XI., sesadila a připravila o majetek ničemy a nepoctivce kteří si získali otcovu přízeň. Proti odbojníkům, vedených bratrancem Ludvíkem Orleánským, dosáhla vítězství v pamětihodné bitvě u Sv. Albína (1488)²⁵⁸, během níž se František modlil za vítězství jejich zbraní²⁵⁹.

Historie připomíná další světcovy zásahy. I když dalek jakéhokoli vměšování ryze politického, navrhl on sňatek Karla VIII. s Annou z Bretaně, tudíž tato byla zákonně připojena ke koruně²⁶⁰.

Když oslavili svatbu, královští manželé se odebrali do Montils, kde on býval, aby mu poděkovali za zjednání šťastného sňatku²⁶¹.

Přáli si také, aby šel za kmotra prvnímú narozenému dítěti²⁶².

Následně, když onemocněla královna, František ji znovu uzdravil²⁶³ a předpověděl, že bude mít tři děti; avšak jestliže rodiče nebudou dodržovat božský zákon, „Bůh odřízne výhonky a ostrhává vinici“: a to se přesně vyplnilo²⁶⁴.

Světcova přítomnost na hradě byla výstrahou dámám a rytířům. Jeho působení bylo příkladnou brzdou ve zkaženém a rozpustilém prostředí.

Avšak nezapomněl na dobro svého institutu v zemi, která jej hostila. Proto si přál legalizovat osvědčenými dopisy majetek, který již obdržel ústně od zesnulého vladaře. Jménem Karla VIII. mu jej vládkyně 19. března 1485 s radostí udělila: oba dva si vážili svatého muže a ctíli jeho rady.

Zároveň, vybavený doporučujícím dopisem Karla VIII., obrátil se na nového Papeže pro potvrzení výsad jeho kongregace. Inocenc VIII. mu je potvrdil dne 23. března toho samého roku konstitucí „Pastoris officium“.

Chybělo ještě přiznání církevních a civilních úřadů Francie. Také toto on dostal a, bez kladení průtahů, započal upevňování a rozšiřování díla.

Povolal do Itálie několik řeholníků, mezi nimi otce Baldassarra di Spigno a otce Clavense, a se zplnomocněním arcibiskupa z Tours, kardinála Elia de Bourdeille, přivítal mezi své tyto: Germano Lionet²⁶⁵, Matouš Michel²⁶⁶, Ludvík Barbier z Alenconu, František Cérdonis, Jakub l'Espérvier, Marziale Désvoisins, Jan Abundance a František Binet. Tento poslední, již převor opatství Marmoutier, pomohl Františkovi při sepisování řehole.

Když se komunita rozrostla, rezidence sv. Matěje se ukázala být nevyhovující a, 24. dubna r. 1489, listy od krále byla nařízena stavba rozsáhlejšího kláštera na samém území Montils.

Tato, svěřena péči pana Renáta Cyniera, byla dokončena v r. 1491, vně území královského parku.

Františkova cela byla vybudována odděleně, na místě snadno přístupném, kam se král často odebíral navštívit její²⁶⁷.

Během prací objevil několik dělníků doupě zmijí a chystali se je zabít, když vtom zasáhl světec na jejich obranu:

„Pro lásku Boží nečiňte nic zlého těmto ubohým zvířatům, ony tu už zítra nebudou“.

V noci je vzal jako otýpku roští a zanesl poblíž břehu řeky Cher²⁶⁸.

²⁵⁸ V Bretani.

²⁵⁹ *Vita anon.*, 1. c., V. č. 44, s. 115.

²⁶⁰ LANOVIUS, sv. cit., ad a. 1448 – 2.

²⁶¹ DUVIVIER (P. F. CLARUS): *Vie et miracles de Saint Francois de Paul*; v Paříži 1609, kap. IV.

²⁶² Karel Orgando (Protokol o křtu, existující v NÁRODNÍ KNIHOVNĚ v Paříži, to potvrzuje).

²⁶³ *Anon. život.*, c. VI., č. 46, s. 116.

²⁶⁴ *Dtto*, c. V., č. 43, s. 115.

²⁶⁵ Rodem z Tours. Byl druhým generálním korektorem Řádu po světcí (1511).

²⁶⁶ Později byl světcovým tajemníkem

²⁶⁷ V přítomnosti svatého muže se Karel VIII. zdržoval prostovlasý. Viz *Turínský proces*, svědkové IV. a VII.

²⁶⁸ *Anon. život*. Kap. X., č. 249, č. 2.

Vládnoucí Anna si velmi vážila svatého muže, neboť byla svědkem jeho zázraků. Jednoho dne, zarmoucená kvůli své neplodnosti, odebrala se k němu pro útěchu. „Madam, neračte se trápit kvůli tomuto – odpověděl jí starý patriarcha – ještě dříve než já opustím Francii, vy budete mít vytoužené potomstvo²⁶⁹“.

Rok na to se narodil Karel Bourbonský, hrabě z Clérmontu.

Později jí svatý muž doporučil: „Madam, postarejte se o vzdání díky králi králů, protože zakrátko se rozveselíte z dědičky“, a anonymnímu životopisci, který poznamenal, že bylo nebezpečné vyjádřit se s takovou jistotou k věci, která by se pak nemusela uskutečnit, řekl pouze: „Nechme konat Boha“. Několik měsíců poté se narodila také Zuzana²⁷⁰.

Z vděčnosti Anna vystavěla v r. 1493 klášter v Gien²⁷¹, kam František poslal otce Bernardina z Otranta.

I další konventy již vznikly, mezi nimiž ony v Ambois, ve Fréjus a v Nigéon; a jiné vznikly, ještě za života zakladatele, nejen ve Francii, ale i ve Španělsku, v Itálii a v Německu.

Proslulým ve Španělsku je onen v Andujaru, poblíž Malagy.

Ferdinand V. Katolický (Dobrotivý), útočil proti Marům, aby je vyhostil z království Granady.

Oblehl Malagu; ale protože se tito úporně bránili, chystal se přerušit obléhání a upustit od válečného tažení.

František, který skrze prorocké osvícení poznal z které strany by dosáhl vítězství, poslal mu otce Bernardina z Cropalati a otce Jakuba Léspervier s příkazem povzbudit jej v pokračování v bitvě, jistý vítězstvím jeho zbraní.

Král vyslyšel posly a viděl korunovanou úspěchem statečnost vlastních vojsk. Vděčný svatému muži a jeho společníkům, které nazval „Bratři vítězství“, daroval jim poustevnu v Andujar²⁷², s pravomocí zakládat kláštery v jeho království.

V Německu se vděčí Maxmiliánovi I. Rakouskému, jestliže tam mohl František zřídit několik domů.

* * *

Když dosáhl Karel VIII. plnoletosti, přál si, dle zlých rad zainteresovaných, dobytí Neapolského království, kvůli právům uděleným mu od Renata d'Angiò a sporům krále Ferranta.

Marnými byly pokusy světce, aby král upustil od pošetilého záměru. Mladý, odvážný, chtivý dobývání a slávy, Karel urovnal existující spory s Ferdinandem V. ve Španělsku a Maxmiliánem I. v Rakousku; spojil se s Ludvíkem Maurem a, po dosažení neutrality v Benátkách, tak aby se nemusel obávat útoku, v září r. 1494, o síle asi padesáti tisíc ozbrojenců překročil Alpy a zahájil onen triumfální pochod, který jej od Piemonte přivedl do Neapole bez nejmenšího odporu.

Tam se Alfons II. vzdal trůnu ve prospěch Ferdinanda II. utečeného na ostrov Ischia. Karel VIII. vstoupil do hlavního města a roztáhl se tam; ale brzy začala jeho zklamání.

Italské státy se spojily v jeden svaz, postavili se mu ve Fornovu 6. července 1495, a on musel kvapně troubit na ústup. Dobře pro něj, že měl za přítele svatého muže.

František, který vnuknutím poznal nebezpečí, v němž král byl v oné bitvě, shromáždil komunitu k modlitbě. Potom, zářící ve tváři, zvolal: „Král je zachráněný a vítězný“ – a vybídl všechny, aby děkovali Pánu²⁷³.

²⁶⁹ *Anon. život.*, 1. k., č. 46, s. 116.

²⁷⁰ *Dtto.*

²⁷¹ Jižně od Orléansu.

²⁷² Vznikl tam kostel „Santa Maria de la Victoria“.

²⁷³ LANOVIUS, sv. cit., ad a. 1495 – 2.

Bojovný duch panovníka se uklidnil a se světcovými radami, kterým, přes úctu chovanou k němu, nepopřál vždy sluchu (také pokud jde o rodinné chování), se oddal životu opravdové zbožnosti a před sestrou Janou se jednoho dne takto vyslovil: „Já jsem odhodlaný už nespáchat smrtelný hřích“. Zemřel krátce potom v r. 1498 oplakávaný Františkem.

V tom samém roce po něm nastoupil na francouzský trůn bratranec Ludvík, vévoda z Orleans. František, který měl již osmdesát dva let, protože považoval za ukončené poslání svěcené mu umírajícím Ludvíkem XI., se rozhodl vrátit do vlasti. Kláštery v Kalábrii si důrazně vyžadovaly jeho přítomnost, a on si přál uzavřít svůj pozemský den v rodné zemi.

Za takovým účelem vyslal otce Bineta k novému panovníkovi, aby jej požádal o průvodní list. Ludvík, který neměl možnost poznat jej dobře, neměl obtíže s jeho poskytnutím, a světec, poté co dal sbohem řeholníkům, jež zanechával ve Francii, se vydal na cestu zpět.

Když se u dvora dozvěděli o jeho odchodu, všichni jednomyslně nesouhlasili s jednáním krále, všichni byli jednomyslní v zamítnutí králova jednání, zejména kardinál Jiří Amboise, arcibiskup z Rouen, který šel do paláce panovníka zapřísahat, aby průvodní list odvolal. Ludvík XI. uznal svůj omyl a hned poslal několik posílů, aby Františkovi nařídili vrátit se.

V Lionu, dostihnout královskými posly, světec sklonil hlavu před božskou vůlí, zdrcený žalem z poslední zkoušky: odloučení od rodné země.

Když opět vešel do Plessis-lez-Tours, král jej chtěl poznat osobně, a poté co se odebral do jeho cely, zdržel se tam tři hodiny v srdečném pohovoru.

Když vyšel, pravil: „Já bych nikdy nevěřil, že by byl na zemi člověk tak svatý. Přísahám vám, že on mi odhalil několik tajemství mého svědomí, známých pouze Bohu“²⁷⁴.

Od té chvíle, jako již jeho předchůdci, choval hlubokou úctu ke světcům; potvrdil kongregaci přízně a výsady, zatímco se František za něj dále modlil a radil mu.

Ale kdo měl hlavně Františka v úctě, jako opravdového dobrodince vlasti duše, byla Jana z Valois²⁷⁵, dcera Ludvíka XI, která měla sotva dvanáct let, když jej uviděla poprvé. Neoblíbená u otce kvůli svým tělesným vadám, a pro výrazný sklon ke zbožnosti, byla poslána do vyhnanství na hrad Liniers, kde vedla život skoro samotářský.

Nucená tím samým provdat se za prvního rodového prince Ludvíka z Orleansu, vytrpěla také z jeho strany, neboť jemu bylo zase vyhrožováno od panovníka: „Jestliže se pán z Orléansu neodebere navštívit svou nevěstu do Liniers – dal mu vzkázat – dám jej vrhnout do moře a bude se o něm vědět méně než o posledním poddaném mého království“²⁷⁶.

Dobrá Jana, předmět odporu a nenávisti, poté co ženich nastoupil na trůn, podstoupila novou, větší zkoušku: bylo jí upřeno uznání královny. Skutečně, Ludvík XII. se obrátil na Svátý stolec, aby dosáhl formálního prohlášení o neplatnosti manželství.

Papež²⁷⁷ svěřil případ jedné komisi vynikajících prelátů, kteří prokázali vadu v dohodě a vynesli v r. 1498 příznivý rozsudek.

Jana se během procesu často odebírala k Františkovi pro radu a, podle tradice Řádu, aby měla osvíceného průvodce pro svou duši žíznicí po pokoji a po nebi.

Dokonce se říká, podle téže tradice, že dostala od svatého muže terciářský provaz.

Oba dva, poslušní k autoritám, poznali v rozsudku plán Prozřetelnosti. Jana, poté, když jí kardinál podal oznámení, zvolala: „Bůh buď veleben!“ a uchýlila se do Bourges ve vévodství BERRY, kde založila Řád Zvěstování, uskutečnivše to co vždy cítila jako své pravé povolání²⁷⁸.

²⁷⁴ VICTON, sv. cit. s. 136.

²⁷⁵ Hraběnka de FLAVIGNY – *Une fille de France: la bienheureuse*. Paříž, Lécoffre. Nedávno o ní napsal CONTARDI ENRICO, *Svatá Jana – Královna Francie*, Řím, 1950.

²⁷⁶ FLAVIGNY, sv. cit. s. 40.

²⁷⁷ Alexandr VI.

²⁷⁸ Zemřela s pověstí svatosti 4. února 1505, byla svatořečena Piem XII. o letnicích v r. 1950.

Když zemřel Inocenc VIII., František, jemuž záleželo na konečném schválení díla svého srdce, se obrátil na nástupce.

Alexandr VI., poté co nahlédl také do doporučujícího dopisu francouzského vladaře, 26. února 1493 dal kongregaci nové označení „Řád Nejmenších“, schválil mu Řeholi a definitivně mu stanovil místo v Církvi²⁷⁹.

Podle jedné starodávné legendy, uváděné Moralesem²⁸⁰, obecné jméno „Nejmenší“, vyhrazené řeholníkům Františka z Pauly, bylo již známo světců z Assisi. Když byl tento na vahách, zda má svým bratrům přiřknout pojmenování „Menší“ nebo „Nejmenší, prý se mu zjevil Ježíš, který mu představil jednoho hošíka a řekl: „Jméno „Nejmenší“ není pro tebe ale pro tohoto“.

S pomocí o. Bineta se Paulán pustil do poslední velké námahy jeho života: obměnit v podstatě již schválenou Řeholi připojením čtvrtého slibu doživotního postu²⁸¹.

Prostřednictvím Ludvíka XII. ji poslal do Říma ke schválení. Prvního května 1501 ji tentýž papež bulou „Ad ea quae circa decorem“ dobitivě schválil; ale protože si svatý muž všiml v textu opomenutí jedné užívané formality – zdání kardinálů - žádal o nové schválení.

S otcovskou laskavostí bylo žádosti vyhověno a papež, s příznivým dobrozdáním patřičné kardinálské komise, 20. května 1502 udělil nové schválení²⁸², které se však v definitivní formě získalo od Julia II²⁸³.

Posléze s Řeholí bylo předloženo Nejvyššímu Magistrátu Korektorium a Trestní zákoník Řádu, a 28. července 1506 bulou „Inter caeteros regularis observantiae professores“ a „Pastorka officii nobis commissa cura“, bylo oboje slavnostně schváleno²⁸⁴.

František se mohl mít za plně uspokojeného, že dosáhl cíle svých námah s úspěchem Prozřetelnosti, navzdory nepříteli každého dobra.

Je známo, věru, že tento jednou, pod podobou anděla se mu představil a přesvědčoval jej, aby neukládal slib postního způsobu života.

Světec, který znejistěl, se rozhodl dotázat Římského papeže a již dva řeholníci byli kvůli tomu vysláni. Ale pokora se líbila Bohu a, v noci předcházející jejich odchodu, dal vědět svatému muži, že první návrh zahrnující ten sporný slib byl svatý a bylo jej třeba dodržovat.

František řeholníkům, kteří jej nazítrí žádali o požehnání dříve než odcestují vstříc Římu, řekl: „Vaše cesta je teď už zbytečná, protože Pán rozptýlil všechny mé pochyby“²⁸⁵.

Postní přísností, schválenou slavnostním slibem pro všechny i jednotlivé Nejmenší, František svěřoval staletím památku obnovy chtěné Prozřetelnosti: svědčit rozpuštělému a zpohanštělému světu možnost evangelijního umrtvování a přivolat jej zpět k jeho duchu a praktikování.

Svatý muž byl uspokojený z takového ovoce; více ještě pro kontinuitu takového svědectví ze strany těch, kteří je zvětňují v novém Řádu. Proto se mohl modlit jako Simeon: „Nyní můžeš, Pane, propustit svého služebníka v pokoji...“²⁸⁶.

Dříve než zavře oči na zemi, sledujme jej v doplnění rodiny „nejmenších“: založení Druhého a Třetího Řádu.

²⁷⁹ Bulou „metritis religiosae vitae“. Text v GALUZZI A., sv. cit., s. 138-139 a text Řehole, dtto; s. 139-146.

²⁸⁰ MORALES (F. Io. De) *epigone de la fundacion de la provincia del Andaluzia de la Orden de los Minimos...*, Malaga 1619, text. 3.

²⁸¹ Nová Řehole, která v původním sepsání obsahovala třináct kapitol, v tomto druhém jich obsahuje pouze deset. Viz LANOVIO, sv. cit., ad a. 1493 – 5. Pro text buly a řehole viz GALUZZI A., sv. cit., s. 146-157.

²⁸² Bulou „Ad fructus uberes“. Pro text jedné i druhé viz GALUZZI A., sv. cit., s. 157-167.

²⁸³ Tak z papežského listu „Ex debito pastoralis officii“. Text v GALUZZI A., sv. cit., s. 167-170.

²⁸⁴ Text v GALUZZI A., sv. cit., s. 170-178.

²⁸⁵ *Anon. život.*, kap. V., č. 45, s. 116.

²⁸⁶ Lk 2,29.

První z těchto, pro klauzurní mnišky, které skládají sliby Nejmenších, vděčí za svůj vznik Marii a Františce Valencuolovým.

Tyto španělské šlechtičny, neteře hraběte pana Petra z Lucena Olit, již ministra Ferdinanda V. v Tours od r. 1483 do r. 1487, se dozvěděly o životě a o díle Františka z vyprávění jejich strýce a jak on mohl dosvědčit o pravdivosti této pověsti světce, neboť se mu několikrát přiblížil u francouzského dvora.

Když pak viděly způsob přísného života otce Gennara Lioneta a jeho druhů, vyslaných Františkem do kláštera v Andujar v r. 1495, vzbudilo to u nich veliký obdiv a podnítilo k jejich napodobování.

Svěřili se proto pod jeho vedení.

Jejich příklad byl následován dalšími mladými, které se shromáždili do prvního terciářského spolku. Toužebně si přály založit klášter a připojit se k Prvnímu Řádu. V r. 1489 se obrátily na Františka, který chtěl raději vyzkoušet jejich povolání: poslal jim poučení a nabádal je k modlitbě²⁸⁷.

11. června 1495, podle kronikářů Řádu, pravděpodobněji v r. 1501, dostaly posvátný hábit od o. Lioneta v klášteře Ježíše a Marie v Andujar a několik roků poté v počtu dvaceti jedné požádaly světce o Řeholi²⁸⁸.

František, zpočátku na rozpacích, zda je zavazovat k postnímu slibu nebo ne, věc rozvážil v Božím světle. Modlil se dlouho. Potom napsal Řeholi podle oné Prvního Řádu, pamatující přitom na nutné rozdílnosti. Přiložil ji k první a poslal Juliovi II. pro patřičné schválení, kterého dosáhl toutéž Bulou z 28. července 1506.

Současně, tentýž papež schvaloval třetí Řeholi, sepsanou svatým zakladatelem pro Třetí Řád²⁸⁹.

Již od Kalábie on uvažoval o společném shromáždění, alespoň v duchu, všech stavů, pro vzájemné svaté soupeření v praktikování křesťanských příkázání. Tak vznikla v Altília první Terciářská kongregace, svěřená vedení kněze Dona Angela Serry. Ale historické datum založení Třetího Řádu Nejmenších spadá do r. 1501, kdy svatý muž dosáhl prvního papežského schválení sedmi kapitol, majících vztah k Řeholi. Toto, pro povahu a celistvost můžeme nazvat malým pojednáním o křesťanské dokonalosti²⁹⁰.

* * *

Třebaže strávený roky, bděními, pokáními, František z Pauly nejenže nezměnil svůj přísný životní styl; ale, vědomý blízkého konce, jej učinil také tvrdším.

Traduje se, že skrze božské zjevení znal den svého skonu tři měsíce předem, a šel mu vstříc s duší plnou radosti.

„Přání rozložit se a být s Kristem“ apoštola Pavla, bylo pro něj logickým následkem života stráveného v očekávání takového dne.

²⁸⁷ GALUZZI A., *Počátky druhého Řádu Nejmenších*, v „Úředním bulletinu Řádu Nejmenších“, A. XVII., č. 1, led.-březen 1971, s. 67-87.

²⁸⁸ Nejmenší mnišky měly později další kláštery: Sevilla, Triana, Jerez de la Frontera, Fuentes de Leon, Cordova, Baeza, Archidona, Antequera, Barcelona, Daimiel, Lecce, Palermo, Mesina, Řím, Abeville, Mora d'Ebri, Vals, atd...

²⁸⁹ Potvrzení, protože již schválená od Alexandra VI. Bulou „Ad ea quae circa decorem“ v r. 1501.

²⁹⁰ Jeden nedávný italský překlad a komentář (od ABELA) se nacházejí v „Charita“, n. s., A. I, č. 9-11. Je uvěřitelné, podle několika životopisců, že Ludvík XI. a Karel VIII. byli přidružení ke Třetímu Řádu. Podle tradice Řádu nejen Sv. Jana z Alois, ale také Anna z Bretaně a Claudia z Francie k němu patřily. Nedávno, papežským listem Pavla VI., 2. února 1968, byli sv. František Saleský a sv. Jana z Alois slavnostně prohlášeni patrony Třetího Řádu Nejmenších. Viz Charita, n. s., A. III, č. 6, Červen 1968, s. 161-163.

Usměvavý to sděloval komunitě. Tato naopak, jak mýjely dny, se rmoutila při pomýšlení, že ztratí takového otce. V postu r. 1507 začal svatý muž pociťovat mírnou a vleklou horečku, která vzrostla na Květnou neděli²⁹¹.

Když se přiblížil termín jemu známý, odmítl každou posilu jídla i odpočinku. Poté co svolal 1. dubna řeholníky, dal jim poslední poučení a památky; doporučil věrnost Řeholi, horlivou snahu o vlastní spásu, dodržování slibu neustálého postu.

Někteří mezi přítomnými, i když zachovávali praktikování tohoto posledního, nesložili jeho slib. Když vyslovil vše, co měl na srdci, rozpálil si ohřívadlo umístěné tu pro vytopení cely, tato přenesla oheň na dřevěnou podlahu pod ním. Řeholníci, znepokojeni tím, co se stalo, se snažili uhasit jej; ale František, s největší přirozeností, činice poslední ze svých zázraků, jej vzal do rukou a pravil: „Buďte jistí, bratři, že není více možné pro toho, kdo miluje Boha, zachovávat to co mu slíbil než to, co je pro mne držet v rukou tento oheň“. A držel jej, aniž by se popálil, dokud jeden z bratrů nepřinesl cihly, aby jej tam odložil.

Při takovém pohledu padli na kolena a s pláčem mu slíbili dodržovat neporušitelně závazky Řehole²⁹². František zvedl oči a vyzáběle ruce k nebi a děkoval nebeskému Otci za jejich výborné dispozice. Pak vyslovil přání vykonat obřad usmíření²⁹³.

Na kolenou, uprostřed kapitulního sálu, sklíčený, se veřejně obviňoval, jestliže někdy přebral míru v horlivosti anebo měl malou péči o jejich řeholní dokonalost. Se slzami prosil přítomné, aby mu ráčili odpustit. Objal je, zdvihl žehnajíce ruku a, podpíraje se holí a paží jednoho řeholníka, odebral se pomalu do kostela na slavnou mši Zeleného Čtvrťka. Když přijal svaté přijímání, změnil vzhled a zdržoval se v dlouhém díkuvzdání, jeho bratři jej museli odvést do cely, protože jej síly začaly opouštět.

Odpoledne byl opět v kostele na obřad omývání nohou. Otcí korektorovi²⁹⁴, který chtěl začít od něj jako obvykle, pravil s narázkami na svůj blízký konec: „Synáčku, počkej do zítřka. Pak mi umyješ nejen nohy, ale celé tělo a hlavu“.

Znovu nabádal k pokoji, svornosti, lásce a poté, co odešel podpírán svými bratry do cely, nechal se opatrně uložit na otýpku roští, kde požádal o přijetí posledního pomazání.

S prvním soumrakem se usebral v rozjímání, zatímco po jeho boku bděl bratr Bérthe .

2. dubna, na Velký Pátek, dal znovu svolat okolo sebe komunitu a poté co zopakoval doporučení z předešlého dne, jmenoval svého nástupce až do příští generální kapituly, o Bernardina Otranta. Když jej tento zapřisahal, aby jej toho zprostil, protože je nehodným: „Přijměte to rád – řekl mu – a vzpomeňte si, že moudrost světa je pošetilostí před Bohem“.

Zatímco někteří šli do kostela na církevní obřady, jiní zůstali, aby mu pomáhali. Pomodlil se s nimi kající žalm, litanie ke svatým a potom ctihodný patriarcha poprosil, aby mu byly přečteny „Pašije“. V průběhu čtení se často přežehnával svěcenou vodou. A posílající polibky Ukřižovanému třikrát opakoval: „Do tvých rukou, ó Pane, já odevzdávám svou duši“.

Pak se nahlas modlil: „Ó můj Pane Ježíši Kriste! Ó dobrý pastýři, zachovej spravedlivé, ospravedlň hříšníky, smiluj se nad věrnými zesnulými a buď útočištěm mně, nejubožejšímu hříšníkovi“²⁹⁵.

Poslední slova pronášel svatý muž hlasem pohaslým námahou, rytmicky odřikávaje slabiky. Jeho srdce již dosluhovalo. Poté, co s největším vypětím vůle sebral své poslední síly a třikrát vzýval nejsvětější jména Ježíše a Marie, mírně sklonil hlavu: jeho duše letěla k nebi.

Bylo kolem desáté hodiny ranní. Devadesát jeden rok a šest dnů pozemské pouti Patriarchy Nejmenších končily vrchovaté zásluhami²⁹⁶.

²⁹¹ *Turínský proces*, svědek XXXVIII.

²⁹² LANOVIUS, sv. cit., ad a. 1507 – 3.

²⁹³ Je to jeden posvátný náboženský obřad přikázaný Řeholi řeholníkům pro některé svátky církevního roku.

²⁹⁴ Toto je pojmenování, které dává Řehole Nejmenších představenému.

²⁹⁵ DE COSTE (P. ILARIO), *Ironismus S. Francisci Paulani Ordinis Minimorum Institutoris et Fundatoris...* Parisiis, 1655, s. 29.

Hodina úmrtí se kryla s počátkem jeho slávy.

Duchovní perspektiva

Dlouhověký život, věnovaný službě Pánu v osobním posvěcování a v poslání pokoje a lásky mezi národem, se nemohl vyčerpat v hrobě, ale musel se zdokonalovat v oblažující vizi a v přímluvě ve prospěch bratrů, kteří zůstali ve zkoušce.

Po ukončení průběhu nejvýznamnějších událostí, které tvoří část podstatného obsahu Františkova pozemského života, je nyní zapotřebí podívat se spolu na jiné skutečnosti, které, i když nepředstavují vnější tvář k ověření, měly hlubší trvanlivost v jeho životě, jako ony, které tvořily kořen, základ, duši, podnět.

Jestliže to se daří snadno pro životopisy mnohých Božích služebníků, kterým byla udělena schopnost vyjádřit to, co nadpřirozeného se událo v jejich nitru, spolu s okamžiky, stavy a zkušenostmi jejich duše, je naopak obtížné proniknout a odhalit nitro našeho světce.

Útržkové zprávy, vymámené v jeho pokoře a v přání skrývat všechno, co se týkalo jediné jeho spojení s Bohem, je třeba odvodit nepřímou cestou vystupující, tj. od následků k předpokladům nebo, jak říkají filosofové, skrze indukci: od známých skutků k jejich skryté pohnutce, zakládající se na tradičním odříkání a na mystice velkých mistrů.

Jen tak můžeme získat – i kdyby v popření – Františkův duchovní profil. Zůstane však navždy utajeno ve své podstatě to, co jeden soudobý spisovatel skvěle definoval „tajemství jeho duše“²⁹⁷.

Zříkání se každého potěšení, které se může nacházet v různých stvořeních, jako ono, z něhož vychází duše vzestupnou cestou směrem k Bohu, začalo velmi brzy u Františka.

Z nevědomého a téměř instinktivního v raném dětství (jako když, kojeneček, neživil se, než jen na matčino naléhání a jen tím, kolik stačilo udržet jej při životě, zastupující milost nemožnosti přirozenosti), stalo se vědomé a rozhodné v mládí, až do absolutního zříkání se během období poustevnického života a ve vystředání poustevny za celou nebo, později, na náměstích přeplněných lidem, v královských sídlech Neapole a Francie

Zproštěná námaha, jíž se obvykle podrobuje chuť tvorů, a od znepokojení, vyvolávaných jak nástrahami, ostny, temnotami a blátem, jeho duše se pozdvihovala k Bohu, vyhrazovala Jemu jedinému své síly a hbitě postupovala v jeho světle, téměř jako „obr v běhu“.

²⁹⁶ Protokol o smrti, napsaný na pergamen otcem Michele Lecontem, byl takto složen: „První zakladatel a generální korektor Řádu Nejmenších bratr František z Pauly, náš dobrý pastýř zemřel v naší přítomnosti na Velký Pátek 2. dubna 1507, k 10. hodině ráno. Jeho duše odpočívá v pokoji. Amen“ (viz ROLLAND, sv. cit. c. XI., s. 131).

²⁹⁷ FIOT ROBERT, *Le mystère d'une Ame*, v „Dante Alighieri č. 5 – Aout-October 1953 – Zvláštní číslo. Tours (Francie).

Stejným krokem touha přizpůsobit vlastní život onomu Kristovu, meditující ho neustále a počínající si ve všem jako sám Kristus, bylo jeho trvalým cvičením spolu s dalším, ne méně častým, Boží přítomností. Bůh, vždy a všude, byl předmětem jeho myšlenek a jeho štěstí. Proto, vytrvalé hledání a uskutečňování Jeho vůle, zapírajíce svou vlastní.

Připojí se vyrovnanost schopností, která se světcí dařila vytvářet také strohostmi stravy, odpočinku, hábitu, chození bosky na sněhu, po trní a po špičatých kamenech, mimořádnými pokáními a umrtvováními, které v něm nabíraly obvyklý rytmus, jako posty, bdění, žíněná roucha a mrskání, trénující se v nich tak jako siláci na zápasišti, a uvidí se, jak to podpořilo a ulehčilo získání dokonalosti.

Toto vše mu lépe odhalovalo nízkost vlastní přirozenosti a postavení, pročež se přiosťřila dychtivost po samotě a tichu. Toto vysvětluje proč, jako chlapec, toužebně vyhledával ústraní, aby se věnoval modlitbě²⁹⁸; toto objasňuje odloučení od 14 do 19 let v jeskyni u Pauly; proto upřednostňování poustevny v Paternu a naléhavé pátrání po nějaké skrýši, daleko od očí zvědavců, v královském parku Pléssis.

Pohřbít se v samotě pro něj znamenalo znovu najít sám sebe, poznávat Boha, vstřebat se v Něj.

Neboť toužil být druhými zapomenut, nedotklo se ho, jestliže ho učinili předmětem pohrdání; radoval se z toho, i když majíce na srdci a povzbuzující k polepšení utrhačů, pomluvačů, těch, kteří vznášeli ostré kritiky proti jeho životnímu stylu. Příznačné pro to je chování, kterého užil ohledně františkána o. Scozzetta, který, můžeme věřit, že s dobrým úmyslem, využíval kázání, aby varoval zbožné a prosté lidi před Františkem, označující ho jako „šejdíře“.

Ale tajemství, které skýtalo Františkovi vítězství nad chutěmi, byla láska k Bohu, jediná schopná učinit šťastnou duši bažící po dokonalosti a po nekonečnu.

„Bůh je láska – upozorňuje apoštol sv. Jan – a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh v něm“²⁹⁹.

Neboť chápal tuto pravdu, světec se snažil postihnout v ní smysl života, zasvětil je Bohu až k hrdinství ctností. Láska byla základní myšlenkou, silou, podnětem, klíčem pro dosažení jeho ideálu, stálá praxe jeho živobytí.

„Kdo má lásku – říkával řeholníkům – vlastní každé dobro, a kdo je bez lásky, ten nemá nic“.

„Můj Bůh je všechno“ patriarchy z Assisi bylo také přesvědčením a tužbou paulánského poustevníka. Dosvědčuje to krajní chudoba v jeho příbytcích, dlouhé a namáhavé cesty, odloučení od drahých, od otcovského domu, od vlasti, úplné sebeovládání se jak ve věcech příznivých tak i v nepříznivých.

Pokořování ani úspěchy nerušily vyrovnanost jeho duše. Opravdová láska na zemi musí mít známky bolesti, a on se tomuto podrobil ve šlépějích Božského Mučedníka, svým duchem zahloubaný v Bohu a hořící Jím, zatímco venku se zmítala vlnobití a vánice.

Druhý krok na cestách ducha věnoval František nadpřirozenému světlu víry. Postupoval vpřed tunely a temnými štolami, aby se zbavil toho, co není Bůh a nepřivádí k Němu, až dosáhl plného světla.

Božské pravdy, ochotně přijaté s prostou a hlubokou vírou, protože zakotvené ve Zjevení, jej vyzdvihovaly nad lidské usuzování a dodávaly mu onu sílu, která jej vedla při konání.

S vírou, nadějí podepřenou v samotném Bohu, milujícím a prozřetelném Otci, hájil Jej od dětství až do nejzazšího stáří, a Bůh odměnil jeho bezmeznou důvěru zasahující v tisících případech, v nichž on nebo ti, kteří se k němu utíkali pro útěchu, byli v potřebách.

²⁹⁸ LEV X., Kanonizační bula.

²⁹⁹ I. Jan., 4,16.

Víra a naděje, spojené s láskou, prosvítaly z výrazu jeho tváře, z jeho slov a činů, tolik, že se staly jeho obvyklým stavem, školený duchovními mistry v onom usídlení se vyšší části duše v Bohu .

Ustálilo se tak spojení víry a lásky jeho ducha s Bohem, spojení, které rostlo neustálým tkvěním v jeho kořenech a které v něm mělo časté, nadpřirozené projevy: extáze a vytržení.

Protože se však jednota s Bohem nezakládá na tomto, ale jsou to pouze její ozdobná znamení, František se spoléhal hlavně na víru jako na to, co je zbaveno klamu a přeludů, a na modlitbu jako na podstatnou výživu duchovního života.

I když Bůh dovoľoval takové projevy, on je nevyhledával, ale přijímal je s pokornou vděčností a zároveň z nich vyzískal dobrodiní, k němuž byly určeny v duši i na těle, a posilovaly jej pro největší zkoušky a výstupy.

Rozjímání, předběžná pomoc v kontemplaci, bylo světcovým každodenním chlebem v otcovském domě, kde se často ode všech odloučil, aby soustředil myšlení v Bohu, a vyhýbal se hrám svého věku, aby se svobodněji věnoval modlitbě. Když se po něm slehla zem, bylo jej třeba hledat v kostele, a nacházeli jej zamyšleného v pozorném rozvažování bohoslužeb nebo Věžně svatostánku.

Odešel tedy na poušť, aby se věnoval studiu a pronikání křesťanských pravd, nerozptylován prázdňím cizím zaměstnáním. Byl natolik věrný této duchovní výživě, že se nepodařilo ani hluku dvorů a povyku tleskajících zástupů odvrátit od ní mysl a srdce.

Zamilován do samoty a ticha, nejbezprostřednějším plodem takového cvičení, který se u něj mohl konstatovat, byl obvyklý stav modlitby. Dojem, který se získal už při jeho pouhém spatření, byl onen někoho, kdo se nalézá v modlitbě: „podobný modlícímu se byl jeho vzhled“³⁰⁰. Jeho duše dychtivá po přebývání s Bohem v milující pozornosti, odnášel si odtud odpočinek a pokoj, chuť nebeských věcí.

Božské působení se tehdy stávalo niternější a dávalo mu postoupit ke kontemplaci. Vtom jeho duše chápala, milovala, vlastnila bez obrazů a slovních tvarů, získávající podstatně „ducha“ modlitby.

Někdy bylo přenesení ke kontemplaci bezprostřední, jako když byl pozorován vzdálit se duchem od přítomných. Jindy byl zase uchvácen kontemplovaným předmětem s takovou silou, že ztratil pojem o čase a zůstal tam v nepřetržité nejvyšší kontemplaci hodiny, dny a noci, a to takovým způsobem, že není dáno lidské bytosti mluvit o tom; to co se poznalo bylo ono málo, co se někomu podařilo porozumět mu.

Tedy, lidská postava světce byla zastíněná pronikavými záblesky milosti, která se svými dary do něj přecházela jako přirozenost³⁰¹.

„Modlitba, nazírání nebeských věcí – říkával svým řeholníkům – jsou pravou a nej přirozenější výživou našich duší, její jediné slasti a nejvyšší štěstí.

Z kontempace vycházel František s osvětlením, citem, pokorou a pozdvižením ducha, a to tak, že ve srovnání s tím nepovažoval věci země a bolesti za nic, a zůstával dychtivý po utrpení, připravený a odvážný znovu zahájit boj proti nepříteli své duše.

Satan, kromě toho, že jej sužoval na duchu a snažil se jej rozptylovat v modlitbě, se uchýlil k násilným prostředkům: k úderům a zraněním, jen aby oblomil přísnosti a vřelosti modlitby. Často, opravdu, bylo slyšet rachocení jedoucích vozů, řetězů smýkajících se s takovým hřmotem, že kdo to zaslechl, dal se zděšeně na útěk.

I tyto násilnosti se ukázaly být marnými.

Pokorný a vyrovnaný, v naprosté, absolutní závislosti na Bohu, se zoceloval ve zkoušce a upínal svou mysl na bolesti a smrt Božského vzoru Ježíše Krista, dychtíce po tom,

³⁰⁰ Viz LEV X., Kanonizační bula.

³⁰¹ Viz F. GIRY, sv. cit.

aby mohl opakovat s apoštolem: „S Kristem jsem přibit na kříži a můj život je skrytý s Kristem v Bohu“³⁰².

Zahloubaný v Nejvyšším Dobru, stal se někdy netečný k tomu, co se dělo okolo³⁰³, tolik, že neslyšel, i když jej hlasitě volali a necítil potřebu jídla a pití po mnoho dní, téměř jakoby tělo zduchovnělo.

Jednoho dne šel Karel VIII. do jeho cely, aby se s ním zdržel v duchovní rozmluvě. Našel jej pohrouženého do modlitby. Řeholníci si pospíšili zavolat světce jemu důvěrně známým pozdravem: Ave Maria! Otče, je tu král, který si přeje s vámi mluvit“. František nedával žádné znamení, že by slyšel. Vícekrát klepali na dveře, ale marně. Potom to chtěl král zkusit osobně. Zaklepal a: „Ave Maria! Otče, chci s vámi mluvit“. Následovalo stejné absolutní ticho. Protože si myslel, že se svatému muži muselo něco přihodit, rozhodl vyrazit dveře. Právě se chystali vykonat jeho vůli, když zevnitř zaslechli lehké zakašlání. Byl to svatý muž, který se navracel ze sjednocení s Bohem k užívání smyslů.

Panovník, plný obdivu, odložil návštěvu na jinou dobu, aby nerušil duchovní rozpravy s Králem králů³⁰⁴.

Jestliže události a zlomyslnost lidí činily polekanými druhé, on, bez vzrušení a zbytečných obav, s mírumilovnou trpělivostí, ale se správným úsudkem, se postaral o vhodnou nápravu.

Jindy to byl sám Bůh, který mu přispěchal na pomoc, odměňující jeho naprosté odevzdání Boží vůli a udělující mu svou moc nad stvořeními, k duchovnímu a tělesnému prospěchu bližního.

Že se v nespočetných případech projevovalo nadpřirozeno, bylo evidentní ze zázraků.

S nadsázkou, která vyjadřuje mnohostrannost, anonymní životopisec píše, že „on vykonal nekonečné zázraky ve stvořeních“.

Dalek každé nicotné domýšlivosti, světec shledával Boha jejich jediným původcem. Jednou, když jej v kostele Plessis-lez-Tours jedna žena prosila s upřímnou vírou: „Svatý muži, uzdravte mě!“, on spěšně odešel a řeholníkům, kteří ho prosili, aby ji vyslyšel, pravil: „Ať se obrátí na Pána a uzdraví se“.

Ubožáčka tak učinila a uzdravila se³⁰⁵.

Věrný ctností pokory, která je počátkem dokonalosti, považoval se, i přes velkou divotvornou moc, za „nejmenšího z nejmenších služebníků Ježíše Krista“ a neopovrhoval nejprostšími úkoly. Zametal ložnice a umýval nádoby, zašival hábity řeholníkům a umýval jim nohy; pečoval o kostel, dával do pořádku oltáře³⁰⁶. „Taková bude vaše dokonalost – říkával svým - jaká bude vaše ctnost“, a podával toho nejvýmluvnější příklad, upřednostňující pro sebe poslední místo.

Výjimečné strohosti, byl vytrvalý v přísnostech umrtvování, spával obvykle na holé zemi nebo na deskách či na suchém révovi³⁰⁷.

Jeho stravou byly byliny a něco málo luštěnin; nápoj – voda z potoka nebo ta, kterou vedle poustevny zachycoval z okapové roury³⁰⁸. Pouze po jedné těžké chorobě byl přiměn pít trochu vína a jíst někdy vzácně trochu ryb³⁰⁹.

³⁰² Gal, 2, 19.

³⁰³ Kosenský proces, svědek VII.

³⁰⁴ JACQUIER F., *Oratio in laudem Ordinis Minimorum*. Řím, 1764.

³⁰⁵ Turínský proces, svědek XIV.

³⁰⁶ LEV X., Kanonizační bula.

³⁰⁷ Viz Kard. G. SIMONETA; *Relatio super vita et miraculis fratris Francisci de Paula*. (Vydání připravené od Mons. LUIGI PATRIZI ACCURSI, Řím, 1907, viz s. 8 a 9).

³⁰⁸ Turínský proces, svědek XIV.

³⁰⁹ Turínský proces, svědkové XVIII., XIX., XXI., XXXVI.

Prostý, ale obezřetný, upřímný a odvážný, jak byl chápavý a milosrdný k pokorným a bohabojným, tak přiváděl z míry chytráky a tyrany. „Nikdo se však k němu nepřiblížil, aniž by cítil bušení srdce a navrátil se od něj jako on plný Svatého Ducha“³¹⁰.

Přívětivý a družný s dobrými, snadno obměkčitelný kvůli neštěstí druhých, mluvil všem o lásce a o pokoji.

„Mír – říkával – je posvátné zboží, které se dá koupit jen za velmi drahou cenu“.

Třebaže uměl pouze číst a psát, znal důkladně Písmo a při styku s učenci je ohromoval svým vlitým věděním a prorockým duchem, jímž byl obdařen³¹¹.

Častým opakováním, neobvyklým v křesťanské agiografii, byl osvětlován takovým prorockým duchem v nejrozmanitějších příležitostech. Zpravili jsme o tom v jiné části; ale k událostem již známým připojíme další hodné zmínky.

Princezna Polissena, markýza z Aerace, měla chorého manžela pana Jindřicha z Aragony. Vypravila k Františkovi posla s prosbou, aby mu vyprosil od Boha vyléčení. Ale hle, jaká byla jeho odpověď: „Nemoc vašeho knížete není vyléčitelná, protože Bůh si jej přeje mít u sebe. Za málo dní on už nebude...“.

Tři dny nato kníže přešel do lepšího života³¹².

Při budování kláštera v Paule byl František jednoho dne na dně rokle, aby sehnal dohromady materiál potřebný ke stavbě, když vtom se na něj z výše zřítíl přepravní vůz, povalil jej na záda a mrštil jím o zem. Přiběhli dělníci a našli svatého muže v bezvědomí s pohmožděninami na žebrech a vykloubenou stehenní kostí. Poté co jej přenesli do cely přišel k sobě a, protože jej chtěli opatrně uložit na lůžko, prosil je: „Pro lásku Boží, bratři, nechte mne zde na zemi a vraťte se k práci. Pán chce, aby si bratr tělo odpočinulo po čtyřicítce dní; ale nebojte se, ono se vyléčí“. Opravdu - vypráví jeho první životopisec – během čtyřicáté noci desky, na nichž byl uložen, se začaly samy od sebe otřásat. Bylo to znamení úplného uzdravení³¹³.

Jakub Ronco, rolník z Belmontu, šel do Pauly za světcem, aby vyprosil vyléčení těžce onemocnělého syna, a aby měl větší jistotu, že bude vyslyšen – tak uvažoval – chtěl mu přinést darem koš třešní. Když nestačily ty z jeho zahrady, nakradl ze sousedovy zahrady.

František oddělil jedny od druhých a pravil: „Bratře, já přijmu toto ovoce, protože je vaše, ale nemohu s povděkem přijmout to, které patří jiným. Pokud se týkánemoci vašeho syna, není smrtelná a za pár dnů bude úplně vyléčen. Vy však od nynějška dbejte, abyste vždy respektoval druhé, pokud se chcete těšit z Pánových požehnání“³¹⁴.

K Ondřejovi Rossanovi, ševci komunity: „Drahý Ondřeji – pravil jednoho dne svatý muž – neopomeňte si koupit co nejrychleji zrní pro letošní rok a udělat si zásobu také na příští rok“.

„Ale zrní je v takové hojnosti, že nestojí vůbec nic“.

„Nuže tedy, dejte na mě – opakoval – a nebudete toho litovat“.

Když potom procházel kolem pole jakéhosi Calvana Plorediho, napomínal: „Pro lásku Boží, letos osejte nejen vaše pole, ale i vaše vinice“.

Následující rok byla sklizeň zničena a nastal tam velký hlad³¹⁵.

Spojená s prorockým duchem také schopnost pronikání svědomí, obvyklá v životě svatého muže, umožňovala mu rozeznávat prst Boží, který ukazoval skryté rány a potřeby bližního.

Jednu mladou nemocnou dívku vybídl: „Jděte, pro lásku Boží, a žijte jako dobrá křesťanka, neboť dní vašeho života zbývá velmi málo“.

³¹⁰ LEV X., Kanonizační bula.

³¹¹ Například s doktory ze Sorbony Jéanem Quéntinem a Jéanem Standocem.

³¹² *Kosenský proces*, svědek LXXXVIII.

³¹³ *Anon. život.*, kap. IV., č. 25, s. 112.

³¹⁴ *Kosenský proces*, svědek XXIX.

³¹⁵ Dtto, svědek XXXIX. *Kalábrijský proces*, svědek XXXII.

Ona se vrátila domů, žila ve smutku a v depresi. Když se o příčině toho dozvěděl manžel, šel k Františkovi, a on: „Vaší ženě dobrý Bůh daroval dalších sedm let života. Řekněte jí, ať se připraví s odevzdaností na smrt, která nemůže nahánět strach tomu, kdo žije dobře“.

Matěj Cappellaro z Rossana svěřil svatému muži dvě své nemocné příbuzné, a on: „Můj milý bratře – odpověděl – hluchá zanedlouho opustí lůžko zcela uzdravená, protože je velmi živá její víra v Boha, ale druhá se bude muset velmi brzy představit před svým Stvořitelem, v kterého tak málo věřila a doufala během svého života“.

Události potvrdily předpověď do posledního písmene³¹⁶.

František zaměřoval každou věc k užitku bratrů, především nadpřirozenou moc, udělenou mu od Boha, aby působivě potvrdil blahodárný mandát ve prospěch řeholního života jeho doby.

Onoho mandátu on se stal hlasatelem, také když se k němu utíkali jen kvůli vyléčení na těle.

V Paternu uzdravil Ludvíka Palladia, královského auditora³¹⁷. Když onemocněl jeho syn, otec poslal ke svatému muži sluhu, aby od něj vyprosil uzdravení. „Vzkažte vašemu pánovi – odpověděl světec – že se nesluší hledat jiné, jestli nechce ztratit vlastní. Ať začne žít jako dobrý křesťan a dbá především na spravování spravedlnosti s ono nestranností a pečlivostí, kterou vyžaduje jeho úřad a vyžaduje prospěch národa, a jeho syn bude žít“.

Podobně Gabrielovi Gualtierimu kvůli zdraví syna: „Pán hrozil, že ti odejme tvého synáčka, protože jednáním jsi ukázal, že nejsi synem nebeského Otce. Vzdej Bohu patřičnou úctu a on, jenž ti dal a zachovává život, jej dá také jemu“³¹⁸.

I když obdařen neobyčejnou divotvornou mocí, František se ji snažil ukrývat před očima lidí, kdykoliv ji tito mohli připisovat jemu připravující tak Boha, zcela nebo částečně, pocty a slávy, jen Jemu náležejících. Využíval proto často bylin, ovoce, které někdy nechal plodit mimo sezónu, radil omývání a zbožné praktiky.

Ale i přes jeho obezřetnost, zjevnost prozrazovala jeho pokoru.

To se stávalo také, když poroučel bezduchým bytostem a zvířatům, a poslouchali jej.

Kromě neobyčejného počtu divů, které vykonal s ohněm, vodou, zemí, kameny, trámy a zvířaty, přidávají se k nim další, které dávají jeho životu tvářnost a příchut' „květinek“ (ozdob).

Pouhým dýchnutím či dotykem prstů rozžihal lampy; zhaslým uhlem svíčky ke svaté mši³¹⁹.

Z puklin, které se otevřely v jednom skladu na uhlí, vyrážely jazyky ohně. On, s krajní přirozeností, vystoupil nahoru a chodidly nohou se je snažil ucpat.

Známa jsou také oživení beránka Martínka a pstruha Toničky. Jiné události ukazují moc Františkovy nevinnosti nad nižšími bytostmi, které se naopak bouřily proti člověku po prvotním pádu.

V Paule několik dělníků zničilo při těžbě kamenů pro stavbu kláštera hnízdo vos, které, podrážděné, začaly výhrůžně bzučet okolo nich. Běželi ke svatému muži, jenž se odebral na to místo a promluvil k vosám: „Sestry mé, kéž vám není líto změnit dům, neboť tento musí být zbořen, protože potřebujeme materiál na dům Pána!“.

Posbíral je pak do náruče a zanesl do blízkého lesa.

Podruhé, ještě v Paule, se odebral s několika dělníky do lesa. A ejhle, jeden srnec, pronásledovaný psy a lovci, hledal útočiště v jeho náruči. Tito už pomýšleli na chutné sousto; ale František tomu zabránil. Udělal pak na slechu zvířete malé znamení a propustil jej.

³¹⁶ *Kalábrijský proces*, svědek XXIV.

³¹⁷ *Turínský proces*, svědek LVII. *Kosenský proces*, svědkové XIV a LXVII.

³¹⁸ *Kosenský proces*, svědek IV.

³¹⁹ *Dtto*, svědkové VI. a VII.

Přihodilo se, že tentýž srneček, znovu ohrožený, přiběhl ke klášteru, tloukl na dveře svatého muže a upozorňoval jej svým bekotem.

František, který se právě modlil, otevřel a dobrotivě jej přivítal. Srneček mu potom zůstal oddaným po celý život, všude jej následoval, naslouchal jeho hlasu a s povděkem přijímal laskání³²⁰.

V Paternu, naopak, jeden ptáček Františkovi usedl na rameno, zatímco on rozmlouval se dvěma Siciliány. Kloval mu do hábitu, třepetal křídly okolo a naplňoval jeho celou veselým štěbetáním. František jej vzal na dlaň ruky a něžně mu uložil, aby mlčel a nerušil rozmluvu.

Ptáček poslechl a zůstal tam klidný až do konce rozhovoru³²¹.

U Františka se slučovaly tak dobře schopnosti poustevníka a apoštola, že dokonalost jednoho byla podporou působivosti druhého. V tom tkvělo tajemství nevyzpytatelné a okouzlující síly jeho slova.

Slovo přívětivé a utěšující pro pokorné, ale plamenné a napomínající pro mocné: odraz jednoduchosti jeho mysli, lví hrdosti jeho silné a velkodušné povahy; slovo, které se stalo působivějším příkladem jeho života, vštěpovalo posluchačům pohrdání světem, lásku k oběti, lítost nad vinami a zlepšení mravů.

Jednoho dne v blízkosti Paterna mluvil světec ke třem stovkám dělníků shromážděných k obědu o neblahém stavu duše ve hříchu. Věděl, že mnozí z nich, ať již pro nemravnost anebo kvůli pomstě, či pro rouhání, se těžce prohřešili proti Pánovi. Vyvolal takový dojem, že dosáhl požadovaného účinku. Oplakávali své viny a navrátili se k počestnému životu.

Byl trpělivý ke všem, avšak „strašný jako lev ve tváři a ve slovech k provinilým“³²²; ale nacházel také způsob jak je získat pro dobro. „Kdo dobře činí, stále se modlí“, říkával a nabádal k praktikování toho dávající zářivý příklad.

Mnozí, kteří se stali arogantními a drzími z nouze, požadovali mermomocí, aby jim on obstaral nutnou obživu. Neodmítal žádného, snášel s obdivuhodnou schopností každou dotěrnost. Stával se všim pro všechny a ne zřídka se uchýloval k zázraku, plný důvěry v nadpřirozenou moc darovanou Bohem k jeho dispozici.

Tomu, koho pokládal hodného větší pozornosti, dával také medaile, obrázky, růžence blahoslavené Panny a doporučoval pěstovat zbožnost k této tak něžné matce³²³.

On sám ji uctíval každý den modlitbou liturgické modlitby a svatého růžence³²⁴. Zasvětil jí mnoho kostelů.

Ve věrnosti Marii našel úspěch své zbožnosti a svých prací³²⁵. „Zdálo se – poznamenal jeden spisovatel Řádu – že vryl do srdce jméno Panny Marie“.

Láska k Marii pak byla cestou k lásce Boží.

V Její škole se stal serafinem lásky.

Dokonalost Boží lásky je spojení vůle s tou Jeho a přitom nic neočekávat, ničeho si neužívat, ničeho se nebát ne-li Jeho samého, ničeho nelitovat než urážek Jemu způsobených a pro ně odčiňovat.

To František uváděl ve skutek neustále, vycházejíce z „fiat“ ze Zvěstování, příznačného výrazu jednoty vůle Mariiiny s onou Boží. A zde můžeme hledat první pohnutku a nejvyšší vydobytí jeho pozemského života, natolik, že Commynes o něm mohl napsat: „Já jsem nikdy neviděl člověka, který by žil tak svatým životem“.

„Od dobrého k lepšímu, od ctnosti ke ctnosti – podotýká anonymní pisatel – Boží muž chtěl vytrvat bez přestávky ve věrnosti a ve zbožnosti“³²⁶.

³²⁰ *Kalábrijský proces*, svědek I.

³²¹ DUVIVIER, sv. cit., c. X.

³²² *Anon. život.*, kap. III, č. 16, s. 110.

³²³ *Turínský proces*, svědkové XXI – XXIV – XXV.

³²⁴ Jeho růženec se uchovává mezi dalšími relikviemi v poutním kostele v Paule.

³²⁵ Další zmínky o světcově oddanosti Marii jsou v předcházejících kapitolách.

PŘÍLOHA

Až za hrob

Zkušenost Divotvůrcovy svatosti nemohla zabránit odvaze těch, kterým pomohl, aby se utíkali pod jeho ochranu i po smrti a podali formální žádost nejvyšší církevní autoritě o jeho vyzdvížení k počtě oltáře.

Zázraky, které se den za dnem množily na světcově hrobě, byly spolehlivým potvrzením hrdinnosti jeho ctností.

Jana Beauvoletová, vdova Binetová, utrpěla vnitřním otřesem mozku v důsledku pádu z koně. Na synovu radu šla do Tours a požádala řeholníky, aby mohla vidět tělesnou schránku Božího Služebníka. Otevřeli rakev a ukázali jí sotva tvář. Ubožáčka poklekla, modlila se a vstala uzdravená³²⁷.

Jana Laponská z Tours, čtyřletá dcera profekta královniny pěkoty, trpěla od sedmi měsíců nádorem ve tváři a to natolik pokročilým, že jí oslepil levé oko. Matka se dozvěděla o Františkově smrti a přivedla ji do kostela se slovy: „Jestli je skutečně blahoslavený v nibe, navrátí zrak mé Janě“.

Když byla vykopána světcova mrtvola, aby byla uložena do nové kamenné rakve, ona si vymohla to, že se děvčátko mohlo přiblížit. V okamžiku bylo vyléčené³²⁸.

K neobyčejnému počtu zázraků na přímluvu Božího Služebníka se připojují nespočetné prosby obracející se ke Svatému stolci od panovníků, kardinálů, knížat, biskupů a představitelů všech řádů a hierarchií národů.

Anna Bretaňská, královna Francie, Františkova almužnice a zavděčená jemu za okamžité a dokonalé vyléčení dcery Klaudie, podpořila jeho blahorečení a tak dodržela jeden starodávný slib.

Julius II., na nějž se obrátil také o. Binet jménem Řádu Nejmenších, 13. května 1512 nařídil shromáždit svědectví těch, kteří jím byli uzdraveni.

Tak byly sepsány procesy z Tours (s padesáti sedmi svědky) a z Kosency (se sto třinácti).

³²⁶ V *Anonymním životopisu*, aby lépe shrnul hromadu světcových ctností a zásluh, uvedený životopisec to komentuje takto – *Laudabilis in infantia sua, in adolescentia sua honorabilis, in juventute sua multum amabilis, in senectute sua omni tempore vigilans, nonaginta annis poenitens* (sv. cit., kap. XV, s. 134).

³²⁷ *Turínský proces*, svědek XXIII.

³²⁸ Dtto, svědek XXV. Pro další zázraky, které se udály v Tours na přímluvu světce, po jeho smrti, viz *Turínský proces*, svědkové XVI – XVII – XIX.

Po prokázání hrdinskosti ctností a berouce na zřetel zázraky vykonané po smrti, Lev X., který nastoupil na papežský stolec v březnu 1513, nařídil pro Paulána schválení kultu³²⁹.

František I., vévoda z Valois, syn Ludviky ze Savoje, jíž svatý muž předpověděl porod, a Klaudie (zázračně uzdravená dcera Anny Bretaňské), pobádali k jeho svatořečení osmi dopisy Nejvyššímu Veleknězi.

Z toho důvodu byla nařízena další vyšetřování v Kalábrii a ve Francii mezi roky 1516 a 1518³³⁰ a 1. května 1519, připadající na neděli v Albis, tentýž papež slavnostně svatořečil ve Vatikánské bazilice pokorného „Nejmenšího z nejmenších služebníků Ježíše Krista“³³¹.

Nové a početné zázraky dosvědčovaly nezvratně pravdivý výnos Kristova zástupce.

³²⁹ Bula „Illius qui“ ze 7. července 1513. Viz GALUZZI A., *Svatořečení poustevníka z Pauly – Schválení kultu a svatořečení nevidanou dokumentací*, v „Úředním bulletinu“ (cit.), A. XV, č. 1, leden-březen 1969, s. 17-54.

³³⁰ Pro zázraky, Viz G. ROBERTI (sv. cit.) s. 623-624.

³³¹ Bula „Excelsus Dominus“ z 1. května 1519. Tentýž s bulou „Licet dum militans“ ze 7. března 1517, pro usnadnění Nejmenším shromáždění peněžních prostředků potřebných k svatořečení zakladatele, uděloval – ojedinělý skutek v dějinách jeho pontifikátu – plnomocný odpustek věřícím, darovali almužny za takovým účelem. (Viz *L'Osservatore Romano* z 19. března 1954 „Objevy z archivu“: „Nevídaná bula Lva X. a sv. František z Pauly“ - od Pasquala Sposata.

N.B. – Opis procesu kosenského, turínského, kalábrijského a z Francie, byl pořízen rukopisně na příkaz generálního korektora o. Isidora Sanbiagia, v r. 1596 otcem Valentinem Palmucio. Nachází se v Paule, ve světcově kapli. Ale pravé originály rukopisů kosenského a turínského procesu jsou v Generálním archivu Řádu v Římě a byly zveřejněny v kritickém vydání v r. 1964 (Viz *I. Rukopisné zákoníky*, atd., sv. cit.).